

กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

นางยุพา เวียงกมล อัดโดดดร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

ACADEMIC ADMINISTRATION STRATEGIES OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS
TO PROMOTE SUSTAINABLE DEVELOPMENT

MRS. YUPA WIENGKAMOL ADDODDORN

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Administration
Department of Educational Policy, Management and Leadership
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2011
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน
โดย	นางยุพา เวียงกมล อัดโดดตร
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	อาจารย์ ดร.เพ็ญอรุณ ปรีดีดีลก

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโท)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์ ดร.เพ็ญอรุณ ปรีดีดีลก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรัตน์ เจริญกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุขเมตติกุล)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

ยุพา เวียงกมล อัดโดดดร : กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน. (ACADEMIC ADMINISTRATION STRATEGIES OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS TO PROMOTE SUSTAINABLE DEVELOPMENT) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศ. ดร. พงษ์ฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : อ.ดร. เพ็ญอรุณ ปรีดีดิลก, 280 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 396 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนละ 1 คน ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็ก และครูตัวแทนหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวนโรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 1,286 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยายได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน และทุกประเด็น 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นดังนี้ (1) การพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 4.51) (2) การจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.44) (3) การวัดผลประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 4.33) และ (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.16) 3) กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก คือ (1) พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (2) วัดผลประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน (3) ปรับการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและ (4) เปลี่ยนกระบวนการทัศน์หลักสูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาควิชา...นโยบาย...การจัดการและ.....ลายมือชื่อนิสิต.....

.....ความเป็นผู้นำทางการศึกษา.....

สาขาวิชา...บริหารการศึกษา.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา.....2554.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

5284240727 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORDS : STRATEGY / ACADEMIC ADMINISTRATION / BASIC EDUCATION INSTITUTIONS / SUSTAINABLE DEVELOPMENT

YUPA WIENGKAMOL ADDODDORN : ACADEMIC ADMINISTRATION STRATEGIES OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS TO PROMOTE SUSTAINABLE DEVELOPMENT. ADVISOR : PROF. PRUET SIRIBANPITAK, Ph.D., CO-ADVISOR: FUANGARUN PREEDEDILOK, Ph.D.,280 pp.

The objectives of this research were 1) to study the current and desirable state of academic administration strategies of basic education institutions to promote sustainable development 2) to develop the strategies of academic administration of basic education institutions to promote sustainable development. This research used descriptive research method. Sampling consisted of 1,286 people from the school of basic education institutions. Informant included, the administrators , the associate school administrators for academic affairs and heads of learning strand. The research instruments consisted of questionnaires and structured interviews investigation forms on strategy appropriateness. Quantitative data were analyzed by means of descriptive statistics to acquire frequency, percentage, mean and standard deviation. Qualitative data were analyzed by contents analysis and a Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) technique to prioritize the needs.

The findings were as follows : 1) Academic administration of basic education institutions to promote sustainable development showed that the average of the current and desirable state were higher than as a whole and each issue. 2) The highest desirable of the desirable state of academic administration of basic education institutions to promote sustainable development were (1) developing the curriculum (mean = 4.51) (2) the instruction (mean = 4.44) (3) measurement and evaluation (mean = 4.33) and (4) research for developing the quality of education (mean = 4.16) 3) Academic administration strategies of basic education institutions to promote sustainable development consisted of 4 main strategies : (1) shifting the paradigm of strategic research for sustainable development. (2) measurement and evaluation strategies for sustainable development (3) improvement of instruction strategies for sustainable development and (4) shifting the paradigm of curriculum strategies for sustainable development

Department : Educational Policy, Management ..... Student's Signature.....
.....and Leadership.....

Field of Study : Educational Administration.....Advisor's Signature.....

Academic Year : 2011.....Co-advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาอย่างสูงของ ศ.ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อ.ดร.เฟื่องอรุณ ปริดีดิลก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้วิจัยขอขอบคุณ ความกรุณาในคำแนะนำ ข้อเสนอแนะในทุกปัญหาและคำตอบที่มีให้กับทุกคำถามของผู้วิจัย ตลอดจนใจกำลังใจและแนวทางอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.นันทวัฒน์ เจริญกุล อ.ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ขอขอบคุณ รศ.ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์จนทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยอันประกอบด้วย รศ.ดร.อุทัย บุญประเสริฐ รศ.เอกชัย กี่สุขพันธ์ ผศ.ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา ผศ.อรรถพล อนันตวรสกุล อ.ดร.พรทิพย์ อันทิวโรทัย อ.ดร.อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร ที่กรุณาใช้เวลาชี้แนะข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบร่างกลยุทธและกรูณาร่วม สนทนากลุ่ม เพื่อให้ข้อค้นพบในการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิจัยนี้ส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจาก ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภชน์ และส่วนหนึ่งจากมูลนิธิทีวี บุญยเกตุ สนับสนุนส่งเสริมการวิจัยเพื่อ การศึกษาแก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาประจำ ปีการศึกษา 2554 ผู้วิจัย จึงขอขอบคุณทั้งสองแหล่งทุน ณ ที่นี้

คุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณ พ่อและแม่ผู้เป็น ครูคนแรกในชีวิตของผู้วิจัย ผู้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง คุณพ่อแสวง เวียงกมล คุณแม่กำมา เวียงกมล

ขอบคุณ “น้ำใจน้องพีสิชมพู่” ทุกคนที่เป็นกำลังใจช่วยเหลือเอื้ออาทรให้ กำลังใจกันและกันมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดขอใจสองดวงใจน้อย ๆ เด็กหญิงพิมพ์ภัสร์ อัดโดดดร และเด็กชาย ปันณวัฒน์ อัดโดดดร ที่เป็นกำลังใจและเสียสละอันควรเป็นเวลาในชีวิตของเขาให้แม่ใช้เป็นเวลา ในการศึกษาเพื่อให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยควมมีจิตใจอันดีและงดงามยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์.....	6
ขอบเขตการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	13
การพัฒนาที่ยั่งยืน.....	24
การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	34
การบริหารเชิงกลยุทธ์.....	46
การประเมินความต้องการจำเป็น	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	72
3 วิธีดำเนินการวิจัย	88
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	88
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	96
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ.....	101
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105

บทที่	หน้า
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้..... 106
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 108
	ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจาก แบบสอบถาม..... 108
	ตอนที่ 2 สภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการสัมภาษณ์..... 144
	ตอนที่ 3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริม การพัฒนาที่ยั่งยืน..... 169
	ตอนที่ 4 กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริม การพัฒนาที่ยั่งยืน..... 178
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 223
	สรุปผลการวิจัย..... 223
	อภิปรายผลการวิจัย..... 225
	ข้อเสนอแนะ 223
	รายการอ้างอิง 227
	ภาคผนวก 235
	ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัย..... 236
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย..... 258
	ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย..... 266
	ภาคผนวก ง รายงานผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย..... 270
	ภาคผนวก จ รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างการสัมภาษณ์..... 272
	ภาคผนวก ฉ รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสม ของกลยุทธ์..... 274
	ภาคผนวก ช รายงานผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม..... 277
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 280

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	96
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	100
3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	105
4	ความถี่และร้อยละของผู้อำนวยการโรงเรียนจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน.....	109
5	ความถี่และร้อยละของรองผู้อำนวยการโรงเรียนจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน.....	110
6	ความถี่และร้อยละของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำแนกตามข้อมูล พื้นฐาน.....	112
7	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนด้านการพัฒนาหลักสูตร.....	114
8	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน.....	115
9	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาด้านการวัดผลประเมินผล.....	120
10	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็น ของผู้อำนวยการสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	121
11	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร....	123

ตารางที่	หน้า
12	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน..... 125
13	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล..... 129
14	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา..... 130
15	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร..... 132
16	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน..... 134
17	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล..... 138
18	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา..... 139

ตารางที่		หน้า
19	ความถี่ของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้น พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน.....	141
20	ความถี่ของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของ รองผู้อำนวยการโรงเรียน.....	142
21	ความถี่ของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	143
22	ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน.....	145
23	ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน.....	146
24	ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้.....	147
25	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร.....	148
26	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	149
27	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล.....	151
28	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....	152

ตารางที่		หน้า
29	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร.....	154
30	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	156
31	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล.....	158
32	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	160
33	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนา หลักสูตร.....	162
34	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ด้าน การจัดการเรียนการสอน.....	164
35	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ด้าน ด้านการวัดผลประเมินผล.....	166

ตารางที่	หน้า
36	ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ด้าน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา..... 167
37	สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ แยกเป็นรายด้าน 171
38	สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร..... 171
39	สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน..... 172
40	สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล..... 174
41	สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา..... 175
42	โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร..... 176

ตารางที่	หน้า
43	โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน..... 177
44	โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล..... 177
45	โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา..... 178
46	สรุปความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้..... 180
47	การจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายประเด็น..... 184
48	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการประเมินความต้องการจำเป็น..... 188
49	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม..... 191
50	การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ SO..... 194
51	การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ ST..... 198
52	การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ WO..... 202
53	การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ WT..... 203

ตารางที่	หน้า
54	กลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รองสำหรับการบริหารวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) 204
55	ความถี่และร้อยละของการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์หลัก และกลยุทธ์รองของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) จากผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 206
56	กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รองและวิธีดำเนินการบริหารวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน..... 208
57	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับ ความสำคัญของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน..... 214

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2	แนวคิดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	32
3	การวิเคราะห์จุดแข็ง- จุดอ่อน โอกาส – ภัย อุปสรรคขององค์การ.....	52
4	การกำหนดกลยุทธ์ขององค์การ.....	54
5	การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์.....	58
6	ขั้นตอนการวิจัย การดำเนินการ และผลที่ได้รับแต่ละขั้นตอน.....	95

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่เกิดจากความไม่ยั่งยืนของการพัฒนาส่งผลให้ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยต่างหันมาพัฒนาตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับกันว่าการศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังที่ที่ประชุมสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา มีมติประกาศในปี พ.ศ. 2548-2557 เป็นทศวรรษแห่งการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Decade of Education for Sustainable Development –DESD) และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติร่วมกันบูรณาการแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเข้ากับระบบการศึกษาของชาติ ตลอดจนจัดทำแผนปฏิบัติการทศวรรษแห่งการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับนานาชาติโดยมีเป้าหมายหลัก คือ เพื่อสร้างเครือข่ายการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เปิดโอกาสให้ประเทศต่างๆ มีส่วนร่วมในการปฏิรูปหรือจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้การเรียนรู้ทุกรูปแบบ และการสร้างจิตสำนึกของสาธารณชน ตลอดจนส่งเสริมค่านิยมที่เหมาะสม (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2550 : ออนไลน์) การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) จึงเกิดขึ้นจากการที่การพัฒนาของโลกได้ทำให้ผู้คนประสบปัญหาสังคมและจิตใจมาตามลำดับ จนกระทั่งมาเจอปัญหาสภาพแวดล้อมเข้าจึงทนกันไม่ไหว แล้วก็เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนขึ้น (พระพรหมคุณาภรณ์, (ป.อ.ปยุตฺโต) 2552 : 25) โดยที่ประชุมสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์กประเทศสหรัฐอเมริกา มีจุดมุ่งหมาย 5 ข้อ ดังนี้คือ (UNESCO, 2005 อ้างถึงใน พงุทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2553: 78)

- 1) ส่งเสริมบทบาทของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในการเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2) สนับสนุนการประสานงาน การสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3) ส่งเสริมการเสริมสร้างวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการเรียนรู้ และการสร้างความตระหนักของสาธารณชนทุกรูปแบบ

- 4) สนับสนุนการยกระดับคุณภาพการเรียนและการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 5) พัฒนากลยุทธ์ทุกระดับเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เข้มแข็ง

แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศที่ได้ให้ความสำคัญแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นปรัชญานำทางในการบริหารประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง มุ่งการพัฒนาที่มีคุณภาพ มั่นคง และยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาประเทศอย่างองค์รวม โดยประชาชนทุกส่วนมีส่วนร่วม มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างถาวร รวมทั้งการใช้มาตรการสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การปฏิวัติกระบวนการเรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษา ดังเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา ที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผน โดยมีการผสมผสานเรื่องศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ อย่างบูรณาการในทุกด้าน มีการเชื่อมโยงอย่างเป็นองค์รวม ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกด้านอย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นองค์รวม มีการพึ่งพาอาศัย ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างพอเหมาะพอดี และมีคุณภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 6)

ในส่วนของการศึกษานั้น การปฏิรูปดังกล่าวเป็นไปทั้งในส่วนของบริหารจัดการและเนื้อหาของหลักสูตร ทั้งนี้ด้วยนักการศึกษาต่างเล็งเห็นว่า การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการเชิงรุกเพื่อพัฒนาสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และในส่วนของพัฒนาเองนั้น แนวคิดกระแสหลักได้เคลื่อนจากการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญกับทั้งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้อย่างยุติธรรมหนึ่ง ที่อาจทำลายสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ละเลยที่จะคืนสภาพให้เป็นดังเดิมหนึ่ง และที่ยกระดับฐานะทางสังคมของสมาชิกด้วยการสร้างเสริมพลังอำนาจ ผ่านการให้ความสำคัญ โอกาสในชีวิต และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลต่อการดำรงชีวิตอีกหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงแนวคิดดังกล่าว มีผลสะท้อนสู่บทบาทของการศึกษาไทยในกระบวนการพัฒนาในลักษณะที่การกำหนดเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษามุ่งไปที่ความยั่งยืนของการพัฒนา

ประเทศ เพื่อความมั่นคง อีกทั้งเสถียรภาพในระยะยาว และความสามารถในการแข่งขันของประเทศในประชาคมโลก (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554: 1-2)

การให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ (Quality of People) โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มีคุณธรรมกำกับความรู้ ในการดำเนินชีวิต จึงจะสามารถทำให้เกิดวิถีชีวิตการพัฒนาสู่ความยั่งยืนได้ เพราะคนที่มีคุณภาพจะสามารถใช้สติ ปัญญา ในทางที่ถูกต้อง เป็นเหตุเป็นผล และใส่ใจ เรียนรู้ คิดค้น ปรับปรุง วิธีการแนวทางในการจัดการทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสม สมดุล และป้องกันแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้เกิดผลดีขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งต่อตนเองและสังคมโดยรวมในขณะเดียวกัน ซึ่งในที่สุดก็จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั่นเอง (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปรียานุช พิบูลสรวุฑ , 2553: 5)

การเพิ่มศักยภาพของทุนมนุษย์จึงเป็นหนทางนำไปสู่การสร้างขีดความสามารถทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนดังนั้นการจัดการศึกษาให้สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนจึงถือเป็นหน้าที่สำคัญของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาแก่ประชาชนโดยตรงและเป็นหน่วยงานหลักของระบบการศึกษา และยังเป็นที่ยอมรับในหลักความจริงที่ว่า การที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าปรับตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลง และก้าวทันความเจริญก้าวหน้าของสังคมโลกจะต้องมีประชากรที่มีคุณภาพ เนื่องจากประชากรเป็นตัวกำหนดสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน จะต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีความรู้ที่เรียกว่าทุนทางปัญญา และมีความดี จึงจะทำให้พัฒนาประเทศไปสู่ขั้นแนวหน้าอย่างมั่นคงและสง่างาม (ศูนย์ปฏิรูปการศึกษา, 2544: 2 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2544: 1-2) และนอกจากนี้ ยูเนสโก (UNESCO, 2006) ได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญสำหรับทศวรรษสหประชาชาติว่าด้วยการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 3 แนวคิด คือ

- 1) การเปลี่ยนแปลงสู่คุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเริ่มต้นด้วย “การศึกษา”
- 2) การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งมิใช่เป็นเพียงทางเลือก
- 3) การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นภารกิจของทุกคน

สภาพวิกฤตทางสังคมที่ต้องการการพัฒนาอย่างยั่งยืนและคุณภาพของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นในยุคที่สองของการปฏิรูปการศึกษานั้น นับเป็นภาระของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาของประเทศ ที่ต้องจัดการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการขับเคลื่อนภาระงานในหน้าที่รับผิดชอบอยู่ 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังที่ได้กล่าวแล้วในเบื้องต้นว่า จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นได้บรรจุอยู่ในงานบริหารวิชาการ

ซึ่งอุทัย บุญประเสริฐ (2540) กล่าวไว้ว่างานบริหารวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษา จะปรากฏเด่นชัดเมื่องานบริหารวิชาการประสบผลสำเร็จ งานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการ ถ้าหากโรงเรียนดำเนินวิชาการผิดพลาดก็น่าจะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินวิชาการ โรงเรียนนั้นก็สมควรได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินภารกิจของโรงเรียนได้ผล งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารวิชาการ และจากหลักการบริหารวิชาการของ สถานศึกษาจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจึง ต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่างๆ ดังนี้ (วิโรจน์ บุญเรือง, 2554: ออนไลน์)

1) ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ ชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมี ความสำคัญที่สุด

3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการ เรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการ จัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5) มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพใน การจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้การประชุมระดมความคิดและแลกเปลี่ยนแนวความเห็นเกี่ยวกับแนว ทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองของสภาการศึกษาได้มีการนำเสนอใน 4 ประเด็นดังนี้ (ธงทอง จันทรางศุ, 2553: 23)

1) การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่ประชุมเห็นว่านอกจากจะมีคุณภาพทาง วิชาการแล้ว จะต้องมีความประพฤติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเห็นด้วยที่จะต้องมีการจัดการ ทดสอบระดับชาติในทุกช่วงชั้น รวมถึงต้องมีการสร้างมาตรฐานโรงเรียนให้ใกล้เคียงกัน

2) การพัฒนาครูยุคใหม่ ควรมีการศึกษาหรือวิเคราะห์เทียบเคียงว่าครูที่อยู่ใน ภาครัฐและนอกภาครัฐต้องได้รับการช่วยเหลือดูแลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจอย่างไรบ้าง ขณะเดียวกัน ควรมีการถ่ายทอดประสบการณ์ของครูที่เก่งๆ

3) พัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการมีจิตวิญญาณ แสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ และการมีสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของคน

4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการใหม่ การกระจายอำนาจระหว่างสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ไม่ควรทำ เป็นมาตรฐานหรือแนวปฏิบัติเดียวแต่ต้องทำตามความพร้อมของสถานศึกษา

แม้ว่าการศึกษาในปัจจุบันจะสามารถพัฒนาคนให้มีปัญญามากขึ้น มีความรู้มากขึ้น มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีความคิดวิเคราะห์ และความสามารถในการเรียนรู้ แต่ ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาโลกได้โดยอัตโนมัติ จึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการศึกษาให้มีพลัง ในการเสริมสร้างความตระหนัก วิสัยทัศน์และเทคนิควิธีการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยม รวมทั้งวิถีชีวิตที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2553: 82) ดังนั้น กระบวนการการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ เป็นผลผลิตของการศึกษาที่สามารถขับเคลื่อน การพัฒนาอย่างยั่งยืนให้เกิดขึ้นได้ในสังคมจึงมีความจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการ การศึกษา ให้สนองต่อความต้องการดังกล่าว ด้วยเห็นว่าการศึกษาคือเป็นต้นธารของการ พัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่สังคมยุคใหม่ต้องการ

จากเหตุผลที่กล่าวมาเป็นลำดับข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารวิชาการ วิชาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับ การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำไปปฏิบัติเป็นกลยุทธ์ เดียวกันทั่วประเทศ รวมทั้งยังสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับองค์กร หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและผู้สนใจงานพัฒนาที่ยั่งยืนทั่วไป

คำถามการวิจัย

1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นอย่างไร

2) กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

- 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - 1.1) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยยึดกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย (1) การพัฒนาหลักสูตร (2) การจัดการเรียนการสอน (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 1.2) แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนใช้แนวคิดของ OLSP Ontario Learning for Sustainability Partnership (OLSP) (1996) และ UNESCO (1997) ใน 3 มิติ คือ (1) การพัฒนาที่มีความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (2) การพัฒนาที่มีความยั่งยืนด้านสังคม (3) การพัฒนาที่มีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
  - 1.3) การพัฒนาแผนกลยุทธ์ ใช้แนวคิดของ พงษ์ที ศิริบรรณพิทักษ์ (2542) ดังนี้ (1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Environment Analysis) (2) พิจารณา Corporate Analysis คือ S Strength จุดแข็ง ,W Weaknesses จุดอ่อน ,O Opportunities โอกาส และ T Threats ภาวะคุกคาม (3) การเลือกกลยุทธ์และการจัดวางกลยุทธ์ (Generating Strategic Alternatives) และ (4) กำหนดนโยบายและแผนงาน /โครงการตามกลยุทธ์ (Action Plan)
- 2) ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนจำนวน 31,667 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- 3) ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา ปีการศึกษา 2554

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กลยุทธ์การบริหารวิชาการ หมายถึง แนวทางเชิงรุกในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาหลักสูตร
- 2) การจัดการเรียนการสอน
- 3) การวัดผล ประเมินผล
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดความสามารถของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เพื่อตอบสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต โดยเป็นการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน

การพัฒนาที่มีความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ผู้เรียนมีความรู้สึก มีไหวพริบ และมีความสามารถในการตอบสนองต่อข้อจำกัดและศักยภาพของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมทั้งผลกระทบที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาที่มีความยั่งยืนทางสังคม หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทาง จัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในสถาบันทางสังคมและบทบาทของสถาบันทางสังคมในการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

การพัฒนาที่มีความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ผู้เรียนมีความตระหนักในความจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและความเปราะบางบางของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา ให้มีความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรและความสามารถของตนเอง มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นและสากล

การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 ในเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา ให้มีความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรและความสามารถของตนเอง มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นและสากล

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะเสนอกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังต่อไปนี้

1) แนวคิดการบริหารวิชาการใช้แนวคิดการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 ดังนี้ โดยผู้วิจัยได้จัดกลุ่มงานตามสภาพการดำเนินงานเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1.1) การพัฒนาหลักสูตร

1.1.1) การพัฒนาหรือการดำเนินการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ

หลักสูตรท้องถิ่น

1.1.2) การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.1.3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.1.4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.2) การนำหลักสูตรไปใช้

1.2.1) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.2.2) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.2.3) การแนะแนว

1.2.4) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1.2.5) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

1.2.6) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร

หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.2.7) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ

สถานศึกษา

1.2.8) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

1.2.9) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.3) การประเมินผลหลักสูตร

1.3.1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินเทียบโอนผลการเรียน

1.3.2) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.3.3) การนิเทศการศึกษา

1.3.4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มงานตามสภาพการดำเนินงาน แล้วคัดเลือกเฉพาะแนวคิดการบริหารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การวัดผล ประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ของการบริหารวิชาการ ดังต่อไปนี้

1) การพัฒนาหลักสูตร

2) การจัดการเรียนการสอน

3) การวัดผล ประเมินผล

4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2) แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนใช้แนวคิดของ Ontario Learning for Sustainability Partnership ใน 3 มิติ คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมเสนอตัวบ่งชี้ในการพัฒนาแต่ละด้านดังนี้

2.1) การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (Sustainable Economic Development)

ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ลักษณะสำคัญ 5 ตัวบ่งชี้ คือ

2.1.1) การเติบโตที่ยั่งยืน (Sustainable Growth)

2.1.2) ความมีชีวิตชีวา (Vitality)

2.1.3) ความเป็นธรรม (Equity)

2.1.4) ประสิทธิภาพ (Efficiency)

2.1.5) การแข่งขันควบคู่ความร่วมมือ (Competition/Cooperation)

2.2) การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (Sustainable Social Development) ประกอบด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ทำให้สังคมอยู่ดีมีสุข (Social Well-being) 6 ตัวบ่งชี้ คือ

2.2.1) การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment)

2.2.2) การมีส่วนร่วม (Participation)

2.2.3) การเลื่อนชั้นทางสังคม (Social Mobility)

2.2.4) ความสมานฉันท์ของสังคม (Social Cohesion)

2.2.5) ความหลากหลายควบคู่กับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity/Identity)

2.2.6) ความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี (Health and Well-being)

2.3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Sustainable Environment Development)
 การมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี (Quality) ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ลักษณะสำคัญที่ทำให้มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี 8 ตัวบ่งชี้คือ

2.3.1) อยู่ดีมีสุข (Well-being)

2.3.2) ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์ (Ecosystem Integrity)

2.3.3) ความสามารถในการรองรับของเสีย (Carrying Capacity)

2.3.4) ความหลากหลายทางชีวภาพ (Bio-diversity)

2.3.5) ประเด็นปัญหาระดับโลก (Global Issue)

2.3.6) การอนุรักษ์ทรัพยากร (Resource Conservation)

2.3.7) การป้องกันมลภาวะ (Pollution Prevention)

2.3.8) การลดของเสีย (Waste Reduction)

3) แนวคิดการพัฒนาแผนกลยุทธ์ มีดังนี้

3.1) การพัฒนาแผนกลยุทธ์ (พฤษี ศิริบรรณพิทักษ์, 2542)

3.2.1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Environment Analysis)

3.2.2) พิจารณา (Corporate Analysis)

S Strength จุดแข็ง

W Weaknesses จุดอ่อน

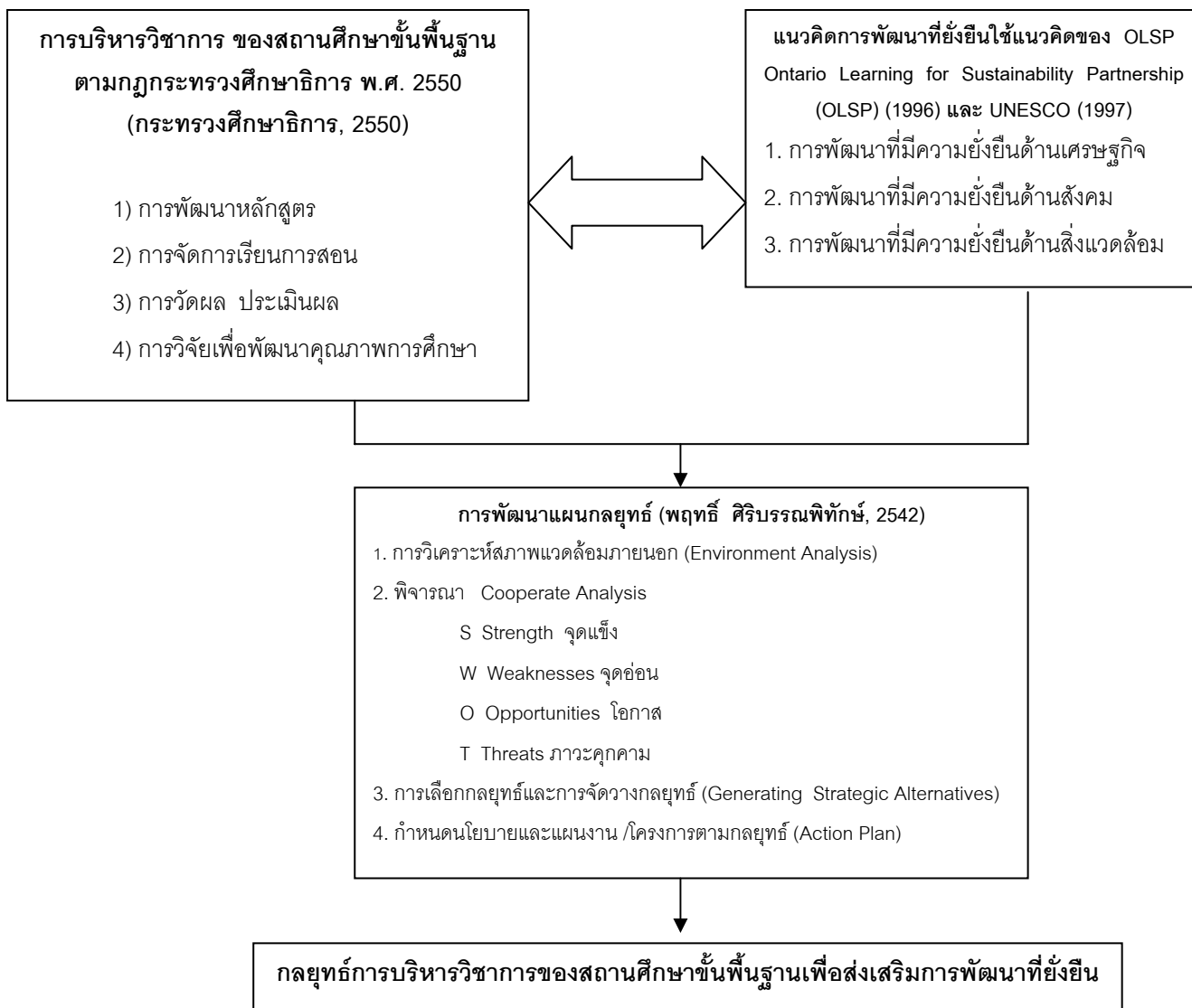
O Opportunities โอกาส

T Threats ภาวะคุกคาม

3.2.3) การเลือกกลยุทธ์และการจัดวางกลยุทธ์ (Generating Strategic Alternatives)

3.2.4) กำหนดนโยบายและแผนงาน /โครงการตามกลยุทธ์ (Action Plan)

โดยสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ในการบริหารวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนาในปัจจุบัน และมีขีดความสามารถในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

2) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำกลยุทธ์การบริหารวิชาการ ที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีขีดความสามารถในการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

3) คณาจารย์และนิสิต นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารายวิจัยเกี่ยวกับการบริหารวิชาการให้ก้าวหน้ามากขึ้นในอนาคต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่

- 1) การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) การพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3) การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 4) การบริหารเชิงกลยุทธ์
- 5) การประเมินความต้องการจำเป็น
- 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายของการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

งานวิชาการเป็นหัวใจหลักของโรงเรียน ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน จึงต้องอาศัยกระบวนการบริหารวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยการวางแผน การนำ แผนไปปฏิบัติ การประเมินผลตามแผน และการบริหารที่ดี คือ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ไม่ผูกขาดที่บุคคลใดหรือกลุ่มใดโดยเฉพาะ ความหมายของการบริหารวิชาการได้ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่าการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สมาน อัครภูมิ (2551) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้พันธกิจการบริหารด้านวิชาการ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุความมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งมีขอบเขตการบริหารงาน 5 งาน คือ 1) การวางแผนวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การนิเทศและการพัฒนาการเรียนการสอน 5) การประเมินผลงานทางวิชาการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารวิชาการเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวถึงแนวคิด วัตถุประสงค์ และขอบข่าย/ภารกิจ การบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังต่อไปนี้

วินิจฉัย เกตุขำ (2546) ได้ให้ความหมายวิชาการคือการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อให้การเรียนการสอนเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2544) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540) กล่าวว่าการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรม ทุกประเภทในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการสอน หลักสูตรรวมการพัฒนาครู เพื่อนำผลแห่งการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวงนั้นมาเอื้ออำนวยและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกประเภทในสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

แนวคิดของการบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้ โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจน การวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้

อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550: 28-30) และได้นำเสนอ วัตถุประสงค์ของงานบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

2) เพื่อให้การบริหารและการจัดการของสถานศึกษาได้มาตรฐาน มีคุณภาพสอดคล้องกับ ระบบประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมิน จากหน่วยงานภายนอก

3) เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4) เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

ความสำคัญของการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการเป็นงานสำคัญที่สุดของโรงเรียน เป้าหมายของงานวิชาการเพื่อพัฒนา ตัวผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญา และร่างกาย พร้อมทั้งให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่ง สอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 กับแนวคิดของนักการศึกษา ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 96) ได้กล่าวว่า การวางแผนวิชาการเป็นสิ่งสำคัญและมี ประโยชน์ต่อสถานศึกษามาก ช่วยให้เห็นปัญหาต่างๆ และแก้ไขตั้งแต่เริ่มต้น การวางแผน วิชาการมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2540) ได้กล่าวว่าการบริหารวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน มี ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะ ปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารวิชาการประสบผลสำเร็จ

อำภา บุญช่วย (2537) ได้กล่าวว่า ไม่มีสถานศึกษาหรือโรงเรียนใดไม่จัดให้มีงานด้าน วิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญหรือเรียกได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาหรือโรงเรียน

ไพโรจน์ ชูช่วย (2532) ได้กล่าวว่าวิชาการเป็นงานสำคัญอันดับแรกและมุ่งประโยชน์ที่จะ เกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้บริหารจะต้องปฏิบัติวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การบริหารวิชาการมีความสำคัญและเป็นหัวใจของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารต้องสนใจและเข้าใจเป็นอย่างดีและเห็นความสำคัญของวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

หลักการบริหารวิชาการ

ในการบริหารวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวถึงหลักการในการบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

1) หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน คือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลาและช้ากว่ากำหนด

2) หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียนนักศึกษา มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ และการจัดการได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้เสนอว่าการบริหารวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1) ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5) มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถดำเนินการบริหารวิชาการได้ตามภาระงานที่ กฎกระทรวงศึกษาธิการ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ยกเว้นภาระงานดังต่อไปนี้ มิใช่อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

- 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 3) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ เป็นงานหลักของสถานศึกษาและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา สถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหาร สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องจะต้องทำความเข้าใจกับขอบข่ายของการดำเนินงาน และภาระหน้าที่ของ การบริหารวิชาการเป็นอย่างดี ซึ่งในเรื่องนี้ ได้มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้เสนอ ขอบข่ายการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1) การวางแผนเกี่ยวกับวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำ หลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้

1.1) แผนปฏิบัติการวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในเวลางาน

1.2) โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3) บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละ คาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอนดังนี้

2.1) การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนใน แต่ละรายวิชา

2.2) การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในห้องเรียน

2.3) การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4) การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5) การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม อุตกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6) การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษาผู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3) การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่ งาน

3.1) การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2) การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษา ได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3) การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

สมาน อัครวุฒิ (2551) ได้เสนอขอบเขตของการบริหารวิชาการว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้พันธกิจการบริหารงานด้านวิชาการ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุความมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้สรุปขอบเขตของงานพอสรุปได้ดังนี้

- 1) การวางแผนวิชาการ
- 2) การพัฒนาหลักสูตร
- 3) การจัดการเรียนการสอน
- 4) การนิเทศและพัฒนาการเรียนการสอน
- 5) การประเมินผลวิชาการ

นอกจากนี้ ยังได้เสนอแนวทางในการนำการบริหารวิชาการไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1) หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาควรกำหนดขอบเขตและภาระวิชาการที่หน่วยงานหรือสถานศึกษาของตนรับผิดชอบให้ชัดเจนว่ามีอะไรบ้าง อย่างไร และงานนั้นๆ

เกี่ยวข้องกับใครบ้าง และสภาพปัจจุบันนี้เป็นอย่างไร และสิ่งที่ควรดำเนินการต่อไป ทั้งระยะยาว และระยะสั้นคืออะไร และจะดำเนินการอย่างไร

2) หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาควรแต่งตั้งและมอบหมายบุคคลและคณะบุคคลให้รับผิดชอบและดูแลการดำเนินวิชาการแต่ละด้านตามขอบเขตที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และผู้บริหารและศูนย์ปฏิบัติการวิชาการของหน่วยงาน หรือสถานศึกษาอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะวิชาการเป็นงานที่มีความเป็นนามธรรมและความเป็นพลวัตสูง ขาดระเบียบวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน ไม่เหมือนงานด้านอื่นๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเจ้าภาพที่มีความสามารถในการมองภาพรวมของวิชาการได้เป็นอย่างดี และขณะเดียวกันก็สามารถแจกงานและประสานการปฏิบัติงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นอย่างดีด้วย

3) หลักสูตรถือว่าเป็นแผนแม่บทที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน และเป็นหัวใจของงานบริหารวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรเป็นอย่างดี และสามารถในการพัฒนาและบริหารหลักสูตรได้อย่างดี จึงจะทำให้การบริหารวิชาการประสบผลสำเร็จ

4) การจัดการเรียนการสอนเป็นมหกรรมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย โดยมีครูผู้สอนเป็นบุคลากรหลักในความสำเร็จของมหกรรมเหล่านี้ สิ่งท้าทายผู้บริหารในการบริหารวิชาการคือ การทำให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ใช้หลักสูตรในการวางแผนการสอน และจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร สู่จุดหมายปลายทางเดียวกันคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และนโยบายของกระทรวง นี่คือหน้าที่หลักของผู้บริหารในการบริหารวิชาการ

5) สื่อและนวัตกรรมการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาโดยรวม ผู้บริหารจะอย่างไรใช้ครูผู้สอน ได้ผลิต ได้แสวงหา และใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน แม้จะต้องบริหารภายใต้สภาวะขาดแคลนก็ตาม

6) การนิเทศทั่วไปและการนิเทศการเรียนการสอนเป็นงานสำคัญที่ผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายต้องให้ความสำคัญ และดำเนินงานอย่างมีเป้าหมาย และต่อเนื่องเพื่อให้การบริหารวิชาการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

7) การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน และการประเมินผลหลักสูตร เป็นอีกภาระงานหนึ่งที่สำคัญในการบริหารวิชาการ เพราะการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอน และเป็นกระบวนการในการป้อนกลับข้อมูลที่สำคัญในการบริหารวิชาการ ส่วนการประเมินหลักสูตรนั้นเป็นกิจกรรมเพื่อกำกับติดตามและ

พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามจุดหมายการศึกษาของชาติ นโยบาย และความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสีย

8) คุณภาพการศึกษาเป็นจุดหมายสำคัญในการบริหารวิชาการ และบริหารงานทุกชนิด ในหน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษา ข้อเสนอแนะที่กล่าวมาข้างต้นก็เป็นไปเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษานั้นเอง

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้เสนอขอขยายงานบริหารวิชาการไว้ดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การแนะแนวการศึกษา
- 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 12) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน

อื่นที่จัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดขยายงานวิชาการไว้ในกฎกระทรวงดังนี้

1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร
ท้องถิ่น

- 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 9) การนิเทศการศึกษา

- 10) การแนะแนว
  - 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
  - 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
  - 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
  - 14) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
  - 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
  - 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
  - 17) การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษ
- คุฏย บญประเสริฐ (2540) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการในเรื่องต่อไปนี้
- 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน
  - 2) การสอนและการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร และการพัฒนาคุณภาพการสอน
  - 3) กิจกรรมและการบริหารกิจกรรมนักเรียน ให้ตอบสนองหลักสูตรและเสริมสร้างหลักสูตรให้เป็นผลสมบูรณ์ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร
  - 4) สื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรโดยตรง เพื่อเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรกับห้องสมุดและการเสริมความทันสมัยของงานวิชาการแก่ครูโดยตรง
  - 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ตามจุดหมายและหลักการของหลักสูตร กับประเมินมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน
  - 6) การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพสำหรับบุคลากรครูและบุคลากรทางวิชาการของโรงเรียน
- กิติมา บริดีดิลก (2532) ได้แบ่งขอบข่ายวิชาการออกเป็น 6 ประเภทใหญ่ๆ คือ
- 1) แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ
  - 2) หลักสูตรและการสอน ได้แก่ หลักสูตร โครงการสอน และประมวลการสอน
  - 3) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดทำรายสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอนการจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือ
  - 4) สื่อการสอน
  - 5) การปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่ การนิเทศการสอน การฝึกอบรม
  - 6) วัดประเมินผล

สังกัด อุทรานันท์ (2530) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

- 1) งานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การจัดงานบุคลากร งานพัฒนาบุคลากรและงานบำรุงขวัญบุคลากร
- 2) งานที่เกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตร งานทำแผนการสอน งานจัดตารางสอน งานเลือกหนังสือและแบบเรียน และงานพัฒนาหลักสูตรสำหรับชุมชน
- 3) งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ งานเตรียมการสอน งานพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนการสอน และงานนิเทศการเรียนการสอน
- 4) งานที่เกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ งานระเบียบนักเรียน งานห้องสมุด งานบริหารสื่อการสอน และงานแนะแนวการศึกษา
- 5) งานที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ งานข้อสอบ งานมาตรฐาน และคลังข้อสอบ งานวัดและประเมินผลการเรียน และงานประเมินโครงการ
- 6) งานที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ งานใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน และงานบริการวิชาการแก่ชุมชน

จามจุรี จำเมือง (2552) ได้เสนอขอบข่าย/ภารกิจ มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
แนวทางการปฏิบัติ
  - 1.1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สารแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
  - 1.2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
  - 1.4) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม
  - 1.5) นิเทศการใช้หลักสูตร
  - 1.6) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
  - 1.7) ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

แนวทางการปฏิบัติ

2.1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้ โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2.4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3) การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

แนวทางการปฏิบัติ

3.1) กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

3.2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

3.4) จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.5) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางปฏิบัติ

4.1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา

4.2) ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3) ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มงานตามสภาพการดำเนินงาน แล้วคัดเลือกเฉพาะแนวคิดการบริหารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การวัดผล ประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ของการบริหารวิชาการดังต่อไปนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตร
- 2) การจัดการเรียนการสอน
- 3) การวัดผลและประเมินผล
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาที่ยั่งยืน

ความเป็นมาของการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเริ่มเข้ามามีบทบาทในกระแสการพัฒนาของสังคมโลกนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 เริ่มตั้งแต่องค์การสหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (Human Environment) ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ซึ่งเรียกร้องให้ทั่วโลกได้คำนึงถึงผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยจนเกินขีดจำกัดของทรัพยากรโลก ผลจากการประชุมดังกล่าวได้ทำให้ทั่วโลกหันมาให้ความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) หรือเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า Brundtland Commission เพื่อทำการศึกษาในเรื่องการสร้างสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาซึ่งได้เผยแพร่เอกสารชื่อ Our Common Future ที่ได้เรียกร้องให้ชาวโลกเปลี่ยนแปลง

วิธีการดำเนินชีวิตที่ฟุ่มเฟือยและเปลี่ยนวิถีทางการพัฒนาเสียใหม่ ในลักษณะที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของธรรมชาติมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้เสนอว่ามนุษยชาติสามารถที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

การพัฒนาที่ยั่งยืนได้รับความสำคัญมากยิ่งขึ้นเมื่อสหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UN Conference on Environment and Development: UNCED) หรือการประชุม Earth Summit ที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 ผลการประชุมนี้ ผู้แทนของ 178 ประเทศรวมทั้งประเทศไทย ได้ร่วมลงนามรับรองแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทของโลกที่ประเทศสมาชิกต้องตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเห็นความสำคัญที่จะต้องร่วมกันพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ให้การคุ้มครองฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อผลประโยชน์ของคนในรุ่นต่อไป ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ ในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางที่สุด ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกันต่อไปได้

ต่อมาสหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (World Summit on Sustainable Development: WSSD) ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ที่นครโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ระหว่างวันที่ 26 สิงหาคม – 4 กันยายน 2545 ซึ่งได้นำไปสู่พันธกรณีของประเทศสมาชิกประมาณ 180 ประเทศรวมทั้งประเทศไทยที่จะต้องสานต่อแผนปฏิบัติการ 21 เพื่อดำเนินงานการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กว้างขวางและมีผลในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้นที่สำคัญ คือ

1) กำหนดให้ประเทศสมาชิกจะต้องบรรลุข้อตกลงในการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ร่วมกันให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ.2015) เพื่อผลของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการในด้านต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและขจัดปัญหาความยากจนของคนในประเทศ

2) ประเทศสมาชิกควรมุ่งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (Human Capacity Building) ซึ่งรวมถึงการพัฒนาด้านการศึกษาและการจัดหาบริการด้านสุขภาพอนามัยให้ประชาชนอย่างทั่วถึง

3) เสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนทั่วโลกตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมของแต่ละประเทศ ต้องร่วมกันเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาและร่วมกันพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป

ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

UNESCO (1997 อ้างถึงใน พงษ์ทิพย์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2553: 31) ให้ความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าเป็นการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในสังคม คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ไม่ทำให้อรรถประโยชน์ของมนุษย์ในรุ่นต่อไปลดลง (Pizzey, 1992: 323)

การพัฒนาที่ยั่งยืน มีข้อพิจารณา 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก การพัฒนาที่ยั่งยืนควรรับการพิสูจน์ว่าเป็นความคิดอย่างหนึ่งที่เป็นประโยชน์ ส่วนประเด็นที่สอง การพัฒนาที่ยั่งยืนก่อให้เกิดความจำเป็นที่ต้องใช้สติปัญญามากขึ้น กับความจำเป็นที่จะต้องใช้ความเห็น (นโยบาย) ในทางการเมือง เพราะความคิดเรื่องความยั่งยืนสะท้อนถึงความกังวลในเรื่องเงินไขหรือความจำกัดที่เกี่ยวกับมนุษย์อันเนื่องมาจากการใช้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่ความไม่พอใจของบรรดามวลมนุษย์ทั้งหลาย (Redclift, 1994: 17-18)

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาเพื่อบรรลุถึงความต้องการของมนุษยชาติในปัจจุบัน ขณะเดียวกันก็ จะต้องไม่เป็นลดทอน หรือเบียดบังโอกาสที่จะบรรลุความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในรุ่นต่อไป ด้วย (กิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2545: ออนไลน์)

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การที่สามารถพิทักษ์รักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของวันนี้ให้ดำรงอยู่อย่างยาวนานไปถึงอนาคต เพื่อสนองความต้องการของชนรุ่นหลังโดยไม่ละเลยชีวิต ความเป็นอยู่ของชนรุ่นปัจจุบัน (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2537: 272)

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่สามารถดำเนินไปได้อย่างมั่นคง ราบรื่น โดยไม่เกิดสภาพที่ไม่พึงปรารถนาอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนา (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม, 2549: ออนไลน์)

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่มีผลกระทบในทางลบต่อความต้องการของคนรุ่นต่อไปในอนาคต (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2541: ออนไลน์)

จากแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้ UNFPA (1992: III อ้างถึงในวิศนี ศิลตระกูล, 2541) ได้ให้ความสนใจและรวบรวมคำอธิบายไว้โดยแบ่งได้สี่ประการดังต่อไปนี้

1) การพัฒนาแบบยั่งยืน หมายถึงการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการตามความจำเป็นในปัจจุบันโดยสามารถรองรับความต้องการและ / หรือความจำเป็นอันเกิดแก่ชนรุ่นหลังๆ ด้วยทั้งนี้มาตรฐานการบริโภคในทุกคนทุกแห่งค้ำึงถึงความยั่งยืนในระยะยาว

2) การพัฒนาแบบยั่งยืน ครอบคลุมมาตรฐานการรักษามรดกทางทรัพยากรที่ตกกับชนรุ่นหลัง โดยอย่างน้อยให้ได้มากพอๆ กับที่ชนรุ่นปัจจุบันได้รับมา

3) การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่กระจายผลประโยชน์ของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง ตลอดจนเป็นการพัฒนาที่ปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลกโดยรวมเพื่อชนรุ่นหลัง และเป็นการพัฒนาที่ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างแท้จริง

4) การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การทำให้คุณภาพชีวิตมนุษย์ดีขึ้นภายในระบบนิเวศวิทยาที่สามารถจะรองรับการดำเนินชีวิตได้ต่อไป ในลักษณะดังกล่าวเศรษฐกิจแบบยั่งยืน (Sustainable Economy) คงต้องเป็นเศรษฐกิจที่ธำรงรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติของตนไว้ได้ โดยเศรษฐกิจแบบนี้จะยังคงสามารถพัฒนาควบคู่ไปกับการรักษาแหล่งทรัพยากรได้ต่อไปด้วยการปรับตัว และโดยอาศัยการยกระดับความรู้ ปรับปรุงองค์กร ตลอดจนปรับปรุงประสิทธิภาพทางเทคนิคและเชาว์ปัญญา

ประเวศ วะสี (2547) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาอย่างมีบูรณาการ โดยเอาคุณภาพเป็นตัวตั้ง ต้องคิดต้องทำอย่างเป็นบูรณาการ มีการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ อย่างสมดุลทั้งชีวิต สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศาสนา ตลอดจนระบบภูมิคุ้มกันที่ป้องกันการรบกวนจากภายนอกทำลายความสมดุล

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2552) เป็นอีกท่านหนึ่งที่ได้ค้นคว้าและเขียนเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักการทางศาสนาและในบริบทของสังคมไทย ท่านเห็นว่า เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น ต้องพัฒนาคนขึ้นมาเป็นแกนบูรณาการในระบบการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยประสานและเกื้อกูลกันของระบบความสัมพันธ์แห่งองค์ประกอบสี่อย่างคือ มนุษย์ สังคม ธรรมชาติ เทคโนโลยี

พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2553) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่พอเหมาะพอควร เป็นไปอย่างสมดุลทั้งในภาคเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้วยการเปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ ในสังคมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ อันจะทำให้ประชาชนเกิดความอยู่ดีมีสุขตลอดไป

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช พิบูลสรวุฑ (2553: 2) ได้นำเสนอนิยามของการพัฒนาที่ยั่งยืนจากมุมมองของประเทศไทยในการประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ นครโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 ว่า “...การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย เป็นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุก ๆ ด้านอย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วม

ร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง และคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม...”

จิรศักดิ์ สุรงค์พิพรรณ (2554: 98) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาและการเจริญเติบโตอย่างสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมรวมถึงวิถีความเป็นอยู่ของมนุษย์ และไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ดีในปัจจุบันให้คงอยู่สำหรับคนรุ่นใหมในอนาคต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้คำจำกัดความของการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า คือการพัฒนาที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดความสามารถของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เพื่อตอบสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต โดยเป็นการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน

แนวคิดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวคิดการพัฒนาที่เข้ามามีบทบาทในสังคมโลกและสังคมไทยในทุกๆ ด้าน แนวคิดนี้ที่มาจาก การประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ราชอาณาจักรสวีเดน เมื่อปี พ.ศ. 2515 ที่จัดโดยองค์การสหประชาชาติ เพื่อเรียกร้องให้ทั่วโลกคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยจนเกินขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติ ผลการประชุมครั้งนี้ ทำให้เรื่องสิ่งแวดล้อมได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในประชาคมระหว่างประเทศและนำไปสู่การจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศต่างๆ ในเวลาต่อมาเช่น โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme หรือ UNEP) และ คณะกรรมาธิการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) เป็นต้น โดยคณะกรรมาธิการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา ซึ่งต่อมาได้เผยแพร่เอกสารชื่อ Common Future เรียกร้องให้ประชาชนในโลกเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตที่ฟุ่มเฟือยไปสู่การพัฒนาที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมโดยได้ให้นิยามของ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ว่า คือ “การพัฒนาที่สนองตอบต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถ ในการที่ตอบสนองความต้องการของตนเอง (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2545: ออนไลน์)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (United Nations Conference on Environment and Development หรือ UNCED) ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร สหพันธรัฐบราซิล หรือเป็นที่รู้จักกันในนาม การประชุมสุดยอดของโลก หรือการประชุมริโอ การประชุมครั้งนี้จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายในการกำหนดยุทธศาสตร์ว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาในทุกสาขา เพื่อเป็นแนวทาง ปฏิบัติต่อไปในอนาคตสำหรับประชาคมโลก โดยที่ประชุมได้มีมติให้การรับรองเอกสาร 3 ฉบับ และอนุสัญญาสองฉบับ โดยหนึ่งในนั้น คือ แผนปฏิบัติการ 21 เพื่อเป็นแผนแม่บทของโลกในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2545: ออนไลน์)

ประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยได้ให้การรับรองร่วมกันใช้แผนปฏิบัติ 21 โดยแนวคิดที่ประเทศไทยได้นำมาใช้ นั้น มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของการพัฒนาใน 3 มิติ คือ มิติทางสิ่งแวดล้อม คือ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม โดยการพัฒนาทุกด้านล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์กัน และยังเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546) โดยจะกล่าวได้ดังต่อไปนี้

มิติทางสิ่งแวดล้อม คือ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในขอบเขตซึ่งคงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ และสามารถพลิกฟื้นให้กลับคืนสู่สภาพใกล้เคียงกับสภาพเดิมให้มากที่สุด เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสและมีปัจจัยในการดำรงชีพ ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ที่มุ่งจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเกื้อกูล รวมถึงการชะลอการใช้และการนำเทคโนโลยีสะอาดมาใช้ให้มากที่สุด

มิติทางเศรษฐกิจ คือ ระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่องในระยะยาวและเป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาทางเศรษฐกิจต้องเป็นไปอย่างสมดุลและเอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความสามารถในการแข่งขันและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น ต้องมาจากกระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีสะอาดลดปริมาณของเสีย ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและไม่สร้างมลพิษที่จะกลายมาเป็นต้นทุนทางการผลิตระยะต่อไป รวมทั้งเป็นข้อจำกัดของการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

มิติทางสังคม คือ การพัฒนาคนและสังคมให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล โดยพัฒนาคนไทยให้มีผลิตภาพสูงขึ้น ปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกและวิถีชีวิตที่เกื้อกูลต่อธรรมชาติ มีสิทธิ โอกาสได้รับการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์จากการพัฒนา และคุ้มครองอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมพึงพา

ตนเองได้อย่างมั่นคง มีระบบการจัดการทางสังคมที่สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย รวมทั้งมีการนำทุนทางสังคมที่มีอยู่หลากหลายมาใช้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างสังคมไทยให้สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีความสมานฉันท์เอื้ออาทร

นอกจากนี้ จิรศักดิ์ สุรงค์พิพวรรณ (2554: 103-107) ได้เสนอตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยโดยจัดทำภายใต้การประยุกต์หลักการที่ว่าตัวชี้วัดต้องมุ่งวัดการพัฒนาทั้ง 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณภาพผสมผสานเข้ากับกลไกของความยั่งยืน คือ คำนึงถึงผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยได้ยึด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการประเทศเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้กรอบแนวคิดการจัดทำตัวชี้วัดแต่ละมิติของการพัฒนามีประเด็นดังต่อไปนี้

1) มิติเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ มีเสถียรภาพ เป็นการเติบโตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและยั่งยืนได้ในระยะยาวและมีการกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึง อำนวยประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่

ก) การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ หมายถึง การผลิตสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับศักยภาพทางการผลิตของประเทศและความต้องการของตลาด มีการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีแบบแผนทางการผลิตและการบริโภคที่เหมาะสมไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยอยู่บนพื้นฐานของการอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ข) การพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพ หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพในประเทศและต่างประเทศ สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน

ค) การกระจายความมั่งคั่ง หมายถึง การสร้างโอกาสการเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิต และโครงสร้างพื้นฐานของรัฐอย่างทั่วถึงที่จะนำไปสู่การลดช่องว่างของรายได้และกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึง

2) มิติสังคม หมายถึง การพัฒนาที่มุ่งให้คนและสังคมไทยมีคุณภาพสามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึก พฤติกรรม และวิถีชีวิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต มีการนำทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยอยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่ดี ที่มุ่งให้คนและสังคมไทยเข้มแข็ง อยู่ดีมีสุข และพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

ก) การพัฒนาศักยภาพและการปรับตัวบนสังคมฐานความรู้ หมายถึง การพัฒนาคนในสังคมทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กรให้มีศักยภาพมีโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะ อาชีพ การบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง อยู่ในสังคมฐานความรู้ และเกื้อหนุนต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงในการดำรงชีวิต หมายถึง การพัฒนาให้คนในสังคมไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรงสามารถเข้าถึงระบบการคุ้มครองทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน

ค) การพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันด้านวัฒนธรรม หมายถึง สังคมไทยต้องมีค่านิยมและแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ประหยัด มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและฐานทรัพยากรของชาติในระยะยาว อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้อย่างกลมกลืน มีการดำรงวัฒนธรรม วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีและศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ง) การสร้างความเสมอภาคและการมีส่วนร่วม หมายถึง ประชากรไทยต้องได้รับความเท่าเทียมกันทั้งทางเพศ การศึกษา อาชีพ การงาน สวัสดิการ สภาพแวดล้อม และสิทธิเสรีภาพ ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย หลักมนุษยธรรม และมีโอกาสร่วมในกิจกรรมของสังคมโดยรวม เช่น การเมือง การปกครอง โดยมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมในกระบวนการตัดสินใจต่อนโยบายสาธารณะใดๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคม โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี

3) มิติสิ่งแวดล้อม หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ตลอดจนการคงไว้ซึ่งคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและสงวนรักษาไว้ให้คนรุ่นอนาคต รวมทั้งการกระจายโอกาสและการมีส่วนร่วมในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

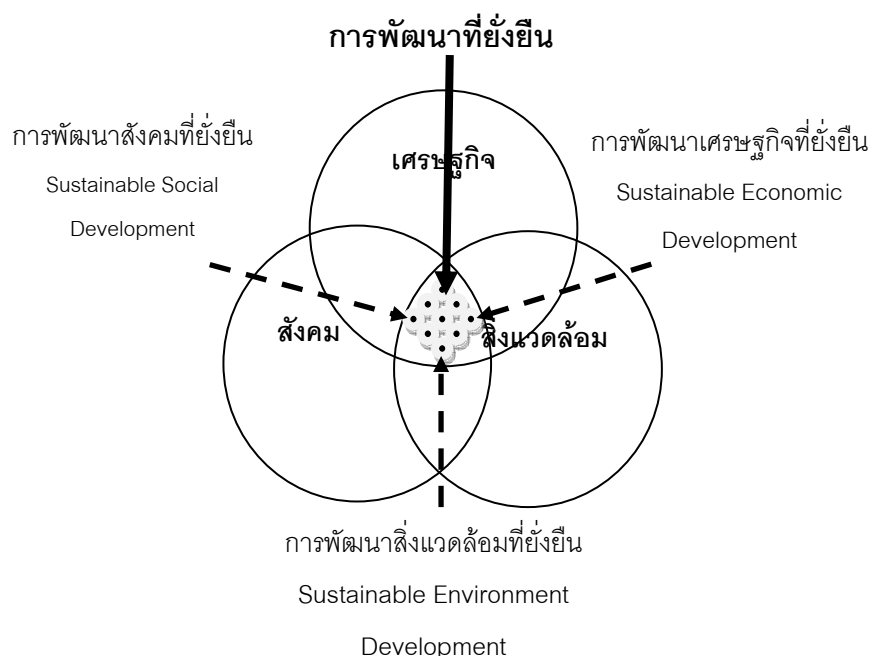
ก) การสงวนรักษา หมายถึง การใช้ การป้องกันและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพ ต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนำกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาตามผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงความต้องการของคนทั้งในปัจจุบันและมุ่งสงวนรักษาทุนธรรมชาติไว้ใช้ประโยชน์สำหรับคนรุ่นอนาคต และขีดความ

สามารถสูงสุดของการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้โดยไม่เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ระบบนิเวศสามารถรองรับและฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิม

ข) การมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี หมายถึง การพัฒนาประเทศต้องดำรงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย มีการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษต่างๆ ทั้งทางน้ำ ดิน และอากาศ ตลอดจนดำเนินการเพื่อป้องกันการเกิดมลพิษผ่านทางการผลิตและการบริโภคของประชาชน

ค) การมีส่วนร่วมและการกระจายการใช้ทรัพยากร หมายถึง ประชาชนทุกคนจากทุกภาคส่วนของประเทศ ได้รับการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน และการดำเนินโครงการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อมวลมนุษยชาติในสังคมโลก ภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยดังกล่าว

ดังนั้น การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยที่สอดคล้องกับทิศทางกระแสโลกนั้น ควรต้องเป็นการพัฒนาที่ทำให้เกิดดุลยภาพทางมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังสรุปได้ดังแผนภาพ ที่ 2 แนวคิดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาพที่ 2 แนวคิดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มา : The Ontario Learning for Sustainability Partnership (1996)

แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สหประชาชาติ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติข้อที่ 36 ว่าด้วยการศึกษา ฝึกอบรม และความตระหนักของสาธารณชน ภายใต้แผนปฏิบัติการ 21 (UNCED, 1992) โดยได้ชี้แนะถึง “ภารกิจ” สำคัญของประเทศ ในการส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ สรุปได้ดังนี้

1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี พ.ศ. 2533 ที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการศึกษา (World Conference, 1990) มีมติให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการเรียนรู้สำหรับคนทุกเพศทุกวัย เพื่อให้มีโอกาสได้แสวงหาและสะสมความรู้ เครื่องมือ และทักษะทั่วไปที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต เพื่อปลูกฝังทัศนคติในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รู้จักถาม สังเกต วิเคราะห์ปัญหา และคิดค้นวิธีแก้ไขปัญหาย่างรอบคอบ และเพื่อให้ตระหนักว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ในขณะที่เงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ได้แก่ การเพิ่มจำนวนประชากรที่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากรัฐมีเป้าหมายผลักดันให้สังคมมีการพัฒนาที่ยั่งยืน จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพของการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย โดยเน้นการเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้ถึงค่านิยมที่เหมาะสม และการสร้างเสริมมุมมองที่ยืดหยุ่นและผล ทั้งนี้ความรู้และทักษะดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และให้ความสำคัญ กับการแสดงบทบาทของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมและกระบวนการตัดสินใจของชุมชนในสังคม อย่างเหมาะสมและชาญฉลาด

2) การปรับระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืน การจัดโครงสร้างและแนวทางการศึกษาในบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การกำหนดนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ การจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารการศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผลการศึกษา ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระอันเป็นองค์ความรู้เฉพาะด้านที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบ ภูมิปัญญาจากการใช้เหตุผล และตระหนักรู้ถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์หรือค่านิยมที่เหมาะสม ซึ่งเป็นแนวทางสู่การดำเนินวิถีชีวิตที่ยั่งยืน ตลอดจนการใช้ทักษะอย่างเหมาะสมในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนอาศัยอยู่ การจัดระบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว ควรดำเนินการครอบคลุมทุกระดับของระบบการศึกษา ตั้งแต่การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ขณะเดียวกัน การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสังคมที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องมีการมองย้อนหลังถึงความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งปลูกฝังคุณค่าความเป็นมนุษย์ รวมทั้งขนบธรรมเนียมในการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น ที่สังคมชุมชนยึดถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน

3) การเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักของสาธารณชน สังคมจะเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนได้ ต้องประกอบด้วยสมาชิก ที่มีความตระหนักถึงเป้าประสงค์ของการมุ่งสู่ความยั่งยืน รวมทั้งมีความรู้และทักษะที่เอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนทุกคนมีหน้าที่สำคัญในการคัดเลือกผู้แทนของตน เพื่อเข้าไปร่วมบริหารจัดการประเทศ ดังนั้น หากคนส่วนใหญ่ในสังคมมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คนเหล่านั้น จะมีส่วนช่วยผลักดันและกระตุ้นให้ผู้แทนของตน ชี้นำนโยบาย กำหนดมาตรการ และวางแผนดำเนินงานบริหารจัดการประเทศ ไปในแนวทางของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ นอกจากนี้ เมื่อเรายอมรับกันว่า การบริโภคอย่างไม่เหมาะสม หรือฟุ่มเฟือยมีส่วนทำให้สังคมพัฒนาอย่างไม่ยั่งยืน คนในสังคมที่ต้องการผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมกรบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแนวทางการบริโภคที่ยั่งยืนได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีข้อมูลความรู้ที่เท่าทันสื่อและโฆษณาต่างๆ ซึ่งมักเชิญชวนให้สาธารณชนบริโภคเกินความจำเป็น ขณะเดียวกันสื่อและโฆษณาทุกรูปแบบในสังคม ควรให้ความร่วมมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรบริโภคของประชาชนด้วย

4) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและฝึกอบรม ในสังคมที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนประชากรควรได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมและต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเจริญและมั่นคงแก่สังคม ดังนั้น ทุกภาคส่วนของสังคม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคธุรกิจอุตสาหกรรม องค์กรพัฒนา องค์กรชุมชน และชุมชนท้องถิ่น จึงควรส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องแก่สมาชิกของตน และส่วนรวม โดยจัดกิจกรรมเสริมศักยภาพบุคคล และการฝึกอบรม เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อาทิ การพัฒนาศักยภาพและความชำนาญของบุคคลให้สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการกระตุ้นให้เกิดสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมและสภาพแวดล้อม ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

แผนปฏิบัติการที่ 21 (Agenda 21) (Ontario Learning for Sustainability Partnership, 1996) ขององค์การสหประชาชาติได้ระบุไว้ว่า

“ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน จะต้องมุ่งจุดหมายในการเปลี่ยนทัศนคติของคนเพื่อให้ความตระหนักใน

ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนามีทักษะและพฤติกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยบูรณาการใน
ทุกรายวิชา”

ข้อความในบทที่ 36 ของแผนปฏิบัติการที่ 21 (Ontario Learning for Sustainability Partnership, 1996) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าต้องเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง
ของการเรียนรู้ของพลเมืองทุกคนมีการส่งเสริมการพูดคุยและโต้แย้งเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
ระหว่างสมาชิกทุกคนในสังคม รวมทั้งเยาวชน นักการศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำทางธุรกิจ
ผู้นำแรงงาน สื่อมวลชน และนักการเมือง เพื่อให้พลเมืองทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่มีการพัฒนา
ที่ยั่งยืน

ยูเนสโก (1997) ระบุว่า การศึกษาเป็นความหวังที่ดีที่สุดของมนุษยชาติในการบรรลุ
เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่การศึกษาไม่ได้หมายถึงการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอก
ระบบโรงเรียน เท่านั้น การศึกษามีความหมายรวมถึงการศึกษาตามอัธยาศัยหรือการเรียนรู้ ที่
สามารถเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันทั้งที่บ้านและชุมชนในวงกว้าง การนิยามการศึกษาใน
ความหมายที่กว้างทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ขยาย
ประชาคม นักการศึกษาให้กว้างขึ้น นักศึกษานอกจากจะหมายถึง ครู อาจารย์ และ
ผู้บริหารการศึกษาแล้ว ยังหมายรวมถึงนักพัฒนาหลักสูตร บุคลากรสนับสนุน นักฝึกอบรมในภาค
ธุรกิจอุตสาหกรรม เจ้าหน้าที่วางแผนสุขภาพ ผู้นำเยาวชน กรรมการสมาคมผู้ปกครอง
เจ้าหน้าที่ สื่อมวลชน เป็นต้น ประการที่สอง ขยายประชาคมสถาบันการศึกษาให้กว้างขึ้น
องค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานภาครัฐ สถาบัน มูลนิธิ และองค์การภาคเอกชน ในวงการ
ธุรกิจอุตสาหกรรม ล้วนเป็นสถาบันที่จะมีส่วนร่วมในการทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการอย่างใด
อย่างหนึ่งและมีศักยภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

ในปี ค.ศ. 2002 ยูเนสโก ได้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2005- 2014 (พ.ศ. 2548-2557) เป็น
ทศวรรษแห่งสหประชาชาติ ว่าด้วยการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Decade
of Education for Sustainable Development) โดยมีตัวย่อ DESD (UNESCO, 2005 อ้างถึง
ใน พงศฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2553: 78) และมีวิสัยทัศน์ว่า

“โลกที่คนทุกคนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการศึกษา มีการเรียนรู้ ค่านิยม พฤติกรรม
และวิถีชีวิตที่จำเป็นสำหรับอนาคตที่ยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์”

จุดมุ่งหมายของ DESD มี 5 ข้อ คือ

- 1) ส่งเสริมบทบาทของการศึกษาและการเรียนรู้ในการเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2) สนับสนุนการประสานงาน การสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3) ส่งเสริมการเสริมสร้างวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการเรียนรู้ และการสร้างความตระหนักของสาธารณชนทุกรูปแบบ
- 4) สนับสนุนการยกระดับคุณภาพการเรียนและการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 5) พัฒนากลยุทธ์ทุกระดับเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เข้มแข็ง

แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยูเนสโก (2006) ได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญสำหรับทศวรรษสหประชาชาติว่าด้วยการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 3 แนวคิด คือ

- 1) การเปลี่ยนแปลงสู่คุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเริ่มต้นที่ดีกว่าเริ่มต้นการ “การศึกษา”
- 2) การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งมิใช่เป็นเพียงทางเลือก
- 3) การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นภารกิจของทุกคน

โคฟี อันนัน อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ ได้กล่าวไว้ในเอกสารเผยแพร่ของ ยูเนสโก (2006) ว่า “ สิ่งท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของเราในศตวรรษนี้ คือ การนำแนวคิด การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งค่อนข้างเป็นนามธรรมไปสู่การปฏิบัติที่เป็นจริงสำหรับประชาชนทุกคนในโลก” ดังนั้น ยูเนสโก จึงได้สรุปสิ่งท้าทายที่สำคัญมี 4 เรื่อง คือ

- 1) ขยายการจัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาไปสู่การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2) สรุปบทเรียนและขยายผลโดยบูรณาการวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาแนวใหม่เข้าไปในแผนระดับชาติ
- 3) ระดมสื่อสารมวลชนในการเป็นภาคีหรือพันธมิตรในการสื่อสารสนเทศที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 4) เสริมสร้างความร่วมมือของพันธมิตรและเครือข่ายเพื่อรวมพลังในการสร้างสรรค์โลกให้น่าอยู่สำหรับอนุชนรุ่นหลัง

ลักษณะสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามข้อเสนอของ ยูเนสโก (2005) มี 6 ลักษณะคือ

- 1) เป็นการจัดการศึกษาแบบสหวิทยาการและเป็นองค์รวม

- 2) เป็นผลกีดกันการเสริมสร้างค่านิยม
- 3) เน้นการคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดแก้ปัญหา
- 4) ใช้พหุวิธีวิทยา
- 5) ใช้การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม
- 6) มีความสอดคล้องกับท้องถิ่น

เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย สิ่งที่จะต้องทำอย่างเร่งด่วนมี 4 เรื่อง คือ

- 1) เร่งส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเสริมสร้างวิถีชีวิตที่เป็นวิถีชีวิตที่ยั่งยืน
- 2) เร่งปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาทุกระดับให้มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะค่านิยม และมุมมองที่จะเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3) เร่งเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักของสาธารณชน ให้มีความตระหนักรู้ (Informed Awareness) และเป็นพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น (Active Citizen) ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 4) เร่งรัดการจัดการฝึกอบรมประชาชน รวมทั้งผู้ประกอบการ และแรงงานทุกภาคส่วน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติให้มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการตัดสินใจ และการปฏิบัติที่เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

สิ่งที่ท้าทายและอุปสรรคของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยูเนสโก (UNESCO, 2006) ได้นำเสนอในหนังสือคู่มือการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development Toolkit) ว่าสิ่งที่ท้าทายและอุปสรรคของการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมี 12 ประเด็น คือ

- 1) การยกระดับความตระหนัก
- 2) การนำเรื่องการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนบรรจุในหลักสูตร
- 3) การเชื่อมโยงการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนกับการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาเศรษฐกิจ
- 4) การเผชิญกับแนวคิดที่สลับซับซ้อนของการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 5) การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 6) การเชื่อมโยงศาสตร์ดั้งเดิมในกรอบแนวคิดสหวิทยาการ
- 7) การมีความรับผิดชอบร่วมกัน
- 8) การเสริมสร้างขีดความสามารถของมนุษย์

- 9) การแสวงหาทรัพยากรการเงินและวัสดุอุปกรณ์
- 10) การพัฒนานโยบาย
- 11) การพัฒนาบรรยากาศการสร้างสรรค์ นวัตกรรม และการเผชิญความเสี่ยง
- 12) การเสริมสร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยูเนสโก (UNESCO, 2005) ได้เสนอว่า การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องดำเนินการดังนี้

- 1) ใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคส่วนที่หลากหลายรวมทั้ง สื่อมวลชน และภาคเอกชน รวมทั้งการยกระดับความตระหนักของสาธารณชน การศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการระดมใช้ทุกวิธีการและทุกรูปแบบ
- 2) มีการกระตุ้นประชาชนในการทำความเข้าใจ เรื่องสำคัญ 2 เรื่อง คือ 1) ความสลับซับซ้อนและพลังร่วมระหว่างประเด็นที่คุกคามความยั่งยืนของโลก 2) ค่านิยมของประชาชนแต่ละคน กับค่านิยมของสังคมที่แต่ละคนอาศัยอยู่

ยูเนสโก ได้นำเสนอกลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับ ทศวรรษ DESD ดังกล่าวไว้ 7 กลยุทธ์ คือ

- 1) เสริมสร้างวิสัยทัศน์
- 2) ให้คำปรึกษาและความเป็นเจ้าของ
- 3) หุ่นส่วนและเครือข่าย
- 4) เสริมสร้างขีดความสามารถ
- 5) วิจัยและนวัตกรรม
- 6) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 7) ติดตาม กำกับและประเมินผล

ยูเนสโก (UNESCO, 2006) ประจําภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ได้นำเสนอประเด็นสำคัญ (core ESE issues) สำหรับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จำนวน 11 ประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) สารสนเทศและความตระหนัก
- 2) ระบบความรู้
- 3) การบริหารจัดการและปกป้องสิ่งแวดล้อม
- 4) ความเป็นธรรมและสันติภาพ

- 5) บริบทท้องถิ่น
- 6) การเปลี่ยนแปลง
- 7) วัฒนธรรม
- 8) หัวข้อและประเด็นสำคัญที่เป็นประเด็นร่วม
- 9) สุขภาพ
- 10) สิ่งแวดล้อมศึกษา
- 11) ความมุ่งมั่นของผู้นำ

นอกจากนี้ ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ (2555) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของระบบการศึกษาไทย โดยเฉพาะผลกระทบของการมีกลไกความรับผิดชอบและการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักเรียนดังนี้

- 1) การเปิดเผยข้อมูลสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนต่อสาธารณะ
- 2) กลไกความรับผิดชอบ (accountability) ในรูปแบบต่างๆ เช่น ความสนใจของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ ในการตรวจสอบผลการศึกษาของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแสดงถึงการมีกลไกความรับผิดชอบในระดับพื้นที่ (bottom-up accountability) และการมีระบบติดตามสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของโรงเรียนโดยหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งแสดงถึงการมีกลไกความรับผิดชอบจากเบื้องบน (top-down accountability)
- 3) ระบบการให้แรงจูงใจ (incentive) โดยเชื่อมโยงผลตอบแทนของครูใหญ่เข้ากับสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน
- 4) ความมีอิสระในการบริหารจัดการ (autonomy) ของโรงเรียนในด้านหลักสูตร ซึ่งแสดงถึงความมีอิสระด้านวิชาการ (substantive autonomy) และงบประมาณ ซึ่งแสดงถึงความมีอิสระด้านการดำเนินการ (procedural autonomy)

การเปลี่ยนแปลงที่จำเป็น

แม้ว่าการศึกษาในปัจจุบันจะสามารถพัฒนาคนให้มีปัญญามากขึ้น มีความรู้มากขึ้น มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีความวิเคราะห์ และความสามารถในการเรียนรู้ แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาโลกได้โดยอัตโนมัติ จึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการศึกษาให้มีพลังในการเสริมสร้างความตระหนัก วิสัยทัศน์และเทคนิควิธีการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยมรวมทั้งวิถีชีวิตที่จะไปนำสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ยูเนสโก (UNESCO, 1997) ได้เสนอว่า การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องมุ่งเน้น “การเรียนรู้” มากกว่า “การสอน” ดังนั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาอย่างน้อย 4 ประการ

- 1) ปฏิรูปโครงสร้างและลักษณะของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) ปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาปัจจุบัน
- 3) พัฒนาจิตสำนึกของสาธารณชนเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 4) เสริมสร้างขีดความสามารถทั้งภายในและระบบการศึกษาและทุกภาคส่วนที่เป็น
หุ้นส่วนในการเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทบาทของการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระบบโรงเรียน จะเป็นบทบาทคู่ขนาน กล่าวคือ มีบทบาทในการสืบทอดสังคมปัจจุบันพร้อมๆ กับบทบาทในการเตรียมผู้เรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคตด้วย ดังนั้น ถ้าปราศจากความมุ่งมั่นของทุกคนในสังคมในการสร้างสรรค์การพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษามีแนวโน้มที่จะสืบทอดสังคมที่ไม่ใช่การพัฒนาที่ยั่งยืน การเตรียมผู้เรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคตไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในเรื่องสำคัญ 2 เรื่อง คือ 1) การปฏิรูปหลักสูตร และ 2) การปฏิรูปโครงสร้าง (UNESCO, 1997)

การปฏิรูปหลักสูตรจะต้องทบทวนหลักสูตรปัจจุบันทั้งหมดทั้งในด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ การเรียนการสอน และการประเมินผล (OLE : Objective, Learning Experience, evaluation) ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม แรงจูงใจ และความสามารถ ในการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างอนาคตที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งต้องมีการสร้าง “ ทฤษฎีและการปฏิบัติแนวใหม่ ” ในการจัดการศึกษาให้มีพลังในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต (lifestyle) ของพลเมืองที่เป็นวิถีแบบประชาธิปไตยและวิถีชีวิตแห่งสันติ (UNESCO, 1997)

การปฏิรูปโครงสร้าง ต้องมีการปฏิรูปโครงสร้างอย่างน้อย 2 ประการ ประการแรกคือ การทบทวนและเปลี่ยนแปลง การรวมศูนย์อำนาจในการจัดหลักสูตร รายวิชาเรียน และหนังสือแบบเรียนเพื่อให้เกิดโปรแกรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการตัดสินใจ หลักสูตรระดับชาติควรเป็นกรอบแนวทางกว้างๆ ที่กำหนดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ทั่วไปของรายวิชา ขอบเขตเนื้อหาสาระ แนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม วัสดุการเรียนรู้ที่สอดคล้อง และเกณฑ์สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้หลักสูตรมีมาตรฐานกลาง แต่ให้โอกาสสถานศึกษา ครู และนักเรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับรายละเอียดได้มากขึ้น การปฏิรูปโครงสร้าง ประการที่ 2 คือการเปลี่ยนแปลงวิธีการประเมิน กระบวนการ และผลลัพธ์ของการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นคิดจากสิ่งที่คนและสังคมต้องการจากระบบการศึกษา ความต้องการเรียนรู้ที่จะต้องตอบสนองสังคมได้นั้น เป็นที่ยอมรับกันว่าต้องเป็นการสร้างพลังอำนาจให้ประชาชนดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและสร้างสรรค์ ส่วนการประเมินผลการเรียนรู้นั้น ควรประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายบนหลักการของผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (UNESCO, 1997)

ภาคีการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งออนตาริโอ(Ontario Learning for Sustainability Partnership, 1996) ได้เสนอว่าจะต้องมีการพัฒนาความรู้ให้มีความรู้ ความสามารถเพิ่มเติมเพื่อให้บรรลุผลของการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ความรู้ความสามารถที่ต้องการเพิ่มเติม ได้แก่

- 1) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ได้แก่ เศรษฐกิจพื้นฐาน การตลาด การจ้างงาน การเงิน การคลัง และการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน
- 2) ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อากาศ น้ำ ที่ดิน ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไปใช้แล้วไม่หมดไป และของเสีย
- 3) ความรู้เกี่ยวกับสังคม ได้แก่ สุขภาพและความปลอดภัย ประชากร ความเป็นธรรมชาติ อาหาร ความยากจน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการศึกษา
- 4) ความรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในระดับนานาชาติ หรือระดับโลก รวมทั้งการเชื่อมโยงของประเด็นปัญหาเหล่านี้กับระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับชุมชน
- 5) ความสามารถในการบูรณาการ และประยุกต์ความรู้ในข้อ 1-4 ในลักษณะการบูรณาการข้ามหลักสูตร (Cross- curriculum Approach)
- 6) ความสามารถในการบูรณาการความรู้ในข้อ 1-4 กับสถานการณ์จริงและบริบทที่สัมพันธ์กัน
- 7) ความสามารถในการส่งเสริมความเข้าใจ การปรับตัว และการกำหนดทิศทางการอนาคต

เสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเสริมสร้างเสาหลักสามเสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เข้มแข็ง (UNESCO, 1997 อ้างถึงใน พฤทธิ ศิริบริวรรณพิทักษ์, 2553: 84) ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านสิ่งแวดล้อม ให้มีความตระหนักในความจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพเปราะบางหรือความบอบบางของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
- 2) ด้านสังคม ให้มีความเข้าใจในสถาบันทางสังคมและบทบาทของสถาบันทางสังคมในการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา
- 3) ด้านเศรษฐกิจ ให้มีความรู้สึกไว มีไหวพริบและมีความสามารถในการตอบสนองต่อข้อจำกัดและศักยภาพของความเติบโตทางเศรษฐกิจรวมทั้งผลกระทบที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ จะต้องบูรณาการ 3 เสาหลักดังกล่าวกับวัฒนธรรมซึ่งเป็นวิถีแห่งพฤติกรรมความเชื่อ และการปฏิบัติที่แตกต่างไปตามบริบท ประวัติศาสตร์ และประเพณี

การเสริมสร้างเสาหลักดังกล่าวจะต้องมีการศึกษาประเด็นสำคัญ (Core Issue) ดังต่อไปนี้

- 1) ประเด็นสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่
  - 1.1) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
  - 1.2) การควบคุมการเปลี่ยนแปลงอากาศ
  - 1.3) การเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทและสิ่งแวดล้อม
  - 1.4) การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน
  - 1.5) การบรรเทาและป้องกันภัยพิบัติ
- 2) ประเด็นสำคัญด้านเศรษฐกิจ ได้แก่
  - 2.1) การขจัดความยากจน
  - 2.2) ความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ของคณะบุคคล นิติบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน
  - 2.3) ลักษณะที่ดีของระบบเศรษฐกิจการตลาด
- 3) ประเด็นสำคัญด้านสังคม วัฒนธรรม ได้แก่
  - 3.1) การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
  - 3.2) การประกันสันติภาพและความมั่นคงของมนุษย์
  - 3.3) ความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย
  - 3.4) สุขภาพที่ดี
  - 3.5) การบริหารจัดการที่ดี
  - 3.6) การเสริมสร้างเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรมและระหว่างประเทศ
  - 3.7) การคุ้มครองความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สำคัญ

ภาคีการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งออนตาริโอ (OLSP, 1996) ได้เสนอว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สำคัญจะก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนมี 4 ด้าน คือ 1) ผลลัพธ์ด้านสิ่งแวดล้อม 2) ผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ 3) ผลลัพธ์ด้านสังคม และ 4) ผลลัพธ์ด้านการคิดเชิงระบบ โดยจำแนกระดับของผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม มีความเข้าใจแนวคิด ระบบ และประเด็นสำคัญทางนิเวศวิทยา และมีความสามารถในการพัฒนากลยุทธ์การเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีความสามารถตามลำดับดังนี้

1.1) แสดงให้เห็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดทางชีววิทยาอย่างมีความเชื่อมโยง
 1.2) แสดงให้เห็นความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบและวงจรทางนิเวศวิทยา
 1.3) แสดงให้เห็นความตระหนักรู้ในประเด็นปัญหาทางนิเวศวิทยา ได้แก่ มลภาวะ การทำลายสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศ ความร่อยหรอของทรัพยากร รวมทั้งสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น

1.4) วิเคราะห์อย่างลึกซึ้งถึงความเชื่อมโยงของประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นและระดับโลก กับทางเลือกวิถีชีวิตส่วนบุคคล

1.5) พัฒนากลยุทธ์และการปฏิบัติเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น และชุมชนโลก

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านสังคม มีความเข้าใจหลักการ ระบบและประเด็นปัญหาทางสังคม และมีความสามารถในการพัฒนากลยุทธ์การเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมสังคม สุขภาพ วัฒนธรรมชนกลุ่มน้อยและความเป็นธรรม โดยมีความสามารถตามลำดับ ดังนี้

2.1) แสดงให้เห็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการทางสังคม สุขภาพ ความเป็นธรรม ความเสมอภาค สันติภาพ และความปลอดภัย

2.2) แสดงให้เห็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสังคม เอกัตบุคคล ครอบครัว ชุมชน ธุรกิจ รัฐบาล การเมือง และสื่อมวลชน

2.3) แสดงให้เห็นความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาหลักของสังคม ได้แก่ ความยากจน ความไม่เสมอภาค สิทธิมนุษยชน การมีประชากรมากเกินไป สงคราม การว่างงาน รวมทั้งสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น

2.4) วิเคราะห์อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของประเด็นปัญหาทางสังคม ระดับท้องถิ่นและระดับโลกกับบทบาทหน้าที่ของมนุษย์ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม ความเชื่อมั่น คุณค่าและความรับผิดชอบในตนเอง

2.5) พัฒนากลยุทธ์และการปฏิบัติเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมสังคมในชุมชนท้องถิ่น และชุมชนโลก

3) ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ มีความเข้าใจหลักการ ระบบ และประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจ และมีความสามารถในการพัฒนากลยุทธ์การเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ โดยมีความสามารถตามลำดับ ดังนี้

3.1) แสดงให้เห็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักการและความหมายของเศรษฐกิจ การเงิน สินทรัพย์ หนี้สิน การค้า ภาษี การแลกเปลี่ยน สหกรณ์ การแข่งขัน และการบริโภค

- 3.2) แสดงให้เห็นความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ ระบบการเงิน การบัญชี และการค้า
- 3.3) แสดงให้เห็นความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาหลักของเศรษฐกิจ ได้แก่ โลกาภิวัตน์ การขาดดุล การภาษี การแข่งขันรวมทั้งสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น
- 3.4) วิเคราะห์อย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นและระดับโลกกับทางเลือกวิถีชีวิตส่วนบุคคล
- 3.5) พัฒนากลยุทธ์และการปฏิบัติเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจในชุมชนท้องถิ่น และชุมชนโลก
- 4) ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านวิธีการเชิงระบบ มีความเข้าใจการพึ่งพาซึ่งกันและกันของมนุษย์ เศรษฐกิจที่ดี สิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความสามารถในการแสดงให้เห็นวิธีการเชิงระบบในประเด็นต่างๆ โดยมีความสามารถตามลำดับขั้น ดังนี้
- 4.1) แสดงให้เห็นความเข้าใจพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนในแง่ที่เป็นการพึ่งพาซึ่งกันและกันของมนุษย์ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งหลักการสันติภาพ ความมั่นคง การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความพอเพียง การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ความห่วงใยคนรุ่นหลัง และความเป็นธรรมระหว่างคนรุ่นต่างๆ
- 4.2) แสดงให้เห็นวิธีการเชิงระบบและวิธีการเชิงองค์รวมในการประเมินประเด็นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง และชุมชน
- 4.3) แสดงให้เห็นวิธีการ เทคนิค และเครื่องมือในการก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืน และการวางแผนแบบบูรณาการ
- 4.4) พัฒนากลยุทธ์และการปฏิบัติเพื่อการเป็นผู้มีส่วนร่วม เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและกระบวนการทางสังคมในชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งชุมชนโลก

การบริหารเชิงกลยุทธ์

ความหมายของการบริหารเชิงกลยุทธ์

คำว่า กลยุทธ์ มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกราว 400 B.C ว่า “Strategos” ซึ่งใช้ในวงการทหารโดยเกิดจากคำว่า Stratos หมายถึงกองทัพ (Army) และ Agein หมายถึงนำหน้า (Lead) (Greenley, 1989: 254-255 อ้างถึงใน วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ, 2549: 16)

Certo และ Peter (1991: 17) กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

Mintzberg (1994: 23-32) ให้หลัก 5 Ps หรือ อักษร P ห้าตัว แทนความหมายต่างๆ ของกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

1) กลยุทธ์ หรือ แผน (Strategy is a plan = P1) หมายถึง กิจการทั้งหลายกำหนดกลยุทธ์ขึ้นเพื่อใช้เป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางหรือเป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคต

2) กลยุทธ์ คือ แบบแผนหรือรูปแบบ (Strategy is a pattern = P2) หมายถึง แบบแผนด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการวางแผนงานในอนาคตจำเป็นต้องคำนึงถึงวิวัฒนาการขององค์การที่สืบเนื่องจากอดีต และขณะเดียวกันบทบาทของผู้บริหารในการวางแผนเรื่องใดเรื่องหนึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถหรือความคาดหวังของผู้ปฏิบัติด้วย เพราะในหลายกรณี เจตนาหรือเจตนาของกลยุทธ์หรือสิ่งที่ผู้บริหารตั้งใจจะทำอาจจะเป็นไปได้ แต่ผู้ปฏิบัติอาจใช้ความชำนาญด้านต่างๆ ปรับกลยุทธ์ในระหว่างปฏิบัติ อาจจะเป็นไปไม่ได้ แต่ผู้ปฏิบัติอาจใช้ความชำนาญด้านต่างๆ ปรับกลยุทธ์ในระหว่างปฏิบัติจนกลายเป็นกลยุทธ์ที่เกิดขึ้นได้จริง

3) กลยุทธ์ คือ การกำหนดฐานะหรือตำแหน่ง (Strategy is a position = P3) หมายถึง การเน้นไปที่ความสำคัญของฐานะหรือตำแหน่งของกิจการในสนามแข่งขัน ดังนั้นสินค้าหรือบริการที่เสนอออกไป จำเป็นต้องเหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าแต่ละประเภท

4) กลยุทธ์ คือ มุมมอง (Strategy is a plan = P4) หมายถึง การเน้นความสำคัญของการพิจารณาที่สภาพที่แท้จริงภายในขององค์การ คือ คุณลักษณะที่น่าจะเป็นขององค์การ ดังนั้นมุมมองจึงหมายถึง วิธีการดำเนินงานที่ต้องการให้คนในองค์การยึดถือร่วมกัน

5) กลยุทธ์ คือ กลวิธีในการเดินหมาก (Strategy is a plan = P5) ในสถานการณ์ที่มีการต่อสู้หรือการแข่งขัน สิ่งที่คุณต้องการ คือ การเอาชนะ ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องวางกลยุทธ์ โดยคำนึงถึงการใช้อุบายในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นกุศโลบาย หรือเล่ห์เหลี่ยม หรือกลวิธี เพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้ามให้ได้

ธงชัย สันติวงษ์ (2546: 154) กล่าวว่า กลยุทธ์ คือ วิธีที่ชาญฉลาดที่ผู้บริหารคิดได้ ซึ่งวิธีดังกล่าวนี้จะเป็นวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานตามเป้าหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพสูงสุด จนบรรลุในวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า กลยุทธ์ คือ วิธีการต่างๆ ที่ผู้บริหารวางแผน โดยการคาดการณ์ถึงแนวโน้มที่องค์กรต้องประสบปัญหา และหาทางป้องกันและแก้ไข เพื่อให้้องค์กรสามารถบรรลุงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์

Wheelen และ Hunger (1995: 3) ได้กล่าวถึงการบริหารเชิงกลยุทธ์ว่า หมายถึง การกำหนดการดำเนินการขององค์กรเพื่อบรรลุผลงานในระยะยาวขององค์กร รวมถึงการวิเคราะห์ ศักยภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ การประเมินผลและควบคุมกลยุทธ์ การศึกษาถึงการจัดการเชิงกลยุทธ์และต้องมีการตรวจสอบและประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อหาโอกาสและอุปสรรคและประเมินสภาพแวดล้อมภายในเพื่อหาจุดเด่นและจุดด้อย

Certo และ Peter (1991) ได้เสนอกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Analysis) โดยพิจารณาจุดแข็งจุดอ่อน ภายในองค์กร และโอกาส อุปสรรค จากภายนอกองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

ขั้นที่ 2 การจัดวางทิศทางขององค์กร (Establishing Organization Direction) ในขั้นตอนนี้จะมีการจัดวางทิศทางขององค์กรภาครัฐจะมีมุมมองดังนี้คือ พิจารณาพันธกิจ (Mission) ซึ่งเน้นเหตุผลในการมีองค์กร และวัตถุประสงค์ (Objective) ขององค์กรซึ่งเน้นประโยชน์ที่ได้รับจากการมีองค์กร

ขั้นที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) โดยพิจารณาออกแบบ เลือกลงกลยุทธ์ที่เหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง จากการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่างๆ เช่นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) การวิเคราะห์คำถามวิกฤต (Critical Question) เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) โดยดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ให้เป็นไปอย่างราบรื่น โดยคำนึงถึงโครงสร้างขององค์กร และวัฒนธรรมขององค์กร เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามที่พึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 5 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategy Control) โดยวิธีการติดตามผลการปฏิบัติงาน วิธีการประเมินผลกระบวนการ และประเมินผลสำเร็จขององค์กร

กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง จากขั้นตอนที่ 1 ไปจนถึงขั้นตอนที่ 5 และมี “การทบทวน” โดยเวียนกลับมาขั้นตอนที่ 4 จนถึงขั้นตอนที่ 1 โดยพิจารณา

สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งองค์กรจะต้องเผชิญ และปรับกลยุทธ์ให้องค์กรดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

Dess และ Miller (1993: 9-15) กล่าวว่ากระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) เป็นพื้นฐานของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย (1) การพิจารณาถึงเป้าหมายขององค์กร (Goal) เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Goal) เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายในการใช้ความพยายามขององค์กรเพื่อให้เป็นเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นการนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ (2) การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) การบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weakness) ภายในโรงเรียนให้เหมาะสมกับโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threats) จากสภาพแวดล้อมภายนอกประกอบด้วย การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค สภาพแวดล้อมภายในประกอบด้วยจุดแข็งและจุดอ่อน ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ดังนี้

โอกาสและอุปสรรคภายนอก (External opportunity and threats) คือ โอกาส และอุปสรรคจากภายนอก เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านประชากร - ศาสตร์ ด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ด้านการเมืองและรัฐบาล แนวโน้มทางการแข่งขันและเหตุการณ์ สามารถสร้างประโยชน์และอันตรายให้กับองค์กรได้ในอนาคต โอกาสและอุปสรรคที่อยู่เบื้องหลังการควบคุมของโรงเรียนที่ไม่สามารถควบคุมได้

จุดแข็ง และจุดอ่อนภายใน (Internal Strengths and Weaknesses) เป็นกิจกรรมที่สามารถควบคุมได้ภายในองค์กรซึ่งทำให้มีลักษณะดีและไม่ดีประกอบด้วย การจัดการศึกษา การเงิน การบัญชี กระบวนการเรียนการสอน การปฏิบัติตามแผน การวิจัย การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบคอมพิวเตอร์ มีจุดแข็งหรือจุดอ่อนเกิดขึ้น องค์กรสามารถใช้จุดแข็งกำหนดเป็นกลยุทธ์และในขณะเดียวกันก็ปรับปรุงจุดอ่อน และจุดแข็งจะต้องเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

2) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) เป็นการกำหนดกลยุทธ์ กระบวนการเปลี่ยนแปลงงานที่ต้องทำไว้ล่วงหน้าให้เป็นผลลัพธ์ คือกลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับธุรกิจ และกลยุทธ์ระดับบริษัท

3) การดำเนินกลยุทธ์ (Strategic Implementation) เป็นการกำหนดแผนปฏิบัติการแปลกลยุทธ์ที่สามารถให้เป็นจริง ส่วนนี้ผู้บริหารต้องคำนึงถึงโครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ความเป็นผู้นำ และการควบคุมเชิงกลยุทธ์

Johnson และ Sholes (1997: 23-25) ที่กล่าวว่ากระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) คือ การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน การวิเคราะห์ทัศนคติ ค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร รวมถึงการคาดหวังจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดทิศทางขององค์กรด้วย ทั้งนี้เพราะทิศทางขององค์กรต้องได้จากความคาดหวังจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ใช่ได้จากผู้บริหารฝ่ายเดียว 2) ทางเลือกกลยุทธ์ (Strategic Choice) จะประกอบด้วย การกำหนดแนวทางเลือกที่สอดคล้องกับทิศทางขององค์กรในอนาคตที่มีการประเมินทางเลือกที่ดีหรือเหมาะสมที่สุดขององค์กร และสุดท้ายก็คือ การเลือกกลยุทธ์ที่จะใช้ในองค์กรให้เหมาะสมเป็นไปตามภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้ตั้งไว้ มีความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวของกลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับธุรกิจ กลยุทธ์ระดับหน้าที่ และ 3) การดำเนินกลยุทธ์ และการควบคุม (Strategic Implementation and Control) เมื่อองค์กรได้วิเคราะห์ปัจจัยด้านต่างๆ กำหนดทิศทางขององค์กรและเลือกกลยุทธ์แล้วจะต้องนำเอากลยุทธ์มาดำเนินการประยุกต์ปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งต้องมีการเสริมสร้างทักษะความสามารถบุคลากรทั้งในระดับบริหารและปฏิบัติการให้เหมาะสมกับกลยุทธ์องค์กร นอกจากนี้ยังต้องจัดโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ สุดท้ายได้แก่การตรวจสอบประเมินและควบคุมการดำเนินกลยุทธ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ธงชัย สันติวงษ์ (2546: 86-90) กล่าวว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1) การวิเคราะห์เพื่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ ได้แก่

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Analysis of External Environment) คือ การตรวจสอบโดยละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี ที่องค์กรต้องเกี่ยวข้องในขณะทำธุรกิจอยู่และทำการประเมินให้เห็นถึงโอกาส (Opportunity) และข้อจำกัด (Threats)

การวิเคราะห์โดยละเอียดเกี่ยวกับทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ภายในและจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weakness) เพื่อประเมินให้ทราบถึงกำลังความสามารถที่มีอยู่จะช่วยให้ดำเนินงานต่างๆ ดำเนินต่อไปได้ และสามารถประสบความสำเร็จได้ภายใต้เงื่อนไขของสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เป็นอยู่และเปลี่ยนแปลงไปด้วย

การรับรู้ถึงค่านิยมส่วนบุคคล (Personal Values) และมีวัตถุประสงค์ส่วนตัวของบุคคลมีอำนาจ รวมทั้งบุคคลฝ่ายต่างๆ ที่ยังคงมีอำนาจอิทธิพลอยู่ภายในแวดวงองค์กร ทั้งนี้เพราะ

ค่านิยมส่วนตัวของบุคคลเหล่านี้ที่เป็นผู้ตัดสินใจที่สำคัญ จะมีผลกระทบต่อทางเลือกกลยุทธ์อย่างแน่นอน ดังนั้นเพื่อให้กลยุทธ์เป็นที่ยอมรับโดยคณะผู้บริหารเหล่านี้ ผู้บริหารที่วางแผนกลยุทธ์จึงควรรับรู้ค่านิยมดังกล่าวและปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับค่านิยมและความชอบส่วนบุคคลจนเป็นที่ยอมรับได้ในที่สุด การพิจารณาตกลงใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบขององค์กรที่พึงมีต่อสังคม

2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์และกระบวนการบริหารโดยวัตถุประสงค์

การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ทางกลยุทธ์ (Mission and Strategic Objectives) คือการพิจารณาตกลงใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของกิจการ

การกำหนดแผนงานหลัก นโยบายและกลยุทธ์ย่อย (Major Plans Policies and Substrategies) หมายถึง การแจกแจงออกเป็นแผนงานหลักต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อการทำงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ทางกลยุทธ์ และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์

การปฏิบัติตามกลยุทธ์นับว่ามีความสำคัญโดยตรงต่อความสำเร็จของกลยุทธ์ทั้งนี้ เพราะกลยุทธ์ที่ดีนั้นจะบรรลุผลสำเร็จได้ย่อมต้องสามารถได้รับการปฏิบัติลุล่วงไป ปัจจัยที่สำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทั้งหลายคือ วัฒนธรรมองค์กรที่มีอยู่ โครงสร้างองค์กรที่จัดไว้ และคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนความพร้อมและเหมาะสมของระบบและกระบวนการบริหารงานเหล่านี้ต่างก็จะเป็นเครื่องมือให้ผู้บริหารที่เป็นผู้ทำงานทั้งหลาย ทั้งที่เป็นผู้บริหารระดับกลางและผู้บริหารที่อยู่ต่ำลงไปได้ใช้สำหรับการทำงานระหว่างกัน

4) การประเมินกลยุทธ์

การประเมินกลยุทธ์เป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารระดับสูงที่จะทำการประเมินถึงกลยุทธ์ต่างๆ ขององค์กรและกลยุทธ์ทางธุรกิจทั้งหลายที่พึงต้องการทราบว่าเมื่อได้จัดวางกลยุทธ์ไว้อย่างดีแล้วต้องมีการวิเคราะห์ตรวจสอบโดยตลอดเกี่ยวกับผลที่ออกมาได้ของกลยุทธ์ที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบัน

สมยศ นาวิการ (2544: 12) กล่าวว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย

1) การประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร

จุดแข็ง คือ ข้อได้เปรียบภายในขององค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ส่วนจุดอ่อนจะตรงข้ามกับจุดแข็ง อุปสรรค คือ สถานการณ์ภายนอกที่สร้างอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร สำหรับกระบวนการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กรจะถูกเรียกกันโดยทั่วไปภายในโลกของธุรกิจว่าการวิเคราะห์ SWOT การวิเคราะห์ SWOT จะให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจภายในองค์กรเพื่อใช้เป็นรากฐานการตัดสินใจของ

พวกเขา การวิเคราะห์ SWOT ช่วยให้องค์กรแสวงหาประโยชน์จากโอกาสและต่อสู้กับอุปสรรคในอนาคตได้

2) การกำหนดภารกิจขององค์กร ทุกองค์กรจะต้องมีภารกิจ

ภารกิจ คือ เหตุผลการดำรงอยู่ขององค์กร การกำหนดภารกิจขององค์กรมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะภารกิจจะกำหนดของเขตการดำเนินงานขององค์กร ถ้อยแถลงของภารกิจอาจจะเขียนไว้อย่างกว้างๆ หรือ แคบๆ การเขียนถ้อยแถลงของภารกิจจะมีผลต่ออนาคตขององค์กร

3) การกำหนดปรัชญาและนโยบายขององค์กร

ปรัชญาขององค์กรจะแสดงให้เห็นถึงค่านิยม และความเชื่อขององค์กรซึ่งจะถูกใช้เป็นแนวทางของพฤติกรรมของสมาชิกทุกคนภายในองค์กร บริษัททั้งหลายได้กำหนดแนวทางของการบริหารไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาขององค์กร นโยบายขององค์กร จะให้แนวทางที่กำหนดแก่สมาชิกทุกคนภายในองค์กร นโยบายจะสร้างข้อจำกัดอย่างกว้างๆ ในการตัดสินใจของผู้บริหาร

4) การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ คือ ผลสำเร็จที่องค์กรโดยส่วนรวมต้องการบรรลุภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์จะถูกถ่ายทอดเป็นผลสำเร็จที่เฉพาะเจาะจงเพื่อการบรรลุภารกิจขององค์กร

5) กำหนดกลยุทธ์องค์กร

กลยุทธ์ คือหนทางไปสู่จุดหมาย กลยุทธ์ขององค์กรจะชี้ให้เห็นถึงวิธีการบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ขององค์กร ขั้นตอนของการบริหารเชิงกลยุทธ์และการเลือกกลยุทธ์ขององค์กรที่ดีที่สุด

6) การดำเนินกลยุทธ์ขององค์กร

การดำเนินกลยุทธ์ขององค์กรจะครอบคลุมทุกด้านของกระบวนการบริหาร เช่น การจูงใจ การจ่ายผลตอบแทน การประเมินผลงาน และการควบคุม

7) การควบคุมกลยุทธ์ขององค์กร

การควบคุมจะเกี่ยวพันกับการวัดผลงาน เปรียบเทียบระหว่างผลงานที่วัดได้และผลงานที่วางแผนไว้และการแก้ไขข้อแตกต่างที่เกิดขึ้น กระบวนการดังกล่าวนี้จะถูกใช้กับการควบคุมกลยุทธ์ขององค์กรเหมือนกัน เครื่องชี้ผลการดำเนินกลยุทธ์ขององค์กร การประเมินผลตอนแรกๆ จะมีความสำคัญไม่เพียงแต่เพื่อการดำเนินกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่เพื่อการปรับปรุงกลยุทธ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพขององค์กร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545: 24-25) กล่าวว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์สถานการณ์ (Conduct a Situation Analysis) ประกอบด้วย

1.1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) เป็นพื้นฐานของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ขั้นตอนในการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Purpose) วิสัยทัศน์ (Vision) ข้อความภารกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) นโยบายขององค์กร (Organizational policy)

1.2) การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ประกอบด้วย โอกาสและอุปสรรคภายนอก (External opportunity and treats) จุดแข็งจุดอ่อน (Internal Strengths and Weaknesses)

2) การวางแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย

2.1) กลยุทธ์ระดับบริษัท (Corporate Level Strategy) ประกอบด้วย 3 ขั้น

ขั้นปัจจัยนำเข้า (The Input Stage) ได้แก่ (1) แมททริกซ์การประเมินปัจจัยภายใน (Internal Factor Evaluation: IFE Matrix) (2) แมททริกซ์การประเมินปัจจัยภายนอก (External Factor Evaluation: EFE Matrix) (3) แมททริกซ์โครงสร้างการแข่งขัน (The Competitive Matrix: CPM)

ขั้นการจับคู่ (The Matching Stage) ได้แก่ (1) แมททริกซ์อุปสรรค-โอกาส-จุดอ่อน-จุดแข็ง (Treats- Opportunity- Weaknesses- Strengths: TOWS matrix) (2) แมททริกซ์ตำแหน่งกลยุทธ์และการประเมินปฏิบัติ (Strategic Position and Action Evaluation Matrix) (3) กลยุทธ์การจัดสรรทรัพยากร: แมททริกซ์กลุ่มที่ปรึกษาบอสตัน (Boston Consulting Group Matrix) (4) แมททริกซ์กลยุทธ์หลัก (Grand Strategic Matrix)

ขั้นการตัดสินใจ (The Decision Stage) ได้แก่ (1) แมททริกซ์การวางแผนกลยุทธ์เชิงปริมาณ (Quantitative Strategic Matrix)

2.2) กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Business Level Strategy) การสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันประกอบด้วย (1) ข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantages) หรือการสร้าง ความแตกต่าง (Differentiation) คือ การสร้างความแตกต่างให้เหนือคู่แข่ง เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งการปฏิบัติงานและการบริการ (2) ความเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) กลยุทธ์ที่มุ่งการดำเนินงานด้านการลงทุนที่ต่ำกว่าโดยมีเป้าหมายที่ผู้รับบริการ (3) การปรับตัวที่รวดเร็ว (Quick Response) เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานเมื่อมีคู่แข่งที่มีลักษณะวิธีการดำเนินงานหรือบริการคล้ายคลึงกัน (4) การมุ่งที่ลูกค้ากลุ่มเล็ก (Focus) เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งการดำเนินงานและบริหารที่ตอบสนองของความต้องการของชุมชน

2.3) กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Level Strategy) การสร้างคุณค่าในสายตาของลูกค้า ประกอบด้วย (1) การตลาด (Marketing) เป็นการให้บริการแก่ผู้รับบริการ (2) การปฏิบัติการ (Operations) หรือการผลิต (Production) มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติการ (3) การวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) เป็นการประสมประสานความต้องการของชุมชน (4) การบัญชี (Accounting) โดยการจัดหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ (5) การเงิน (Financial) การใช้กลยุทธ์ทางการเงินเพื่อความอยู่รอดและความคล่องตัว (6) การจัดซื้อ (Purchasing) (7) การบริหารงานบุคคล (Human Resource Management)

3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategic Implementation) เป็นกระบวนการของการ Strategy) หรือเป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ให้เป็นการปฏิบัติและผลลัพธ์

4) การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) เป็นกระบวนการพิจารณาว่ากลยุทธ์ได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้ากระทำเช่นนั้นและมีการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาผู้กำหนดกลยุทธ์จะประเมินผลกระทบของกลยุทธ์และการตอบสนองที่เหมาะสม หรือเป็นกระบวนการในการจัดการซึ่งต้องตรวจสอบแผนกลยุทธ์และการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ให้เหมาะสม

เครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดกลยุทธ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนั้นมีเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT ซึ่งทศพร ศิริสัมพันธ์ (2546) เสนอไว้ดังภาพต่อไปนี้

โอกาส

จุดอ่อน	สถานการณ์ที่ 3 “กลยุทธ์การพลิกฟื้นสถานการณ์”	สถานการณ์ที่ 1 “กลยุทธ์เชิงรุก”	จุดแข็ง
	สถานการณ์ที่ 2 “กลยุทธ์การป้องกันตัว”	สถานการณ์ที่ 4 “กลยุทธ์การแตกตัว”	

ภัยอุปสรรค

ภาพที่ 3 การวิเคราะห์จุดแข็ง- จุดอ่อน โอกาส – ภัย อุปสรรคขององค์การ
ที่มา : ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2546)

เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมในระดับหน่วยงาน ของทศพร ศิริสัมพันธ์ (2546: 56) ผู้บริหารขององค์กรมักจะเผชิญกับสถานการณ์ใน 4 รูปแบบ ดังแผนภูมิข้างต้น ดังนี้

1) สถานการณ์ที่ 1 (จุดแข็ง-โอกาส)

สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนาที่สุด เนื่องจากองค์กรค่อนข้างที่จะมีจุดแข็งภายในค่อนข้างมาก ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมค่อนข้างที่จะให้โอกาสแก่องค์กรในหลายอย่าง ดังนั้นผู้บริหารควรกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) เพื่อดึงจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้าง มาปรับใช้ และฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดให้มาหาประโยชน์อย่างเต็มที่

2) สถานการณ์ที่ 2 (จุดอ่อน – ภัย อุปสรรค)

สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด เนื่องจากองค์กรกำลังเผชิญอยู่กับภัยอุปสรรคภายนอก และมีปัญหาจุดอ่อนภายในอยู่หลายประการ ดังนั้นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับผู้บริหารขององค์กร คือกลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) เพื่อพยายามลดหรือหลบหลีกภัยอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนจนหามาตรการที่จะทำให้องค์กรเกิดความสูญเสียที่น้อยที่สุด รวมทั้งแก้ไขปัญหายุ่งยากภายในต่างๆ

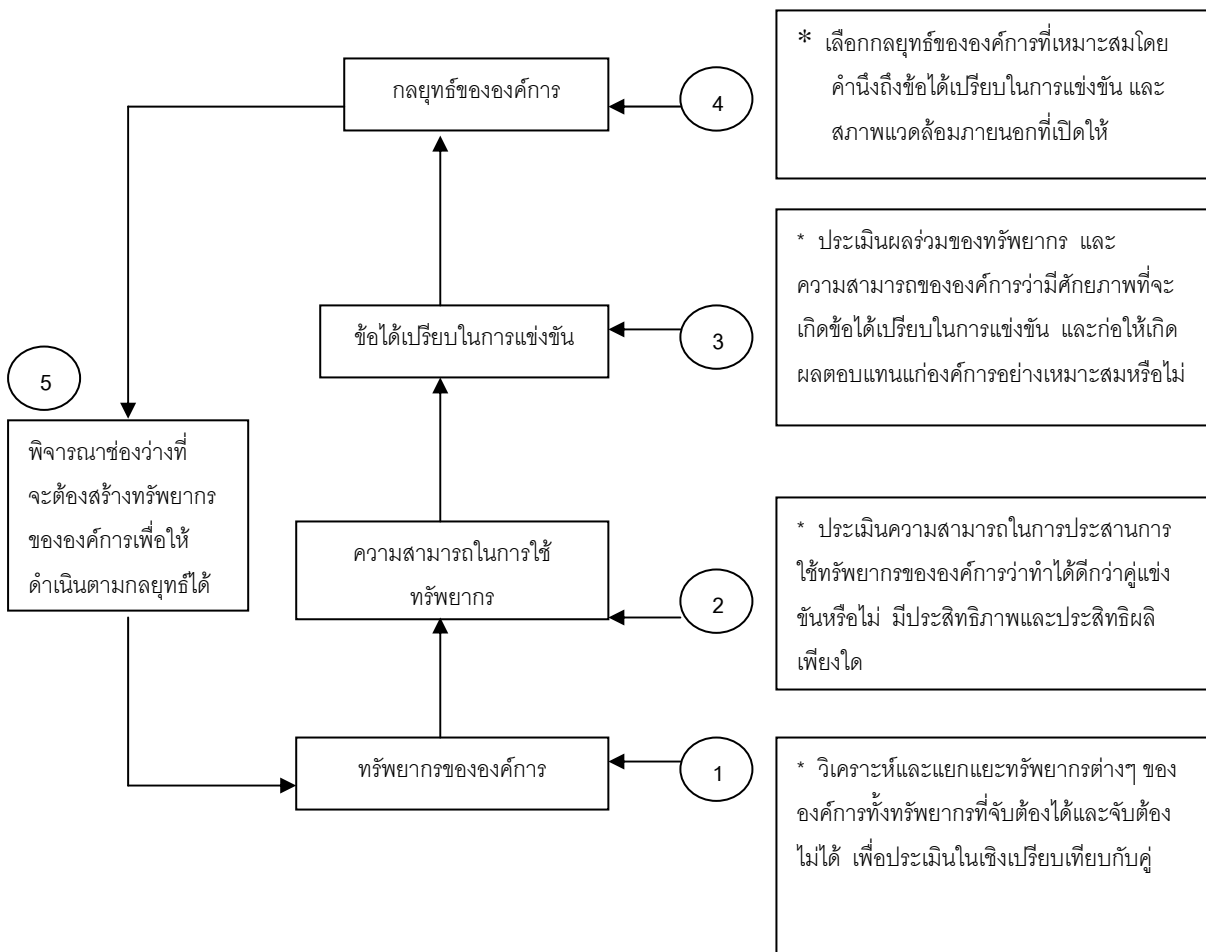
3) สถานการณ์ที่ 3 (จุดอ่อน – โอกาส)

สถานการณ์นี้เปรียบเทียบกรณีเครื่องหมายคำถาม เนื่องจากองค์กรมีโอกาสที่เป็นข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันอยู่หลายประการ แต่ติดขัดอยู่ตรงมีปัญหาอุปสรรคในที่เป็นจุดอ่อนอยู่หลายอย่างเช่นกัน ดังนั้น ทางออกสำหรับผู้บริหารขององค์กรคือ กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround – Oriented Strategy) เพื่อขจัดหรือแก้ไขจุดอ่อนภายในต่างๆ ให้พร้อมที่จะฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดให้

4) สถานการณ์ที่ 4 (จุดแข็ง – ภัย อุปสรรค)

สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการดำเนินงาน แต่ตัวองค์กรเองมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งอยู่หลายประการ ดังนั้น แทนที่ผู้บริหารขององค์กรจะรอนจนกระทั่งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารขององค์กรสามารถที่จะเลือกกลยุทธ์การแตกตัว หรือกระจายกิจการ (Diversification Strategy) เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีอยู่ในการสร้างโอกาสระยะยาวสำหรับผลิตภัณฑ์หรือตลาดด้านอื่นๆ แทน

สุพานี สฤษฏีวานิช (2553: 127) ได้เสนอการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรไปตามทิศทางดังนี้

ภาพที่ 4 การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร

ที่มา : สุพานี สฤษฏ์วานิช (2553: 127)

Porter (1980) ได้เสนอแนวคิดในการกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กรว่าควรจะต้องพิจารณาในกรอบงานที่สำคัญ 4 อย่าง คือ

1) การบริหารกลุ่มกิจการ (Portfolio Management) เป็นการบริหารโดยคำนึงถึงหน่วยธุรกิจต่างๆ (SBUs) ที่มี ให้มีสัดส่วนของกลุ่มธุรกิจต่างๆ อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะ เป็นกลุ่มแม่-ลูกเงินธุรกิจดาวรุ่ง หรือธุรกิจที่ยังคงเป็นเครื่องหมายคำถาม โดยองค์กร (Corporation) จะต้องพยายามสร้างกลุ่มกิจการ (Portfolio) ให้มีคุณค่ามากขึ้นเพื่อเพิ่มมูลค่า (Value) ให้กับกลุ่มกิจการ โดยเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมในการบริหารกลุ่มกิจการ และอาจจะซื้อหรือรวมกิจการที่น่าสนใจที่มีศักยภาพที่ดีเข้ามาสู่กลุ่มกิจการด้วย โดยใช้ความชำนาญ (Expertise) และ/ หรือใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นที่ดึงดูดน่าสนใจแก่กิจการที่จะถูกซื้อหรือถูกรวมเข้ามาสู่องค์กร (Corporation) โดยกิจการอาจจะมีความสามารถในการจัดหาแหล่งเงินทุนที่มีเงื่อนไขที่ดี หรือสามารถพัฒนาสร้างเสริม

ความสามารถในการจัดการแบบมืออาชีพให้แก่กิจการที่ถูกซื้อมานั้น เมื่อองค์การ (Corporation) ได้กิจการที่ดีแต่มีมูลค่าต่ำกว่าความเป็นจริงแล้วสามารถใช้ความสามารถและทรัพยากรและทรัพยากรต่างๆ ที่มีเพื่อบริหารกิจการใหม่ให้เพิ่มคุณค่า (Value) ขึ้นมาได้ มูลค่ากิจการโดยรวมสำหรับผู้ถือหุ้นก็ควรที่จะสูงขึ้น

2) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ (Restructuring) องค์การอาจมองหาธุรกิจอื่นๆ ที่มีปัญหาในการดำเนินงาน หรือยังไม่ได้มีการพัฒนาขอบเขตธุรกิจอย่างเต็มที่ ผู้บริหารก็จะสามารถเข้าไปมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทีมผู้บริหารเดิม เปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ หรือนำวิธการใหม่ไปสู่ธุรกิจนั้น โดยหวังว่าจะเกิดผลการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นและอาจยุบส่วนของธุรกิจที่ไม่มีผลกำไรหรือมีผลการดำเนินงานไม่ดีออกไป และเมื่อปรับโครงสร้างใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้วก็สามารถขายหน่วยงานเหล่านี้เพื่อเพิ่มพูนมูลค่าให้กับกิจการได้

3) การถ่ายทอดทักษะ (Transferring Skills) ด้วยความมุ่งหวังจะให้เกิดการรวมพลัง (Synergy) หรือพลังร่วม ดังนั้นองค์การต้องพยายามวิเคราะห์ดูว่าองค์การจะสามารถถ่ายทอดทักษะหรือความชำนาญระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่ปฏิบัติกิจกรรมทำนองเดียวกันได้หรือไม่ อย่างเช่น ถ้าหน่วยงานใหม่สามารถเรียนรู้หรือได้รับประโยชน์จากความชำนาญทางด้านการตลาดของหน่วยงานที่มีอยู่เดิมได้มาก ก็จะทำให้หน่วยงานใหม่นั้นๆ มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้สูง องค์การโดยส่วนรวมก็ได้รับประโยชน์ด้วย

4) การใช้ประโยชน์จากกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน (Sharing Activities) การรวมพลัง (Synergy) นั้นนอกจากจะได้รับเนื่องจากได้รับการถ่ายทอดทักษะระหว่างกันแล้ว การใช้ประโยชน์จากกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันก็จะทำให้เกิดประโยชน์แก่องค์การโดยส่วนรวมได้ เช่น บริษัทพรอคเตอร์ แอนด์ แกมเบิล สามารถใช้ช่องทางการจำหน่าย สถานที่ และพนักงาน ร่วมกันได้ สำหรับสินค้ากระดาษชำระ ผ้าอ้อมเด็กประเภทใช้แล้วทิ้ง (Disposable Diapers) และผ้าอนามัยก็ทำให้เกิดการประหยัดได้ แต่กิจการก็ต้องมีต้นทุนของการประสานงานที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การพัฒนาแผนกลยุทธ์ในการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ของ พงุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2542) ดังรายละเอียดดังนี้

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Environment Analysis)

2) พิจารณา (Corporate Analysis)

S Strength จุดแข็ง

W Weaknesses จุดอ่อน

O Opportunities   โอกาส

T Threats   ภาวะคุกคาม

3) การเลือกกลยุทธ์และการจัดวางกลยุทธ์ (Generating Strategic alternatives)

4) กำหนดนโยบายและแผนงาน /โครงการตามกลยุทธ์ (Action Plan)

การประเมินความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็น (needs) เป็นสภาพปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุงเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลหรือหน่วยงาน เป็นความแตกต่าง (gap) ระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ (What is) หรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง (What should be) (Witkin & Altschuld, 1995) ส่วนการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) นั้นเป็นกระบวนการที่เป็นระบบเพื่อใช้ในการศึกษาความแตกต่าง (Discrepancy) หรือการศึกษาช่องว่าง (Gap) ระหว่างสภาพที่เป็นจริง (What is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (What should be) นำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนที่จะเลือกช่องว่างหรือความต้องการจำเป็น (Needs) ที่สำคัญที่สุดไปดำเนินการแก้ปัญหาต่อไป (Witkin & Altschuld, 1995 ; คมศร วงษ์รักษา, 2540)

ความหมายของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้อธิบายนิยามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ออกเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทแรก การนิยามตามโมเดลความแตกต่าง และประเภทที่สอง การนิยามตามโมเดลการแก้ปัญหา

1) การนิยามตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Model) หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวังกับสิ่งที่มีอยู่จริง นิยามนี้ยังสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกกำหนดความต้องการจำเป็นในลักษณะของความแตกต่างของผลที่เกิดขึ้น แต่ไม่ได้กำหนดว่าต้องมีความแตกต่างกันเท่าใด จึงจะถือว่าเป็น “ความต้องการจำเป็น” กลุ่มที่สอง กำหนดความต้องการจำเป็นว่า เป็นความแตกต่างของผลที่เกิดขึ้นก็ได้หรือไม่ใช่ก็ได้ แต่เกณฑ์การพิจารณาว่าจะเป็นการต้องการจำเป็นหรือไม่ ให้พิจารณาจากประโยชน์ที่ได้รับหากความจำเป็นได้รับการตอบสนองหรือความเสียหายหรือผลเสียที่จะเกิดขึ้น หากความต้องการจำเป็นไม่ได้รับการตอบสนอง นิยามตามโมเดลนี้ เรียกว่า “Performance Needs”

2) การนิยามตามโมเดลการแก้ปัญหา (Solution Model) หมายถึง สิ่งที่ต้องการและจำเป็นต้องทำให้ได้ หรือทำให้เกิด หรือทำให้มี ซึ่งหากไม่ได้รับจะอยู่ในสภาพที่ไม่พึงประสงค์นิยามตามโมเดลนี้ เรียกว่า “Treatment Needs”

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2550: 174) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ควรจะเป็นและสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หากมีความขัดแย้งระหว่างความแตกต่างที่พบก็จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเช่นในองค์กรหรือหน่วยงาน ผู้บริหารวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อหาความสามารถที่ต้องพัฒนาของบุคลากรโดยนำความสามารถมาตรฐาน (สิ่งที่ควรจะเป็น) ในการดำเนินงานลบด้วยความสามารถที่บุคลากรมีอยู่จริง (สิ่งที่เป็นอยู่) จะได้ความสามารถที่ต้องการพัฒนา (ความแตกต่าง) ซึ่งจะนำไปสู่การจัดหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรต่อไป

Kaufman และ English (1979: 8) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ ดังนี้

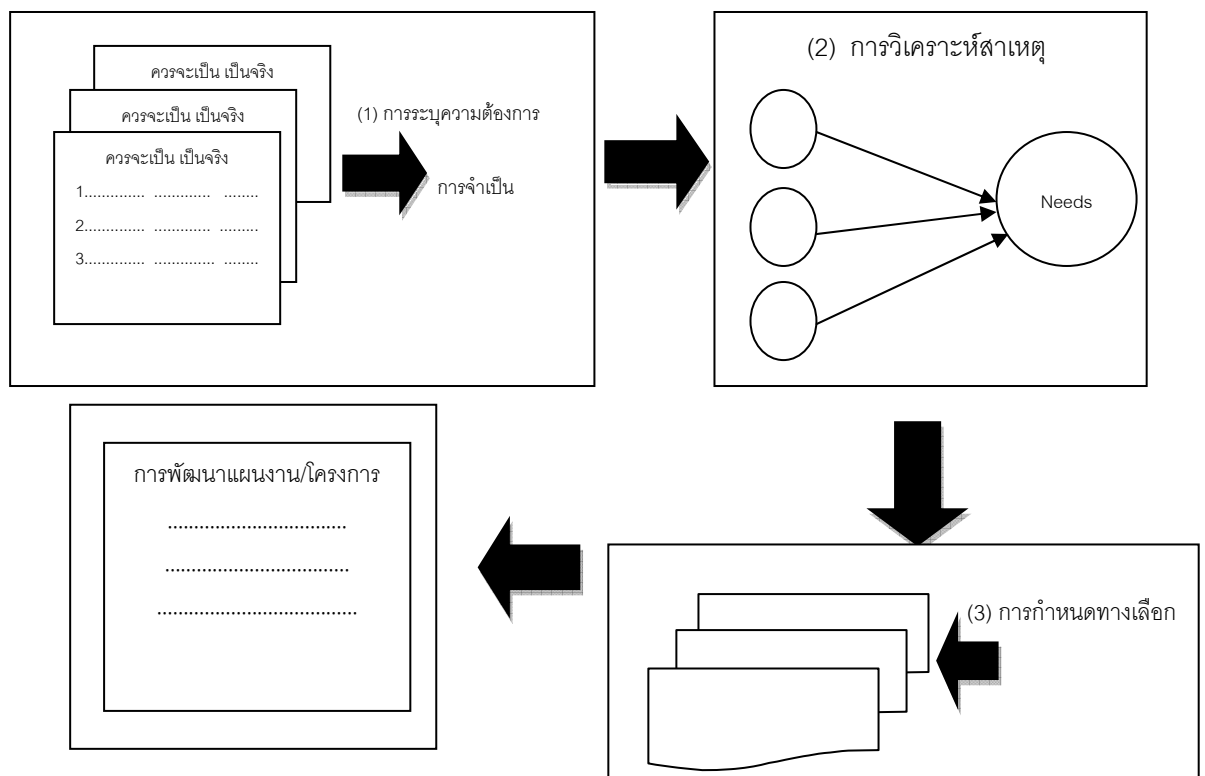
- 1) การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการหาความต้องการที่เป็นผลสุดท้ายหรือผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่ได้
- 2) การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการสังเกต ทดลองเพื่อต้องการหาผลผลิตมาเทียบกับเกณฑ์แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการ
- 3) การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการในการหาค่าความเที่ยง (reliability) ของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 4) การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่ใช้เป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผลที่ได้กับผลที่ต้องการแล้วนำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนนำไปปฏิบัติ

Witkin (อ้างถึงในวิชัย เสวกงาม, 2552: 46) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่า คือ กระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลังและการตัดสินใจ

จากความหมายของความต้องการจำเป็นดังกล่าวสรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการค้นหาความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือเป็นอยู่แล้วกับสิ่งที่ควรจะเป็นหรืออยากให้เป็นแล้วนำผลของความแตกต่างไปวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางไม่ให้เกิดความแตกต่างหรือทำให้มีความแตกต่างน้อยที่สุด

ขั้นตอนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ มีกระบวนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ 1) การระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) 2) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) และ 3) การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น (Needs Solution) การดำเนินงานทั้งสามขั้นตอน แสดงดังภาพที่ 5 ดังนี้

ภาพที่ 5 การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ

ที่มา: สุวิมล ว่องวาณิช (2550: 80)

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2550: 179) ได้เสนอขั้นตอนการประเมินความจำเป็นของหลักสูตรไว้ ดังนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงการประเมินความต้องการจำเป็นของหลักสูตร คือผู้ประเมินจะต้องพิจารณาถึงจุดมุ่งหมาย และสภาพแวดล้อมหรือบริบทของการประเมินรวมทั้งลักษณะของการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับผลที่จะได้ในการประเมินความต้องการจำเป็นของหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1) ขั้นก่อนการประเมิน (Preassessment) ในขั้นแรกนี้เป็นขั้นตอนของการสำรวจ (Exploration) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

- 1.1) การวางแผนสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 1.2) การนิยามหรือการกำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป สำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 1.3) กำหนดขอบเขตหลักของการประเมินความต้องการจำเป็นหลักและ/หรือประเด็นที่ต้องการประเมิน
  - 1.4) กำหนดรายละเอียดและข้อมูลความต้องการตามขอบเขตที่จะประเมินซึ่งรวมถึงกลุ่มเป้าหมายในการประเมิน
  - 1.5) ตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือแผนเบื้องต้นสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็นและการนำไปใช้ในขั้นที่ 2 และ 3
- 2) ขั้นประเมิน (Assessment) หลังจากสำรวจความต้องการจำเป็นต่างๆ แล้วในขั้นนี้เป็นขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล (data gathering) ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้
- 2.1) สรุปตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับบริบท ขอบเขตและสิ่งที่เกี่ยวข้องในการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 2.2) เก็บรวบรวมข้อมูลของความต้องการ ซึ่งในขั้นนี้ยอมทำให้ทราบความต้องการของผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย
  - 2.3) หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในเบื้องต้นระดับแรก
  - 2.4) วิเคราะห์สาเหตุของความต้องการหรือประเด็นปัญหา
  - 2.5) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ผลที่ได้ในขั้นประเมินคือความต้องการจำเป็นหรือปัญหาที่ต้องการการแก้ไขตามลำดับความสำคัญในระดับแรก
- 3) ขั้นหลังการประเมิน (Postassessment) เมื่อได้ผลการประเมินความต้องการจำเป็นแล้วในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง คือการนำผลการประเมินไปใช้ (Utilization) ประกอบด้วย
- 3.1) จัดเรียงลำดับ (Set Priority) ความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญและทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์
  - 3.2) พิจารณาทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหาจากข้อที่ 1 ทำให้ทราบปัญหาที่เร่งด่วนที่สุด ถ้าหากไม่นำมาแก้ปัญหาก็จะสูญเปล่าในการทำการประเมิน ดังนั้นจึงต้องช่วยกันพิจารณาทางเลือกสำหรับแก้ปัญหา
  - 3.3) พัฒนาแผนการปฏิบัติเพื่อใช้ในการดำเนินงานต่อไป

3.4) ประเมินผลของการประเมินความต้องการจำเป็น

3.5) รายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2548) ได้สังเคราะห์ขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็นโดยการแจกแจง สรุปได้ดังนี้

- 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
- 2) การกำหนดคำถามและขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็น
- 3) กำหนดการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 3.1) การกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง
  - 3.2) การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล
  - 3.3) การกำหนดเครื่องมือเก็บข้อมูล
  - 3.4) การวิเคราะห์ข้อมูล
  - 3.5) การจัดทำรายงาน
  - 3.6) การใช้ผลประเมิน

ประเภทของวิธีการที่ใช้ในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2550) ได้แบ่งประเภทของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจำแนกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก เป็นการวิจัยประเภทความต้องการจำเป็นที่ใช้การวิเคราะห์ปฐมมาน ได้แก่ การวิจัยสำรวจ การวิจัยอนาคต การวิจัยบรรยาย กลุ่มที่สอง เป็นการวิจัยทุติยมาน เป็นการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นที่ได้จากการวิเคราะห์ทุติยมาน กลุ่มที่สาม เป็นการวิจัยเพื่อประเมินงานวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Meta Evaluation of Needs Assessment Research) เพื่อให้เข้าใจภาพรวมของวิธีการที่ใช้ในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น จึงเสนอสังเขปของวิธีการที่ใช้ในการประเมินความจำเป็นของแต่ละวิธี ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การสำรวจ การระบุความต้องการจำเป็นที่ดำเนินการกันส่วนใหญ่ใช้วิธีการสำรวจ เรียกว่า การสำรวจความต้องการจำเป็น (Needs Survey) วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต เมื่อกำหนดประเด็นวิจัยว่าจะประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อจุดมุ่งหมายใด และระบุประเภทของความต้องการจำเป็นได้แล้วจึงทำการออกแบบการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล ขั้นตอนสำคัญสำหรับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับการวิจัยสำรวจ คือ การนิยามความต้องการจำเป็นว่าจะใช้นิยามความแตกต่าง (Discrepancy Definition) หรือนิยามการแก้ไขปัญหา (Solution Definition) ซึ่งจะส่งผลต่อการ

สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วย (Needs Prioritization)

2) การใช้แบบสอบถาม วิธีการที่ใช้การเก็บข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้แบบสอบถามสามารถทำได้ทางไปรษณีย์ การสอบถามทางโทรศัพท์ การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามถือว่า เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่เน้นการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่และกว้าง และลักษณะของข้อมูลที่ได้เป็นการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นตามการรับรู้ของผู้ตอบ ความต้องการจำเป็นที่กำหนดด้วยวิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามเป็นความต้องการจำเป็นระดับกลุ่มบุคคลหรือระดับองค์การ ไม่ใช่ระดับบุคคล จุดมุ่งหมายของการสำรวจสามารถนำไปใช้ในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ แต่ผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ได้รับ จะนำไปใช้กับการพัฒนาการปฏิบัติงานขององค์การมากกว่าการพัฒนารายบุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการระบุความต้องการจำเป็นด้วยแบบสอบถามส่วนใหญ่กำหนดรูปแบบการตอบเป็นมาตรฐานค่า ซึ่งมีทั้งรูปแบบการตอบสนองเดี่ยว (Single Response Format) และรูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual Response Format) โดยให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์จะให้

3) การสัมภาษณ์ วิธีการสำรวจด้วยการสัมภาษณ์ เป็นวิธีหนึ่งที่คนส่วนใหญ่นิยมใช้ เช่นเดียวกับแบบสอบถาม เพราะกระบวนการเก็บข้อมูลดำเนินการได้ง่าย ไม่ซับซ้อน แต่จะใช้เวลาในการเก็บข้อมูล เนื่องจากต้องใช้เวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล วิธีการสัมภาษณ์สามารถใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ แต่ทั้งนี้ต้องเลือกบุคคลที่ให้สัมภาษณ์ให้เป็นผู้ที่เข้าใจสภาพบริบทขององค์การ หรือสถานการณ์ที่ต้องการประเมินความต้องการจำเป็น นอกจากนี้นักวิจัยต้องมั่นใจในคุณภาพของผู้สัมภาษณ์ว่า มีทักษะความสามารถในการซักถามความจริงจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์

4) กระบวนการกลุ่ม เป็นวิธีการที่สามารถให้คำตอบแบบองค์รวมได้วิธีหนึ่งและสามารถนำไปใช้ได้หลายบริบท สามารถปฏิบัติได้ง่าย ใช้เวลาไม่มากนัก เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินความต้องการจำเป็น หลักการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้กระบวนการกลุ่ม คือ การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน อันจะส่งผลต่อการนำผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นไปใช้ประโยชน์

5) การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Technique: FGT) เป็นวิธีการหนึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์กลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการฟังและเรียนรู้จากกลุ่มผู้เข้าประชุม วิธีเก็บข้อมูลแบบนี้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมและผู้ดำเนินการมีปฏิสัมพันธ์โดยการเผชิญหน้า

กัน ทำให้เกิดพลวัตของกลุ่ม เพื่อไปกระตุ้นความคิดเห็นของตนเองและความคิดเห็นของผู้อื่น ออกมาอย่างเปิดเผยและจริงใจในขณะดำเนินการ ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียด ลึกซึ้งุ่มลึก และมีแง่มุมต่างๆ ของความคิดและประสบการณ์ของคนในกลุ่ม สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว ประหยัดเวลา กระบวนการกลุ่มจะทำให้เกิดการสื่อสารกันภายในกลุ่มระหว่างสมาชิกผู้เข้าร่วมกับผู้ดำเนินการอภิปราย และระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการกำหนด ปัญหา การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผล การสนทนากลุ่มเริ่มด้วยการชี้แจงจุดมุ่งหมาย การเตรียมคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มจากคำถามทั่วไปจนถึงคำถามเจาะลึก ใช้คำถามง่าย ไม่ลำเอียงแต่เจาะจง การกำหนดและเลือกผู้เข้าร่วมกระบวนการที่มีภูมิหลังคล้ายกัน การเตรียมสถานที่ประชุมที่มีความเงียบ บทบาทของผู้ดำเนินการสนทนา คือต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ไม่เข้าไปมีส่วนในการแสดงความคิดเห็นกับสมาชิกอื่น หลังจากได้ข้อมูลแล้วก็ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดคำสำคัญ จัดกลุ่มข้อความที่เป็นประเด็นหลัก จัดกลุ่มคำตอบที่เป็นกลาง คำตอบทางลบ คำตอบทางบวก และข้อเสนอแนะ แปลความหมาย ในการรายงานผลจะมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น จำนวนผู้เห็นด้วย และข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสะท้อนความรู้สึก อารมณ์ ประเด็นสำคัญ คือ ต้องระวังเรื่องการเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล ไม่ควรระบุว่าความคิดเห็นที่นำเสนอเป็นความเห็นหรือคำพูดของใคร

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2550: 181) ได้เสนอเทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น อาจสรุปได้เป็น 3 ประเภทคือ

1) เทคนิคที่ใช้ในการสำรวจความต้องการจำเป็น การสำรวจความต้องการจำเป็น เป็นการระบุหรือแยกแยะว่าความต้องการจำเป็นอะไรเกิดขึ้นบ้าง โดยการสำรวจความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นหรือการสำรวจสภาพปัญหาอุปสรรคต่างๆ ขึ้นอยู่กับว่าความต้องการจำเป็นนั้นๆ เป็นความต้องการจำเป็นประเภทใด วิธีที่ใช้ในการสำรวจความต้องการจำเป็นมีหลายวิธี ทั้งวิธีการเชิงสำรวจกระบวนการกลุ่ม และเทคนิคเชิงอนาคต ดังนี้

วิธีการเชิงสำรวจ เช่น สสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การค้นคว้าจากเอกสาร การทดสอบ การวิเคราะห์งาน เทคนิคเหตุการณ์วิกฤต เป็นต้น

กระบวนการกลุ่ม เช่น กลุ่มควบคุมคุณภาพ (Quality Control) กลุ่มสมมตินิยม (Nominal Group Technique) อาศรมความคิด (Community Forum) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) การระดมสมอง (Brainstorming) ประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เดคัม (DACUM) การสร้างแผนที่มโนทัศน์ (Concept Mapping) เป็นต้น

เทคนิคเชิงอนาคต ได้แก่ เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) วิจัยภาพอนาคต (Scenarios) เทคนิควงล้ออนาคต (Future Wheel) และการศึกษาแนวโน้ม (Trend Studies) เป็นต้น โดยรายละเอียดของแต่ละวิธี ดังต่อไปนี้

(1) การใช้แบบสอบถาม การสำรวจความต้องการจำเป็นโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นวิธีที่คุ้นเคยและประหยัดสามารถรวบรวมข้อมูลจากคนจำนวนมากๆ ได้ การคำนวณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทำได้ง่าย ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระเพราะไม่ต้องเผชิญหน้ากับผู้เก็บข้อมูล การใช้แบบสอบถามอาจจำแนกได้หลายประเภทตามวัตถุประสงค์ของการใช้ เช่น แบบสอบถามที่มีรูปแบบการตอบ ที่แตกต่างกันได้แก่ การตอบแบบเดี่ยว และการตอบแบบพหุ เป็นต้น

(2) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการสำรวจความต้องการจำเป็นที่ง่าย อาศัยการเผชิญหน้าโต้ตอบระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ ทำให้เห็นบุคลิก ทำทางตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้ถูกสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์สามารถถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาทำให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นของบุคคลเหล่านั้น การสัมภาษณ์ใช้รวบรวมข้อมูลได้จากผู้ให้ข้อมูลทุกระดับแม้จะอ่านเขียนไม่ได้ เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนการใช้คำถามมีความยืดหยุ่นสูงแต่การสัมภาษณ์ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูงหากต้องสัมภาษณ์บุคคลเป็นจำนวนมาก ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยากในการลงสรุปผลเพราะมาจากบุคคลที่หลากหลาย มีความแตกต่างกันทางความคิด วิธีการสัมภาษณ์อาจกระทำได้วิธี เช่น

(2.1) วิธีสัมภาษณ์แบบอิสระ โดยปล่อยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมากแต่ค่อนข้างยากในการรวบรวมข้อมูล

(2.2) วิธีสัมภาษณ์แบบกำหนดแนวทางข้อคำถามไว้ล่วงหน้า ทำให้ได้ข้อมูลตรงตามความต้องการของผู้สัมภาษณ์แต่อาจไม่ได้ข้อมูลที่มีความสำคัญ

(3) การสังเกต เป็นวิธีการสำรวจความต้องการจำเป็นที่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล จดบันทึกพฤติกรรมลงในเครื่องมือที่สร้างขึ้น เช่น แบบวัดความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม แบบตรวจสอบพฤติกรรมในการทำงาน ประเภทของการสังเกตสามารถแบ่งได้หลายประเภทตามเกณฑ์ต่อไปนี้

(3.1) แบ่งตามการใช้เครื่องมือ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีโครงสร้าง และการสังเกตอย่างไม่มีโครงสร้าง

(3.2) แบ่งตามบทบาทของผู้สังเกต ได้แก่ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม

(4) การค้นคว้าจากเอกสารเป็นวิธีการสำรวจที่ศึกษาจากเอกสารต่างๆ เช่น รายงานการประชุม บันทึกรายงาน เอกสาร และหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรต่างๆ เช่น นโยบายองค์กร รายงานประจำปี บันทึกรายงานการประชุม ประวัติพนักงาน เป็นต้น เอกสารเหล่านี้จะให้ข้อมูลใน 3 ลักษณะ คือ

(4.1) สิ่งที่เกี่ยวข้องกับองค์กรได้แก่ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ภาระหน้าที่ โครงสร้าง นโยบาย แผนงาน ระเบียบปฏิบัติงานตลอดจนจำนวนบุคลากรและทรัพยากรอื่น

(4.2) สิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรได้แก่ ปัญหาของผู้ปฏิบัติงานด้านการเข้า-ออกงาน การขาดงาน อุบัติเหตุจากการทำงาน ข้อร้องทุกข์ การพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น

(4.3) สิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานและสายทางเดินของงาน ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่งาน ที่เกี่ยวข้องกับการขึ้น-ลง ของผลงาน ค่าใช้จ่ายในการผลิต ความสิ้นเปลือง เป็นต้น

ในการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรระดับประเทศจะต้องมีการวิเคราะห์ตัวหลักสูตรเดิมเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่มีอะไรที่บกพร่องล้ำสมัย ผลจากการวิเคราะห์จะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรใหม่ นอกจากนี้ก็ต้องวิเคราะห์ข้อมูล หรือประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ได้แก่ จำนวนผู้เรียนทั้งหมด จำนวนผู้เรียนแจกแจกตามเพศและอายุ แนวโน้มที่เพิ่มขึ้น หรือลดลง

อัตราการมาเรียน อัตราการลาออกกลางคัน อัตราการเรียนต่ออัตราของผู้เรียน ที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละปี คะแนนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ได้จากการค้นคว้าเอกสาร ซึ่งเป็นรายงานการศึกษาของหน่วยราชการรายงานของโรงเรียน

(5) การทดสอบ เป็นวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวัดความสามารถ ความถนัด ความสนใจของบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงาน ทำให้ทราบความต้องการจำเป็นที่ชัดเจนในด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติเช่น การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน สำหรับพ่อแม่ในชุมชนชนเกษตรกรรมชนบท จะต้องประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้แบบทดสอบความรู้เรื่องการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนของพ่อแม่ในชุมชนว่ามีเพียงพอถูกต้องแล้วหรือไม่ หรือการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์สำหรับครูประถมศึกษา ผู้สร้างหลักสูตรจะต้องประเมินความต้องการจำเป็นโดยศึกษาว่าครูประถมศึกษามีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ถูกต้อง เพียงพอหรือไม่ ก็ต้องสร้างแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์สำหรับครูประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ทดสอบมีหลายประเภท เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบทดสอบการปฏิบัติงาน เป็นต้น

(6) การวิเคราะห์งาน เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและกิจกรรมในการทำงาน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร

2) ระบุตำแหน่งงานที่จะวิเคราะห์ 3) เก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งอาจใช้เทคนิคการสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบบันทึก การปฏิบัติงานการทดลองลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และการใช้วิธีผสมผสาน 4) วิเคราะห์งานซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลออกมา 2 ส่วน คือ คำอธิบายงาน (Job Description) และคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน

(7) เทคนิคเหตุการณ์วิกฤต (CIT) ใช้กับผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานในการอธิบายถึงเหตุการณ์วิกฤตของงานที่เกิดขึ้นว่าปฏิบัติได้มีประสิทธิภาพหรือไม่มีประสิทธิภาพ ในการอธิบายถึงเหตุการณ์นั้นจะใช้การสอบถามเพื่อให้บุคคลอธิบายว่ามีอะไรที่จะนำไปสู่สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมภายใต้ความสามารถของการควบคุม เช่น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการสอนให้แก่ครูประถมศึกษา อาจประเมินความต้องการจำเป็นโดยให้ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์เขียนบรรยายพฤติกรรมการสอนหรือสมรรถภาพด้านการสอนของครูที่ผู้บริหาร/ ศึกษานิเทศก์ประทับใจและไม่ประทับใจออกมา เพื่อกำหนดเป็นสมรรถภาพด้านการสอนสำหรับหลักสูตรฝึกอบรมครูต่อไป

(8) กลุ่มควบคุมคุณภาพ เป็นวิธีการหาความต้องการจำเป็น โดยมีหลักการว่าผู้ที่ปฏิบัติงานได้ดีที่สุด กลุ่มควบคุมคุณภาพมีขั้นตอนของการดำเนินงานโดยใช้กลุ่มพนักงานประมาณ 10 คน ที่มีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มโดยรวมกันระบุปัญหาในการทำงานวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นทุกสัปดาห์ ละ 1 ครั้ง โดยกลุ่มพนักงานจะเลือกปัญหาขึ้นมาวิเคราะห์จัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้นร่วมกันหาสาเหตุของปัญหา แล้วเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมแนะนำวิธีการในการแก้ปัญหาจนได้ข้อสรุปของการแก้ปัญหา ข้อดีของเทคนิคนี้ คือข้อมูลที่ได้สามารถแก้ไขปัญหาในการทำงานได้ตรงจุดและช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในองค์กร ข้อจำกัดของเทคนิคนี้คือ ผู้นำกลุ่มต้องมีความสามารถในกระบวนการสูง ผู้เข้าร่วมกระบวนการควรมีทักษะในการวัดผลที่ดีการกำหนดและการวิเคราะห์ปัญหาอาจทำให้หลักสูตรได้ชัดเจน ปัญหาที่ใช้ในการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคนี้ไม่ควรมีความซับซ้อนมากเกินไป

(9) เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique) เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นโดย Andre L. Delbecq และ Andrew H. Van Deven ใน ค.ศ. 1968 มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมแนวความคิดที่หลากหลายในเวลาอันสั้น ใช้การประชุมแบบมีโครงสร้าง ให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มประมาณ 7-10 คนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นคำถามที่ชัดเจน นำความคิดเห็นเหล่านั้นเข้าสู่กลุ่มเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนและทำความเข้าใจในความคิดเห็นของแต่ละบุคคล แล้วลงมติโดยการประมาณค่า (Rating) หรือจัดเรียงลำดับความสำคัญ ส่วนจะตัดสินใจเลือกใช้วิธีใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่ามีความคิดที่ต้องการหาฉันทามติจำนวนมากหรือน้อย ถ้ามีจำนวนน้อยเพียงไม่กี่ข้อวิธีที่เหมาะสมก็

คือ วิธีจัดเรียงลำดับความสำคัญ แต่ถ้ามีจำนวนมากหรืออาจจะมากกว่า 10 ข้อ วิธีการที่เหมาะสมคือวิธีประเมินค่า ส่วนใหญ่จะนำเทคนิคกลุ่มสมมติภัยไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อระบุจำแนกหรือจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

(10) อาศรมความคิด เป็นเทคนิควิธีการที่ดีวิธีหนึ่งสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็นเหมาะสำหรับกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างมาก ประมาณ 50 คน การใช้อาศรมความคิดสามารถใช้ในกระบวนการสำรวจความต้องการในขั้นก่อนการประเมินจุดดีของเทคนิคนี้ คือการกำหนดเป้าหมายและทำให้ได้ความคิดที่หลากหลาย

(11) การสนทนากลุ่ม เป็นกระบวนการกลุ่มที่เคยนำมาใช้โดยนักการตลาดเพื่อประเมินผลผลิตและพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดและต่อมาถูกนำมาใช้ด้านการให้บริการทางสังคม การสนทนากลุ่มทำให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกในประเด็นที่ต้องการโดยมีผู้ดำเนินการ เป็นผู้กระตุ้นความคิดของผู้ร่วมสนทนาเหมาะสำหรับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก 8-12 คน ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มคือความคิดและแนวทางหรือประเด็นปัญหาความต้องการที่หลากหลายซึ่งผ่านการกลั่นกรองอภิปรายกลุ่ม

(12) การระดมสมอง เป็นวิธีการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีสร้างสรรค์ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยไม่มีการประเมินคุณค่าของความคิดเห็นโดยสมาชิกในกลุ่ม หลักการอยู่ที่ให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับหัวข้อที่จะอภิปรายทุกคน โดยไม่คำนึงว่าจะถูกต้องหรือไม่ ต่อเมื่อได้ระดมสะสมความคิดเห็นไว้เป็นจำนวนมากแล้วจึงมาอภิปรายเลือกเฟ้นกันต่อไปตามกลุ่มที่เห็นว่าดีและเหมาะสม เช่น คณะทำงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรอาจใช้วิธีการประชุมระดมความคิดหรือระดมสมอง ในเรื่องสภาพปัญหา และความต้องการต่างๆ

(13) ประชาพิจารณ์ เป็นการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจากกลุ่มตัวอย่างเป็นการสำรวจเกี่ยวกับการเมือง สังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตของประชาชนเพื่อหยั่งความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมหลักสูตรหรือโครงการต่างๆ

(14) เทคนิคเดคัม (Developing A Curriculum : DACUM) เป็นกระบวนการกลุ่มที่มีขนาดเล็ก ประมาณ 8-12 คน ที่ใช้ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้อภิปรายแสดงความคิดเห็น โดยมีหลักการที่สำคัญ คือผู้ปฏิบัติงานย่อมมีความเชี่ยวชาญในงานนั้นมากที่สุด กระบวนการที่สำคัญของเทคนิคนี้มี 3 ขั้นตอนหลัก คือ การระดมสมองการอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการหาฉันทมติจากผู้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม โดยระบุความจำเป็นของงานที่มีความสำคัญลงบนแผนภูมิเดคัมจัดลำดับความสำคัญของงานภายในแผนภูมิ เทคนิคเดคัมเป็นเทคนิคที่ช่วยให้มองเห็นภาพและทิศทางของการดำเนินงานได้ชัดเจนและเป็นเทคนิคที่ช่วยประหยัดเวลาและงบประมาณในการ

ดำเนินการขัดจำกัดของเทคนิคอยู่ที่การวิเคราะห์งานไม่ค่อยได้รายละเอียดเท่ากับกระบวนการอื่น รวมทั้งผู้นำกลุ่มต้องมีความสามารถในกระบวนการสูง

(15) การสร้างแผนที่มโนทัศน์ หมายถึง กระบวนการสร้างมโนทัศน์เชิงโครงสร้างอย่างเป็นระบบจากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่น่าสนใจโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบสเกลพหุมิติ (Multidimensional Scaling) หรือ MDS และการวิเคราะห์กลุ่มแบบลำดับชั้น (Hierarchical Analysis) หรือ CA วิเคราะห์จัดกลุ่มความคิดของทุกคนและแสดงออกมาเป็นภาพบนแผนที่เรียกว่า แผนที่มโนทัศน์ กระบวนการสร้างแผนที่มโนทัศน์มีหลักการ ดังนี้ 1) เน้นการมีส่วนร่วม 2) ใช้หลักการอนุমান 3) ทุกขั้นตอนมีความต่อเนื่องตามหลักของเหตุผล 4) แสดงออกมาให้เห็นได้เป็นภาพที่เรียกว่าแผนที่มโนทัศน์ ซึ่งง่ายต่อการนำเสนอและการทำความเข้าใจ

(16) เทคนิคเดลฟาย เป็นวิธีการหาความต้องการจำเป็นโดยใช้การระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยไม่เปิดเผยชื่อและไม่มีการเผชิญหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อทำนายเหตุการณ์หรือความเป็นไปได้ในอนาคตโดยอาศัยฉันทมติ (Consensus) จากผู้เชี่ยวชาญ ข้อเสนอจากฉันทมติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้จึงเป็นข้อสรุปที่ปราศจากการครอบงำทางความคิดที่เกิดจากการตอบแบบสอบถามประมาณ 2-4 รอบ ทำให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถทบทวนคำตอบและมีโอกาสถกเถียงความคิดของตนอย่างรอบคอบ ข้อจำกัดของเทคนิคนี้คือผู้เชี่ยวชาญอาจไม่รู้สภาพที่แท้จริงขององค์กร การตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญหลายรอบทำให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความเบื่อหน่าย การสร้างความเข้าใจในประเด็นปัญหาให้ตรงกันและการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมในกระบวนการที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นจริงทำได้ยาก

(17) วิจัยภาพอนาคต เป็นการสำรวจความเป็นไปได้ในอนาคตจากจินตนาการซึ่งเป็นภาพของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การฉายภาพอนาคตเป็นการจินตนาการภาพเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตบนพื้นฐานของข้อมูล ซึ่งผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจะทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในปัจจุบัน คือถ้าการตัดสินใจนั้นจะทำให้ผลที่เกิดขึ้นในอนาคตก็ทำให้เลือกที่จะทำเช่นนั้น แต่ถ้าผลที่เกิดขึ้นไม่ดีก็จะหลีกเลี่ยงการกระทำเช่นนั้น

(18) การศึกษาแนวโน้ม คือการศึกษาข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจการเมือง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ต่างๆ เพื่อศึกษาว่าตัวแปรเหล่านั้นมีผลต่อการพยากรณ์ สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้แค่ไหนเพียงใด ใช้วิธีเก็บข้อมูลจากตำราซึ่งบรรยายเหตุการณ์ปัจจุบันหรือสภาพการณ์เหล่านั้นที่เกิดในช่วงเวลาต่างๆ กันกับในอดีต นำข้อมูลมาศึกษาเปรียบเทียบ ใช้เทคนิคการวิจัย พยากรณ์ สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การศึกษาแนวโน้มมีความจำเป็นต่อการวางแผนโครงการและการศึกษาและการเตรียมแก้ปัญหาอันเกิดจากอัตราการเพิ่มของประชากร เป็นต้น

(19) เทคนิควงล้ออนาคต เป็นเทคนิคที่ใช้ในการพยากรณ์แนวโน้มของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากสิ่งที่คิดว่าเป็นปัญหาหรือสิ่งที่ เป็นแนวทางแก้ไขเพื่อพิจารณาว่าเมื่อเกิดปัญหานี้แล้วจะมีผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ อย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมต่อไป

2) เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์สาเหตุของความ ต้องการจำเป็น

การวิเคราะห์สาเหตุเป็นขั้นตอนสำคัญระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลกับการพิจารณาแนวทางที่เป็นไปได้ในการวางแผนหรือพัฒนาหลักสูตร ทำให้สามารถพิจารณาเลือกแนวทางในการวางแผนหรือการพัฒนาหลักสูตรได้ดีขึ้น วิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์สาเหตุมีหลายวิธี ส่วนใหญ่จะใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม เนื่องจากเป็นวิธีการที่ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพและมีความยืดหยุ่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลสูง นอกจากนี้พลวัตของกลุ่มยังช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะหลากหลายและละเอียดมากขึ้น ด้วยวิธีการวิเคราะห์สาเหตุที่ใช้กระบวนการกลุ่มช่วยในการวิเคราะห์ ได้แก่ เทคนิคการวิเคราะห์แบบฟอล์ททรี (Fault Tree Analysis) การวิเคราะห์แผนภูมิก้างปลา (Fishboning Technique) การวิเคราะห์สาเหตุและผลที่ตามมา (Cause and Consequence Analysis) ซึ่งรายละเอียดของแต่ละเทคนิคมีดังนี้

(1) การวิเคราะห์แบบฟอล์ททรี เป็นเทคนิคการวิเคราะห์สาเหตุโดยใช้แผนภาพที่เริ่มต้นด้วยเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์และจะมีสาเหตุของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ออกเป็นกิ่งก้านเหมือนต้นไม้ ซึ่งการวิเคราะห์สาเหตุนี้จะทำเป็นลำดับขั้น โดยสามารถพิจารณาสาเหตุจากค่าความน่าจะเป็นลำดับขั้นโดยทั่วไปจะใช้การวิเคราะห์แบบฟอล์ททรีได้ไม่ต่ำกว่า 50 สาเหตุ การวิเคราะห์แบบฟอล์ททรีเป็นเทคนิคที่ใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในเรื่องที่ต้องการนำมาวิเคราะห์สาเหตุผลที่ได้จากเทคนิคนี้คือสาเหตุเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์

(2) การวิเคราะห์แผนภูมิก้างปลา เป็นเทคนิคที่ใช้ระบุสาเหตุของความ ต้องการจำเป็นที่เป็นอยู่โดยใช้แผนภูมิที่มีลักษณะเป็นก้างปลา ส่วนหัวจะเป็นความต้องการจำเป็นหรือปัญหาแล้ววิเคราะห์สาเหตุใหญ่ของความ ต้องการจำเป็นหรือปัญหานั้นๆ และเขียนแสดงเป็นเส้นเหมือนก้างปลา แต่ละสาเหตุใหญ่ๆ ก็จะมีแขนงของสาเหตุย่อยๆ เทคนิคนี้จะทำให้สมาชิกทุกฝ่ายรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นโดยให้สมาชิกประมาณ 10-12 คน

(3) การวิเคราะห์สาเหตุและผลที่ตามมา เป็นเทคนิคที่ใช้กลุ่มและใช้การอภิปรายเช่นเดียวกับการระดมสมอง แต่มีขั้นตอนที่เป็นระบบและยากกว่าเล็กน้อย โดยจะมีกรอบในการให้กลุ่มช่วยระบุความต้องการจำเป็นสาเหตุและผล ความยากง่ายในการแก้ไขความต้องการจำเป็นนั้นๆ ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจแก้ไขความต้องการจำเป็นที่ตรงประเด็นและมีความชัดเจนขึ้นแต่ก็มีข้อจำกัดเนื่องจากการระบุความต้องการจำเป็นครั้งละหลายๆ ความ

ต้องการจำเป็นทำให้สามารถระบุสาเหตุและผลของความจำเป็นต่างๆ ได้น้อย และไม่ได้แสดงถึงความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุต่างๆ เหล่านี้

3) เทคนิคที่ใช้ในการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

การจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการจำเป็นเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งจะทำให้การประเมินมีความสมบูรณ์ได้ผลนำไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติการต่อไปได้ ในการจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาจะต้องพิจารณาทั้งด้านความเที่ยงตรงหรือความตรง (Validity) และความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (Reliability) และต้องมีการตรวจสอบคุณภาพด้วยการจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นมีหลายวิธี แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้ดังนี้

(1) การจัดจากข้อมูลที่มีการตอบสนองเดี่ยว (single response) เป็นการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากชุดของความจำเป็นหรือข้อรายการหลายๆ ข้อที่ได้มาจากแบบสอบถามของผู้ประเมินซึ่งในแต่ละข้อคำถามจะมีคำตอบให้ตอบเพียงส่วนเดียว หลังจากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาจัดเรียงลำดับตามความสำคัญจากความสำคัญมากไปสู่ความสำคัญน้อยหรือจากความสำคัญน้อยไปสู่ความสำคัญมากก็ได้ วิธีการจัดเรียงลำดับข้อมูลประเภทนี้ได้แก่

(1.1) การจัดอันดับ (Ranking) เป็นวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ง่ายและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายที่สุดโดยการให้เปรียบเทียบความสำคัญของข้อรายการแล้วให้หมายเลขตามความสำคัญของข้อนั้นๆ ซึ่งมีรูปแบบคำสั่งที่ใช้อยู่หลายแบบ เช่น ให้เลือกข้อรายการที่มีความสำคัญมากที่สุด ให้เรียงอันดับข้อรายการตามความสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไขมา 3 อันดับ (อาจจะเป็น 4 , 5 ,6,7... อันดับ) หรือให้เรียงข้อรายการตามอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (เรียงหมดทุกข้อรายการ) เป็นต้น จากนั้นนำผลการจัดเรียงลำดับของทุกคนมานับคะแนนความถี่ของลำดับความสำคัญในแต่ละข้อรายการแล้วจัดความต้องการจำเป็นตามลำดับ

(1.2) การประมาณค่าตามสเกล (Rating by Scales) เป็นวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ได้รับคามนิยมแพร่อย่างหลาย ในการวัดทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์เพราะเข้าใจได้ง่ายได้ซับซ้อนส่วนมากใช้มาตรประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) ชนิด 5 ระดับ โดยให้ผู้ประเมินกำหนดน้ำหนักความสำคัญของความต้องการจำเป็นในแต่ละข้อแล้วนำมาคำนวณเป็นค่าเฉลี่ย จากนั้นนำค่าเฉลี่ยไปจัดเรียงลำดับของความต้องการจำเป็น

(1.3) การจัดเรียงบัตรรายการ (Card Sort) เป็นวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้การเรียงบัตรรายการตามความสำคัญของข้อรายการทำให้ผู้ประเมินเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินซึ่งได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในการวัดทางจิตวิทยา เช่น การจัดเรียงบัตรอาชีพ (Vocational Card Sort) ที่สนใจ เป็นต้น วิธีการคือจัดเรียงบัตรรายการตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแล้วนับความถี่ของอันดับที่ในแต่ละความต้องการจำเป็น จากนั้นนำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

(1.4) การให้น้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired- Weighting Procedures : PWP) เป็นวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยการเปรียบเทียบความสำคัญและให้น้ำหนักคะแนนรายข้อทีละคู่ เลือกข้อรายการที่มีความสำคัญกว่าในคู่นั้น จากนั้นมีการนับความถี่ในการเลือกความต้องการจำเป็นในแต่ละข้อรายการแล้วนำไปจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

(1.5) มาตรฐานประมาณขนาด (Magnitude Estimation Scaling : MES) เป็นกระบวนการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้การเปรียบเทียบระหว่างข้อรายการทั้งหมดกับข้อเกณฑ์ ซึ่งกำหนดน้ำหนักคะแนนไว้แล้ว แล้วให้น้ำหนักคะแนนที่แสดงถึงความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้นๆ เมื่อเทียบกับข้อรายการเกณฑ์ นำน้ำหนักคะแนนที่ได้มาคำนวณ แล้วนำไปจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

(2) การจัดจากข้อมูลหลายชุด (Multiple Data Sets) เป็นการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยการนำคำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่มีสองส่วนในแต่ละข้อคำถามมาเปรียบเทียบกันแล้วจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามคะแนนที่คำนวณได้ ถ้าความต้องการจำเป็นข้อใดมีค่าผลต่างสูงที่สุดแสดงว่าข้อนั้นมีความสำคัญสูงสุดซึ่งวิธีการนี้เหมาะสำหรับผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องนั้นเป็นประจำหรือมีความรู้เกี่ยวกับการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นบ้าง

โดยสรุปเทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็นของหลักสูตร ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เทคนิคที่ใช้ในการสำรวจความต้องการจำเป็น เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์สาเหตุและเทคนิคที่ใช้ในการจัดเรียงลำดับความสำคัญนั้น การใช้เทคนิคเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้ที่เหมาะสมกับกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นในแต่ละขั้นตอน

การจัดลำดับความสำคัญของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้เสนอการจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) ของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น ว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุ

และการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งจะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการศึกษวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็นจากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาจัดลำดับ (Sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ควรจะใช้วิธีการหลายๆ แบบ วิธีการที่ดีควรจะเป็นวิธีการเชิงระบบ สามารถเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นทั้งในระยะยาวและระยะสั้น เทคนิควิธีที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสำหรับรูปแบบการตอบสนองแบบเดี่ยวและรูปแบบการตอบสนองแบบคู่ ทุกวิธีมีการดำเนินการคล้ายคลึงกัน ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการสำคัญ คือ การให้คะแนนความสำคัญตามวิธีการที่กำหนด การจัดเรียงลำดับตามความสำคัญ และการสรุปผลการจัดลำดับความสำคัญ เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองแบบเดี่ยวมีวิธีการจัดลำดับ 4 วิธี ได้แก่ วิธีการจัดเรียงลำดับตามมัธยฐานสำหรับมาตรแบบกลุ่ม (Category Scales) วิธีการสร้างมาตราประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling) วิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighting Procedure) และวิธีการจัดเรียงลำดับด้วยการ์ด (Card Sort) สำหรับเทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ มีวิธีการจัดลำดับ 3 วิธี ได้แก่ 1) กลุ่มวิธีที่ใช้หลักประเมินความแตกต่าง ประกอบด้วยวิธี Mean Difference Method (MDF) วิธี Priority Needs Index (PNI) วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และวิธีการวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) 2) กลุ่มวิธีใช้หลักการของการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีหลายส่วนประกอบ ประกอบด้วย 2 กลุ่มวิธี ได้แก่ กลุ่มวิธีสถิติเดลหรือเดล-เอ็น (Del-N) และกลุ่มวิธีกำหนดน้ำหนักความต้องการจำเป็น (Weighted Needs Index: WNI) การวิจัยนี้ใช้เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่โดยใช้วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{modified}) มาใช้ในการจัดลำดับสูตรที่ใช้ในการคำนวณคือ $PNI_{modified} = (I-D) / D$ โดย I (Importance) หมายถึงระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด และ D (Degree of Success) หมายถึงระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งในการวิจัยนี้กำหนดความคาดหวัง มีค่าสูงสุดเท่ากับ 5 ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความสนใจต้องพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถดำเนินการบริหารวิชาการให้ประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพตามแนวคิดการพัฒนayangยั่งยืนของ OLSF (1996) ได้จะต้องมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนที่

พึงประสงค์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีในการกำหนดกลยุทธ์ 2 วิธี วิธีแรกคือ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าลำดับความต้องการจำเป็น และวิธีที่สองคือการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหาร งานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้ว SWOT เพื่อกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารวิชาการ

วิไลพร วงศ์ฤทธิ์ (2547) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ประชากรคือ ครูผู้สอน ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน จำนวน 25 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 351 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านวิชาการดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูศึกษาระยะสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน จัดบรรยากาศการเรียนรู้โดยจัดป้ายนิเทศ และสอนซ่อมเสริมโดยมอบหมายงานพิเศษให้ผู้เรียนทำ และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร 3) การวัดและประเมินผลครูวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและวัดผลตามสภาพจริง 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูใช้กระบวนการวิจัยโดยจัดกิจกรรมแก้ปัญหาหรือพัฒนาเป็นขั้นตอน และนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ครูศึกษาค้นคว้าวิธีการใหม่ๆ โดยจัดทำสื่อด้วยตนเองให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ครูจัดทำบัญชี รวบรวมแหล่งการเรียนรู้ ใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและสถานที่ท่องเที่ยวเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน 7) การนิเทศการศึกษา ครูเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน 8) การแนะแนวการศึกษา ครูดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาด้านต่างๆ กับผู้เรียน และเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวการศึกษา 9) การ

ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ครู่วมจัดนิทรรศการในโรงเรียนให้ชุมชนเข้าเยี่ยมชม ปัญหา การปฏิบัติงานวิชาการของครูส่วนใหญ่ ได้แก่ เวลาในการดำเนินกิจกรรมไม่เพียงพอ และขาด งบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเอกสารค้นคว้า รวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

อรุณณี พรพงศ์ (2547) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนที่ เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูประถมศึกษาใน โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน จำนวน 450 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานวิชาการ ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูเตรียมการจัดทำหลักสูตรโดยการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าอบรมการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนำหลักสูตรไปใช้โดยวิเคราะห์ หลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และปฏิบัติการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ครูเตรียมการสอนล่วงหน้า จัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานเป็น กลุ่ม บูรณาการสาระการเรียนรู้ด้านต่างๆ และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีการจัด บรรยายภาคที่กระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้โดยสร้างความเป็นกันเองระหว่างครูและผู้เรียน ร่วมกับ ผู้เรียนจัดห้องเรียนให้สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ รวมทั้งให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่าง อิสระ มีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่เรียนอ่อนหรือมีปัญหาด้านการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนที่ เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน 3) การวัดผล ประเมินผลการศึกษา ครูดำเนินการวัดผล ประเมินผล โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้และ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของ หลักสูตร และวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง มีการรายงานผลการวัดผล ประเมินและนำไป เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการสอนซ่อมเสริม 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ครูศึกษาหาความรู้ในการทำวิจัยโดยเข้าอบรม ปรีกษากับเพื่อนครู และศึกษาจากตำรา เอกสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยทำวิจัยเกี่ยวกับการปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน และ การพัฒนาแนวคิด เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ เผยแพร่ผลงานวิจัยโดยการจัดนิทรรศการ สร้าง เครือข่ายเพื่อนครูนักวิจัย และเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยของตน 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ครูจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีโดยผลิตขึ้นเอง บางส่วน และซื้อด้วยงบประมาณของโรงเรียน โดยใช้สื่อให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งสอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียน มี การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้วยการปรับปรุง พัฒนา เทคนิควิธีสอน และการผลิต

คิดค้น เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ มีการประเมินการใช้สื่อโดยพิจารณาจากการปฏิบัติและผลที่เกิดกับผู้เรียน 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ครูจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน ร่วมกับ คณะครูและผู้เรียนจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน 7) การนิเทศการศึกษา ครูมีส่วนร่วมในการเป็นผู้รับการนิเทศและเป็น ผู้นิเทศ โดยการเยี่ยมเยียนชั้นเรียน การสังเกตการสอน และการสนทนาทางวิชาการ 8) การแนะแนวการศึกษา ครูจัดบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน รวบรวมข้อมูล ผู้เรียนรายบุคคลอย่างเป็นปัจจุบัน 9) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ครูจัดนิทรรศการทางวิชาการให้คนในชุมชน ให้เยี่ยมชม จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ และบริการให้คนในชุมชนได้ใช้ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่นในโรงเรียน ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูส่วนใหญ่ ได้แก่ ครูมีภาระงานสอนและงานอื่นในโรงเรียนมาก ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิจัย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การนิเทศการศึกษา ตลอดจนรูปแบบการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย ขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่มีคุณภาพ ขาดการสำรวจและรวบรวมแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ใช้แหล่งเรียนรู้ไม่คุ้มค่า และขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่มีคุณภาพ ขาดการสำรวจและรวบรวมแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ใช้แหล่งเรียนรู้ไม่คุ้มค่า และขาดความพร้อมด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ส่งสุข ไพละออบ (2547) ได้ศึกษาผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาความรู้และกระบวนการทำงานของครูประถมศึกษา : การผสมวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและเปรียบเทียบสภาพความรู้ และกระบวนการทำงานของครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนต่างกัน และศึกษาผลการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาความรู้และกระบวนการทำงานของครู ในสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน และศึกษารายกรณี 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน และกระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และแบบวัดความรู้ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลักษณะของผู้เรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยการส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ในเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาคสนามด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติภาคบรรยาย ด้วยวิธีการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน คณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง และวิเคราะห์

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ 1) ครูส่วนใหญ่มีความรู้ในแต่ละด้านค่อนข้างต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยครูมีความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่าด้านอื่นส่วนกระบวนการทำงาน และกระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูมีระดับการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยกระบวนการทำงานในชั้นการวางแผนการดำเนินงาน และกระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในชั้นการวางแผนแก้ปัญหาครูมีระดับการปฏิบัติดีกว่าชั้นอื่น 2) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ และกระบวนการทำงานของครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนต่างกัน พบว่า 2.1) ครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมากมีความรู้ในภาพรวม และความรู้ในแต่ละด้านสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2.2) ครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมากมีระดับการปฏิบัติในกระบวนการทำงานและกระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการชั้นเรียนในภาพรวม และในแต่ละขั้นตอนสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูทำให้เกิดกระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีระบบมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ครูเกิดการสร้างลักษณะนิสัยการทำงานอย่างมีระบบ อันก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาความรู้ของครู ทั้ง 5 ด้าน

โสมชาย บุญญานันต์ (2549) ได้ศึกษา การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมการปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม: การวิจัยพหุเทศะกรณีเพื่อการออกแบบและประเมินโครงการ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมการปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมโดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุเทศะกรณี (Multi-site Case Study Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติการปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมดีเด่น ที่อยู่ในบริบทที่แตกต่างกัน จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ กรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียน ก. (โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรของโครงการรุ่งอรุณ และมีที่ตั้งอยู่นอกตัวเมือง) กรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียน ข. (โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรของโครงการรุ่งอรุณ และมีที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง) กรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียน ค. (โรงเรียนที่พัฒนาหลักสูตรขึ้นเอง และมีที่ตั้งอยู่นอกตัวเมือง) และ กรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียน ง. (โรงเรียนที่พัฒนาหลักสูตรขึ้นเอง และมีที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง) โดยเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน และคนในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต้องมี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (ก) การร่วมมือรวมพลังของภาคี 3 ฝ่าย ได้แก่ บ้านโรงเรียน และศาสนา (ข) รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย มีการบูรณาการ

เนื้อหาวิชา และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาด้วยตนเอง (ค) การปลูกฝังเรื่องภูมิปัญญาอาชีพในท้องถิ่นที่เป็นการอยู่อาศัยอย่างพึงพิงกับธรรมชาติ และ (ง) การปลูกฝังให้นักเรียนรู้วิธีอนุรักษ์พลังงานควบคู่ไปกับมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม

กิตติมา ไกรพิรพรรณ (2550) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรพฤษศาสตร์พื้นบ้านสู่การสร้างจิตวิทยาศาสตร์โดย การมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีชุมชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยภาคสนามที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรพฤษศาสตร์พื้นบ้านโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยการผสมผสานแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์และปรัชญาการศึกษาสำหรับท้องถิ่นเพื่อสร้างจิตวิทยาศาสตร์สำหรับผู้เรียน และประเมินคุณภาพของหลักสูตรพฤษศาสตร์พื้นบ้านที่พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ชาวบ้านในชุมชนบ้านคีรีวงจำนวน 24 คน คณะครูในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 74 (ชุมชนบ้านคีรีวง) จำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คน วิธีการหลักที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่รวบรวมได้จากหลายแหล่งโดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า และวิเคราะห์ข้อมูลภายใต้กรอบทฤษฎีทางสังคมวิทยาและทางการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) หลักสูตรพฤษศาสตร์พื้นบ้านที่ชุมชนบ้านคีรีวง สำหรับช่วงชั้นที่ 3 ผสมผสานแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์และปรัชญาการศึกษาสำหรับท้องถิ่นเพื่อสร้างจิตวิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียน มีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบคือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย โครงสร้างเนื้อหา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ เอกลักษณะของหลักสูตรพฤษศาสตร์พื้นบ้านอยู่ที่สาระซึ่งพัฒนาขึ้นจากการบูรณาการสาระแกนกลาง สาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กับความรู้เรื่องพรรณไม้ในท้องถิ่นที่ปลูกฝังการให้ความสำคัญกับพรรณไม้ในชุมชน เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนตามแนวปรัชญาท้องถิ่นสำหรับการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการสร้างจิตวิทยาศาสตร์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เนื้อหาที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยสาระพฤษศาสตร์พื้นบ้าน 6 สาระ คือ 1) โครงสร้างของพืชและลักษณะทางพันธุกรรมของพืชในสวน สมรม 2) การสืบพันธุ์และการขยายพันธุ์พืชในสวนสมรม 3) เทคโนโลยีชีวภาพที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในสวนสมรม 4) ระบบนิเวศในสวนสมรม 5) ความสัมพันธ์ระหว่างดิน น้ำและพืชในสวนสมรม 6) ความหลากหลายและการใช้ประโยชน์จากพืชในสวนสมรม สาระพฤษศาสตร์พื้นบ้านทั้ง 6 สาระจัดเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) พันธุกรรมพืชในสวนสมรม 2) ระบบนิเวศและความหลากหลายของพืชในสวนสมรม 3) ดิน น้ำ และพืชในสวนสมรม 4) การใช้ประโยชน์จากพืชในสวนสมรม (2) จากการทดลองใช้หลักสูตรพฤษศาสตร์พื้นบ้าน พบว่า หลังการทดลองใช้หลักสูตรพฤษศาสตร์พื้นบ้าน ผู้เรียนมี

ค่าเฉลี่ย ของคะแนนจิตวิทยาศาสตร์ สูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรพหุศาสตร์ที่บ้าน ได้แก่ 1) ความคุ้นเคยกับชาวบ้านในชุมชนบ้านคีรีวงและครูในโรงเรียน 2) ชาวบ้านสนใจในความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมีความต้องการถ่ายทอดความรู้ท้องถิ่น รวมทั้งจิตสำนึกในการอนุรักษ์การใช้ประโยชน์จากพรรณไม้ในชุมชนอย่างยั่งยืนให้กับลูกหลานในชุมชนบ้านคีรีวง 3) การที่ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ที่สร้างจิตวิทยาศาสตร์และมีความเชื่อมโยงกับท้องถิ่น 4) การที่ครูสามารถนำข้อมูล/ความรู้/หลักสูตร/แผนการสอนไปปรับใช้ และ การทำผลงานวิชาการ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ 1) ทัศนคติในแง่ลบที่มีต่อนักวิจัยภายนอก 2) ภารกิจที่มีมากของชาวบ้านคีรีวงและครู 3) ชาวบ้านและครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับชุมชนรวมทั้ง การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการสร้างจิตวิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียน

เทวิล ศรีสองเมือง (2551) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบรวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างองค์ประกอบของเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) พัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คน สำหรับพิจารณารูปแบบเครือข่ายโดยใช้เทคนิคเดลฟาย และกลุ่มผู้บริหาร 75 คน ครู 190 คน ศึกษานิเทศก์ 4 คน นักเรียน 71 คน ประชาชนชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น 53 คน และกรรมการสถานศึกษา 12 คน รวม 405 คน สำหรับพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสำรวจความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย 2) บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของ

เครือข่าย ประกอบด้วย (1) กำหนดกรอบการประสานงานและความร่วมมือของสมาชิกเครือข่าย (2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเครือข่าย (3) กำหนดภารกิจหรืองานที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันทำ (4) กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย (5) กำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับเครือข่าย และ (6) กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งองค์ประกอบของเครือข่ายทั้ง 6 ด้าน มีความสัมพันธ์เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน 3) รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 โดยด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย รองลงมาคือด้านผลลัพธ์ของเครือข่าย และด้านโครงสร้างของเครือข่ายกับด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายซึ่งมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมเท่ากับ 4.07, 4.02, และ 3.94 ตามลำดับ ด้านที่เป็นไปได้มากที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย รองลงมาคือ ด้านผลลัพธ์ของเครือข่าย และด้านโครงสร้างของเครือข่าย ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยของความเป็นไปได้เท่ากับ 3.68, 3.63, และ 3.56 ตามลำดับ

ศรัณยพงศ์ บุญเต็ม (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนโดยวิธีแก้ปัญหาเชิงระบบแบบหน้าเดียวของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขการทำวิจัยในชั้นเรียนนำไปสู่การนำเสนอรูปแบบการวิจัยหน้าเดียวโดยได้กรอบแนวคิดมาจากแนวคิดของกนกพร หงส์วิเศษ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ วิเคราะห์เอกสารเพื่อให้ได้ปัญหาสาเหตุ แนวทางแก้ไขการทำวิจัยในชั้นเรียน จากนั้นนำข้อมูลมาสังเคราะห์แล้วนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อพัฒนารูปแบบจากนั้นนำข้อมูลไปสัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวน 10 คน เพื่อทราบเสียงสะท้อนกลับ นำมาแก้ไขปรับปรุง นำเสนอเป็นรูปแบบการวิจัยแบบหน้าเดียวของโรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลลาราชวังสนธิ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านความรู้การทำวิจัยในชั้นเรียนมีปัญหาคือ ครูขาดความรู้พื้นฐานในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการรับรู้เกี่ยวกับวิจัยในชั้นเรียนมีปัญหาคือ โรงเรียนขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ ขาดตัวอย่างของงานวิจัยที่เพียงพอต่อความต้องการ ด้านทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียนมีปัญหาคือ ครูขาดความชำนาญในการทำวิจัยเนื่องจากครูขาดแรงจูงใจในการทำวิจัยขาดการสนับสนุนด้านทรัพยากร ด้านคุณลักษณะของผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนมีปัญหาคือ ครูขาดการวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ มีคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนถูกบังคับให้ทำเนื่องจากต้องทำผลงาน ด้านแหล่งข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีปัญหาคือ โรงเรียนขาดตัวอย่างงานวิจัยในชั้นเรียน ขาดเครื่องมืออำนวยความสะดวก

ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ในด้านรูปแบบงานวิจัยมีความยุ่งยากและใช้เวลาในการทำมากเกินไป จนครูไม่อยากทำ แนวทางแก้ไขคือ โรงเรียนจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นให้เพียงพอ รูปแบบรายงานการวิจัยควรพัฒนาให้เอื้อต่อการทำวิจัยของครูภายในเวลาจำกัด ปรับปรุงเป็นแบบย่อ เป็นการเขียนรายงานวิจัยชั้นเรียนแบบหน้าเดียว มีหัวข้อย่อยที่เป็นปลายปิดบ้างเพื่อความสะดวกแก่ครู จะช่วยลดเวลาการทำงานของครู ช่วยให้ครูมีกำลังใจมากขึ้น ใช้เวลาในการเขียนน้อยลงมีเวลาที่จะไปทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

อภิญา แก้วชื่น (2549) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืน งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัย 3 ประการ ประกอบด้วย 1) เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสังเกตและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากโรงเรียนต้นแบบ 2 แห่ง ที่จุดการศึกษาได้ประสบผลสำเร็จ และ 3) เพื่อตรวจสอบและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืนมีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านภาระงาน 4 งาน คือ วิชาการ งานงบประมาณ บุคลากร บริหารทั่วไป โดยใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ นิติธรรม คุณธรรม ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความคุ้มค่า และการใช้หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน 4 ประการ ได้แก่ การสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างรอบด้าน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง และการมีวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการพัฒนา

นินาวาลย์ ปานากาเซ็ง แมงกาจิ (2551) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาและเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัด ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สาม

จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สร้างขึ้นจากองค์ประกอบที่เกิดจากกลุ่มตัวแปรที่มี ความสอดคล้องกับ หลักการพัฒนาที่ยั่งยืนให้มีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบที่เกิดจาก (1) การสร้างความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรและความสามารถของโรงเรียน จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบเกี่ยวกับ ผู้บริหารมืออาชีพ การบริหารต้นทุน การบริหารบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล และการพัฒนาภาพลักษณ์สถานศึกษา (2) การสร้างความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการทางการศึกษา จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามวิถีอิสลามอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นและสากล การจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรม โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนดำรงชีวิตอย่างสันติสุข ครูและบุคลากรสายสนับสนุนการสอนมืออาชีพ การดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของสถานศึกษา และการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล (3) การสร้างความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่นและสากล จำนวน 1 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบเกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทุกองค์ประกอบข้างต้นเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทุกขนาดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

จूरীลักษณะ พิมพ์รส และคงศักดิ์ ชาติทอง (2552) ได้ทำการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน (Sustainable School) ในรัฐวิกทอเรีย ประเทศออสเตรเลีย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน (Sustainable School) ในรัฐวิกทอเรีย ประเทศออสเตรเลีย 2) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาไปสู่โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Eco-School) ในประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสังเกต กลุ่มเป้าหมายคือ ตัวแทนของบุคลากร (ครูจำนวน 12 คน ผู้บริหารจำนวน 5 คน และนักเรียนจำนวน 54 คน) จากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 แห่ง ในรัฐวิกทอเรีย ประเทศออสเตรเลีย ที่ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เอกสารข้อมูลของแต่ละโรงเรียน กรอบคำถามกึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูลตามบริบทของแต่ละโรงเรียน เทปบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้ออกมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ประมวลผลสรุป และรายงานผลเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อความยั่งยืน (Sustainable School) ในรัฐวิกทอเรียทุกโรงเรียนต้องใช้โมดูลหลัก (Core Module) ในการดำเนินการเป็นอันดับแรก และโรงเรียนสามารถเลือกทำบางโปรแกรมหรือจะทำทั้ง 4 โปรแกรมที่อยู่ภายใต้

โมดูลด้านทรัพยากร (Resource Modules) ซึ่งได้แก่โปรแกรมพลังงาน (Energy) น้ำ (Water) ขยะของเสีย (Waste) และความหลากหลายทางด้านชีวภาพ (Biodiversity) ได้ 2) โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 โรงเรียนมีการดำเนินการโปรแกรมภายในโมดูลด้านทรัพยากรทั้ง 4 โปรแกรมคือ โปรแกรมด้านพลังงาน โปรแกรมด้านน้ำ โปรแกรมด้านขยะของเสีย และโปรแกรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งแต่ละโปรแกรม มีองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายและสภาพทางกายภาพ ด้านโปรแกรม ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ลักษณะการดำเนินการของแต่ละโรงเรียนมีทั้งความคล้ายกันและแตกต่างกันไปตามบริบทของโรงเรียนนั้นๆ แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ ทุกโรงเรียนมีการจัดตั้งกลุ่มปฏิบัติการของนักเรียน (Student Action Team) ขึ้นสนับสนุนโปรแกรมหาดังกล่าว เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละโปรแกรม 3) คุณลักษณะที่สำคัญที่ทำให้โครงการโรงเรียนสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนในประเทศออสเตรเลียมีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ คือ 3.1) มีการพัฒนาหลักการและแผนการดำเนินงานที่มาจากส่วนกลางระดับประเทศ ที่เรียกว่าโครงการโรงเรียนนำร่องสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของออสเตรเลีย (Australian Sustainable School Initiative : AuSS) โดยแต่ละรัฐสามารถนำโครงการจากส่วนกลางไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในท้องถิ่นของตน เช่น โครงการโรงเรียนนำร่องสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของรัฐวิกตอเรีย (The Victorian Sustainable Schools Initiative) 3.2) โรงเรียนมีการดำเนินการโดยใช้แนวคิดแบบการพัฒนาทั้งโรงเรียน (A whole-School Approach) 3.3) โรงเรียนมีหลักสูตรที่เน้นการสอดแทรกเรื่องสิ่งแวดล้อมในทุกสาขาวิชา (Integrated Curriculum) และ 3.4) หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่นรวมทั้งผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนโรงเรียนในพื้นที่ในการที่จะพัฒนาไปสู่โรงเรียนสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน

เกสรี แจ่มสกุล (2551) ได้ศึกษาการนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย โรงเรียนเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2 การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาปัญหาการบริหารวิชาการและสร้างยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2 ดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษาปัญหาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครูผู้สอน และผู้อำนวยการโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเทศบาล จำนวน 103 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2) การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเทศบาล โดยจัดสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2 มีปัญหาการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลางโดยมีปัญหาสูงสุดในด้าน การเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านวัดผลและประเมินผล นิเทศการศึกษา และด้านหลักสูตรสถานศึกษา 2) ยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ (1) ด้านการเรียนการสอน (2)ด้านวัดผลและประเมินผล (3) ด้านนิเทศการศึกษา (4) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา

Adiogun, A. A. และ Oliscaemeka Blessing U. (2011: 552-557) ได้ศึกษาอิทธิพลของบรรยากาศโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลผลิตของครูเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลผลิตของครูเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 10 โรงเรียนในรัฐลากอส ประเทศไนจีเรียที่ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 150 คน โดยแต่ละโรงเรียนจะเลือกผู้บริหาร 1 คน ครูปฏิบัติการสอน 7 คน และนักเรียน 7 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 15 คน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ของลิเคิร์ต โดยมีข้อถามใน 6 ด้าน คือ 1) เงื่อนไขของการทำงาน 2) สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน 4) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 5) ระบบความปลอดภัยและการมีวินัย และ 6) ครูดูแลและส่งเสริมสนับสนุนนักเรียน แต่ละด้านมีจำนวนข้อคำถาม 12 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่าบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลโดยตรงต่อสมรรถนะทางวิชาการและผลผลิตของครูโดยค่าเฉลี่ยของบรรยากาศโรงเรียน สมรรถนะทางวิชาการและผลผลิตของครูมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญและมีจำนวนร้อยละสูงถึงร้อยละ 73-80 ผลการวิจัยที่ได้จากกลุ่มนักเรียนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอยู่ในช่วงวัยรุ่น ข้อคำถามจากการวิจัยจึงได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนเพราะนักเรียนกล้าแสดงออกซึ่งอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อโรงเรียน ผู้บริหารและครูจึงมีความโน้มเอียงที่จะยอมรับคำตอบจากนักเรียนในระดับสูง

Ashley Williams (2010: 54) ได้ศึกษาสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและโครงการการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : แรงบันดาลใจและการนำไปปฏิบัติอย่างง่าย มีวัตถุประสงค์นำเสนอสาระเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในโรงเรียนในเรื่องโครงการปฏิบัติการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น มีคำถามในการวิจัยดังนี้ 1) มีวิธีการเตรียมนักเรียนเพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมจากการทำลายของมนุษย์และการสร้างสังคมที่ยั่งยืนในอนาคต 2) มีวิธีการนำไปปฏิบัติในเรื่องสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและการศึกษาเพื่อความยั่งยืนให้ง่ายต่อการเข้าใจได้

อย่างไร 3) มีวิธีการเสริมพลังอำนาจเพื่อให้นักเรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร และ 4) มีผลกระทบที่เป็นประเด็นสำคัญในการดำเนินงานตามโครงการนี้หรือไม่อย่างไร เก็บข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าเชิงลึกเกี่ยวกับโครงการ การสังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน และสัมภาษณ์ผู้ริเริ่มโครงการ (Roger) ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาโครงการ STRAW พบว่ามีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องเตรียมนักเรียนเพื่ออนาคตเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ในการสร้างแนวทางของการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการสัมภาษณ์ผู้ริเริ่มโครงการได้ข้อสรุปว่ารูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคนจะช่วยสร้างพลังอำนาจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเรียนรู้ได้ โครงการ STRAW มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างที่จะทำให้สามารถนำ โครงการ STRAW ไปใช้ในห้องเรียนได้ ดังนี้ 1) สังคมต้องปลูกฝังเรื่องการมีสัมมาคารวะระหว่างครูและนักเรียน 2) ครูต้องมีความเต็มใจที่จะเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับนักเรียนโดยยอมลดบทบาทการชี้นำลง

Garcia, Jairo H. (2010) การประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของมหาวิทยาลัยคอสตาริกา : ความสัมพันธ์ระหว่างลาตินอเมริกาและแคริบเบียน มีวัตถุประสงค์เพื่อจะประเมินผลงานที่มหาวิทยาลัยในเมืองคอสตาริกาที่เปิดการสอนเรื่องการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในเรื่อง โปรแกรมการศึกษา การจัดหาหลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัย การศึกษา การพัฒนาคุณภาพและเจ้าหน้าที่ รางวัลที่ได้รับ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการบริการระดับท้องถิ่น ระดับภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ โอกาสของนักศึกษา แผนงานและวิสัยทัศน์ของสถาบัน จุดเน้นของการวิจัยครั้งนี้คือมหาวิทยาลัยในเมืองคอสตาริกาที่จะเป็นผู้ริเริ่มทำงานเปิดสอนเรื่องการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระบบการศึกษาของชาติ การศึกษานี้มุ่งอธิบายการจัดการศึกษาของละตินอเมริกาและภูมิภาคแคริบเบียนที่มีข้อตกลงกันเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของเมืองคอสตาริกาโดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพภาคตัดขวาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประเมินที่อยู่บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งพัฒนาขึ้นโดยมหาวิทยาลัยชั้นนำเพื่อความยั่งยืนของอนาคตและเสริมด้วยข้อคำถามจาก 6 เสนอแนะการพัฒนาที่ยั่งยืนของ UNESCO – DESD ผลการวิจัยพบว่า สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรระดับชาติและนานาชาติในเรื่องของการรวมตัวทางของการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมหาวิทยาลัยในคอสตาริกา ระบบการศึกษาในปัจจุบันอาจสร้างความตระหนักในมหาวิทยาลัยว่าความยั่งยืนเป็นอยู่ในขณะนี้ไม่ใช่ความยั่งยืนที่ถูกต้อง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะส่งเสริมการดำเนินการหรือแผนของการดำเนินการรับรองโดยสถาบัน อุดมศึกษาในละตินอเมริกาและภูมิภาคแคริบเบียนเพื่อตอบสนองเป้าหมายของยูเนสโก ผลการวิจัยนี้อาจนำมาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในอนาคตที่จะดำเนินการเพิ่มรูปแบบของการประเมินผลความยั่งยืนในสถาบันการ ศึกษาชั้นสูง ผลลัพธ์เหล่านี้อาจกระตุ้นให้

นักวิชาการสร้างทฤษฎีใหม่และสมมติฐานจากข้อมูลที่ค้นพบในการวิจัย

A. C. Michalos et al (2010: 391) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมข้อควรสนใจในการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: การศึกษาสำรวจ 2 กรณี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและตรวจสอบการวางรากฐานสำหรับการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนของมนุษย์ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากกลุ่มผู้ใหญ่ 506 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระดับ 6-12 ของโรงเรียน 4 แห่ง จำนวน 294 คน ด้วยการส่งแบบสอบถามที่ออกแบบเพื่อถามการตอบสนองการรับรู้ ทักษะและพฤติกรรมความใส่ใจในเรื่องพื้นฐานของทศวรรษแห่งองค์การสหประชาชาติ โดยส่งแบบทางไปรษณีย์ โดยใช้แบบสอบถามฉบับเดียวกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทั้งวัยผู้ใหญ่และวัยนักเรียนมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน / การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีความสัมพันธ์กันทั้งอายุ ระดับการศึกษาและความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน/การพัฒนาที่ยั่งยืน ส่วนทัศนคติที่แตกต่างกันจะขึ้นอยู่กับ (1) เพศ ซึ่งจะมีผลในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมากที่สุด ในขณะที่ทัศนคติที่เห็นด้วยจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่มากที่สุด และ (2) เมื่อได้รับการฝึกหัดที่เท่ากันระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยนักเรียนพบว่าวัยนักเรียนมีทัศนคติที่กว้างไกลในเรื่องการศึกษาที่ยั่งยืนมากกว่าวัยผู้ใหญ่

Robert Klein (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ของผู้บริหารในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนแนวคิดริเริ่มใหม่ในนครนิวยอร์ก วัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้คือการตรวจสอบปัจจัยที่นำไปสู่ความร่วมมืออย่างยั่งยืนและเพื่อแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ทำให้เกิดความร่วมมืออย่างยั่งยืนในโรงเรียนที่มีการเปิดสอนตั้งแต่เกรด 9 ถึงเกรด 12 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงมุมมองและแนวคิดของผู้บริหารในการเริ่มต้นการออกแบบโรงเรียน โดยอธิบายถึงสิ่งที่มีความร่วมมือโดยเปรียบเทียบตั้งแต่พันธกิจเริ่มต้น วิสัยทัศน์ ความคาดหวังที่ระบุไว้ในใบสมัครข้อเสนอการตั้งโครงการโรงเรียนใหม่ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจระยะสั้น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารได้พิจารณาการบริหารคณะครูในอนาคตเพื่อที่จะเก็บข้อมูลเบื้องต้นในรอบแรกเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารโครงการวิจัยของโรงเรียน แล้วจึงทำการสัมภาษณ์รอบที่สอง รอบที่สามเป็นการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เพื่อยืนยันข้อมูล วิสัยทัศน์ใหม่และแนวทางในการพิจารณาความร่วมมือขององค์การเพื่อที่จะเป็นผู้นำเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนแห่งใหม่ โดยคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้มาจากข้อเสนอแนะจากใบสมัครงาน และผลการวิจัยในปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดกลยุทธ์จากวิธีวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น

ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ (2553) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการพัฒนาระบบงานที่ศูนย์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย ของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบงานที่ศูนย์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย และนำเสนอกระบวนการที่พึงประสงค์ของการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาระบบงานที่ศูนย์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ บริหารสาขาตามกระบวนการที่ศูนย์การบริหารแบบเดิมมากกว่ากระบวนการที่ศูนย์การบริหารแบบใหม่ ทั้งในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบงานที่ศูนย์การบริหารแบบเดิมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากระบวนการที่ศูนย์การบริหารแบบใหม่ 5 ด้าน จาก 8 ด้าน ส่วนอีก 3 ด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบงานที่ศูนย์การบริหารแบบใหม่สูงกว่ากระบวนการที่ศูนย์การบริหารแบบเดิม กระบวนการที่ศูนย์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการสร้างสรรค์สำนึกในสังคม ส่วนกลยุทธ์การพัฒนาระบบงานที่ศูนย์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก คือ กลยุทธ์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย กลยุทธ์การบริหารวิชาการ กลยุทธ์การพัฒนาอาจารย์และนักศึกษา กลยุทธ์การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี และกลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายการศึกษาปฐมวัย ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ ควรส่งเสริมให้สาขาการศึกษาปฐมวัยมีการพัฒนาระบบงานที่ศูนย์การบริหารในด้าน ด้านจิตสำนึกในสังคม ด้านยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านสังคมฐานความรู้ และด้านเครือข่าย

ชนกนาถ กัปตพล (2550) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาตามตัวแปรด้านสังกัดและศึกษาระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอก ศึกษากระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์หลังการประเมินคุณภาพภายนอก เปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติจริงหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอกระหว่างโรงเรียนที่มีสังกัดและขนาดต่างกัน และพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกต่างกัน และประเมินความต้องการจำเป็นของโรงเรียนด้านกระบวนการ

ปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอก โดยใช้การวิจัยปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดย สถิติภาคบรรยาย ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 สังกัดทั้งรอบแรกและรอบสองไม่แตกต่างกัน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี 2) จากผลการสังเคราะห์เอกสารพบว่า กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่ การทำให้เกิดการยอมรับผลประเมิน การวิเคราะห์สาเหตุ การร่วมกันหาวิธีแก้ไข การมีส่วนร่วมในการแก้ไข การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การวางระบบกำกับติดตาม การตรวจสอบ ผลการพัฒนา การเผยแพร่ผลประเมิน การพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) โดยเฉลี่ยโรงเรียนมีการดำเนินงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน และ 4) ขั้นตอนการปรับปรุงโรงเรียนที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการมากที่สุดคือ ขั้นตอนการเผยแพร่ผลการประเมินและการวิเคราะห์สาเหตุ และเร่งปรับปรุงการดำเนินงานในมาตรฐานที่ 4

อังกิรรา วงษ์รักษา (2549) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การวิจัยเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ระดับการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นอยู่มีความแตกต่างกันและระดับการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่คาดหวังทุกมาตรฐานทั้งในด้านผู้เรียน ครู และผู้บริหาร 2) การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาด้านผู้เรียน พบว่า สถานศึกษามีความต้องการจำเป็นได้รับการพัฒนาในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรมากที่สุด ด้านครู พบว่าสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นได้รับการพัฒนาในมาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด และด้านผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษามีความต้องการจำเป็นได้รับการพัฒนาในมาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากที่สุด 3) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่เหมาะสม แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ (1) ด้านผู้เรียน ครูควรมีความเข้าใจในหลักสูตรให้ชัดเจนและมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อสร้างความสนใจให้กับนักเรียน (2) ด้านครู ต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี ซึ่งควรมีการสอบวัดความรู้ครูอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ควรลดภาระงานอื่นๆ ของครูเพื่อให้ครูได้ทำหน้าที่จัดการเรียน

การสอนได้อย่างเต็มที่ (3) ด้านผู้บริหารควรมีการพัฒนาในด้านภาวะผู้นำ ทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม จริยธรรมและเป็นกัลยาณมิตรที่ดี พร้อมทั้งมีการใช้อำนาจในการตัดสินใจที่ได้ดขาด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้ 1) การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใช้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ใน 4 เรื่องดังนี้ (1) การพัฒนาหลักสูตร (2) การจัดการเรียนการสอน (3) การวัดผลประเมินผล (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนใช้แนวคิดของ Ontario Learning for Sustainability Partnership (OLSP) (1996) และ UNESCO (1997) ดังนี้ (1) การพัฒนาที่มีความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (2) การพัฒนาที่มีความยั่งยืนด้านสังคม (3) การพัฒนาที่มีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และ 3) การพัฒนาแผนกลยุทธ์ใช้แนวคิดของ พงุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2542)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การบริหารวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 1) ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย
- 2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3) เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
- 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ตามกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการและแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสอบถามผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการศึกษานโยบายทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลยุทธ์ วิจัยเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

2.1) การบริหารวิชาการ ใช้แนวคิดการบริหารวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2) แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนใช้แนวคิดของ Ontario Learning for Sustainability Partnership ใน 3 มิติ คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม

2.3) การพัฒนาแผนกลยุทธ์ใช้แนวคิดของ พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2542) มีส่วนประกอบดังนี้

2.3.1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Environment Analysis)

2.3.2) พิจารณา (Corporate Analysis)

S Strength จุดแข็ง

W Weaknesses จุดอ่อน

O Opportunities โอกาส

T Threats ภาวะคุกคาม

2.3.3) การเลือกกลยุทธ์และการจัดวางกลยุทธ์ (Generating Strategic Alternatives)

2.3.4) กำหนดนโยบายและแผนงาน /โครงการตามกลยุทธ์ (Action Plan)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการให้ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ตอบแบบสอบถาม และสัมภาษณ์โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากจากโรงเรียนที่เป็นประชากรทั้งหมด

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน มีวิธีดำเนินการ 2 วิธี ดังนี้

1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการสอบถาม

2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประเมินจุดแข็ง - จุดอ่อน โอกาส - อุปสรรค สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำเสนอการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยวิเคราะห์จากสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จากแบบสอบถาม มาแปลความหมายตัวแปรที่การวัดเป็นมาตราประมาณค่าแบบ Likert ชนิด 5 ระดับและมีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1 – 5 คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็น 5 ระดับคือ

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.49	ระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	ระดับน้อย
2.50 – 3.49	ระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	ระดับมาก
4.50 – 5.00	ระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 2 โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis) ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 ยกวางกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้วิจัยนำเสนอกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนรายละเอียด มีดังนี้

การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ

ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ 4 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งแต่ละด้านมีข้อย่อยดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4 ประเด็นด้านการจัดการเรียนการสอน 18 ประเด็น ด้านการวัดผลประเมินผล 4 ประเด็น และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 ประเด็น รวมทั้งหมด 30 ประเด็น เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับที่การตอบสนองรายการคู่ (dual response) มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ ในส่วนที่เป็นข้อมูลสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและส่วนที่เป็นข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนวณค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เพื่อระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) จากสูตร $PNI_{modified} = (I - D) / D$ และกำหนดให้ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่ามากกว่าค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เฉลี่ยของความต้องการจำเป็นในแต่ละกลุ่มผู้ระบุความต้องการจำเป็น เป็นค่าที่แสดงถึงความต้องการจำเป็นต้องพัฒนา และเรียงลำดับความสำคัญตามประเด็นความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการเปรียบเทียบค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย ซึ่งดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่ามากแปลว่า มีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความสนใจต้องพัฒนามากกว่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่าน้อยกว่าและกำหนดให้ต้องมีผู้ให้ข้อมูลอย่างน้อย 1 กลุ่มระบุว่า มีความต้องการจำเป็นพัฒนาผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

ส่วนที่ 2 การจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม มาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ โดยนำค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูงสุดลบด้วยค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำสุด นำระยะห่างที่ได้มาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ปานกลางและกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ

ส่วนที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยวิธี SWOT Matrix (ฉบับร่างที่ 1) ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยนำผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่มซึ่งพิจารณาจากกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ปานกลางและกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ โดยกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง เป็นจุดอ่อนของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะขจัด / ลดจุดอ่อน สำหรับที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ปานกลาง และที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จะเป็นจุดแข็งของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะเสริมจุดแข็ง แล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1)

2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยวิเคราะห์ โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3) การวิเคราะห์ SWOT Analysis นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก มาจัดทำ SWOT Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และการจัดทำ SWOT Matrix ในการวิจัยครั้งนี้ทำตามขั้นตอนของ พงุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2542) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1) จุดแข็ง (Strength = S) วิเคราะห์จากการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จะเป็นจุดแข็งของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะเสริมจุดแข็ง

3.2) จุดอ่อน (W = Weaknesses) วิเคราะห์จากการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง เป็นจุดอ่อนของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะขจัด / ลดจุดอ่อน

3.3) โอกาส (O = Opportunities) ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์

(Content Analysis) ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยหาแนวทางส่งเสริมให้เกิดโอกาส

3.4) ภาวะคุกคาม (T= Threats) ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis) ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยหลีกเลี่ยงแนวทางที่จะก่อให้เกิดภาวะคุกคาม

โดยจัดทำเป็นตาราง SWOT Matrix ด้วยการจับคู่ ดังนี้

1) จับคู่จุดแข็ง- โอกาส (SO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็น กลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อให้ได้รับโอกาสมากที่สุดหรือเรียกว่ากลยุทธ์เพื่อขยายงานและสร้างความเจริญเติบโต (Stars)

2) จับคู่จุดแข็ง- ภาวะคุกคาม (ST) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็น กลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค หรือเรียกว่า กลยุทธ์รักษาเสถียรภาพ ชะลอ ปรับปรุง พัฒนาสมรรถนะภายในเพื่อรอโอกาสที่เหมาะสมในการดำเนินกิจการให้เจริญเติบโตต่อไป (cash cows)

3) จับคู่จุดอ่อน- โอกาส (WO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็น กลยุทธ์ลดจุดอ่อน หรือกลยุทธ์ส่งเสริม ปรับปรุง เร่งรัดเพื่อสร้างโอกาสในการขยายงานหรือสร้างความเจริญเติบโตในอนาคต (question marks)

4) จับคู่จุดอ่อน- ภาวะคุกคาม กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ โดยเป็น กลยุทธ์ลดจุดอ่อน และหลีกเลี่ยงอุปสรรค หรือเรียกว่ากลยุทธ์ตัดทอน ยุบเลิก ควบกิจการ (dogs)

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบร่างกลยุทธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 19 คน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา การวิจัยและประเมินผล และมีความรู้ ความสามารถและมีผลงานวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วปรับแก้ไขร่างกลยุทธ์

การตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) ผู้วิจัยตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนดังนี้

การตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำ

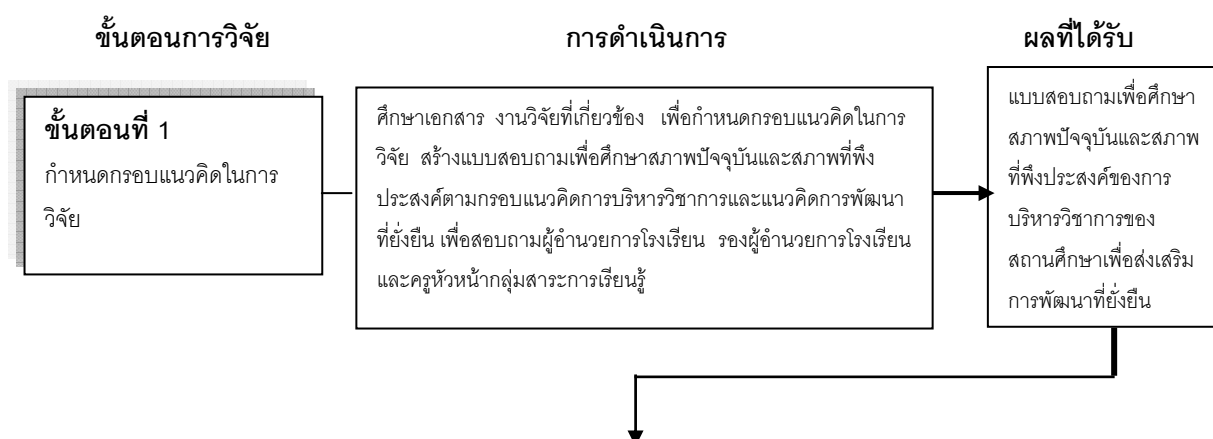
กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) ไปให้จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 19 ท่าน (ภาคผนวก ข) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษากว่า 8 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษากว่า 5 ท่าน อาจารย์มหาวิทยาลัยหรือผู้มีผลิวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 6 ท่าน โดยใช้วิธีส่งเอกสารทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และดำเนินการส่งเอกสารด้วยตนเอง ผลการตรวจ สอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 2)

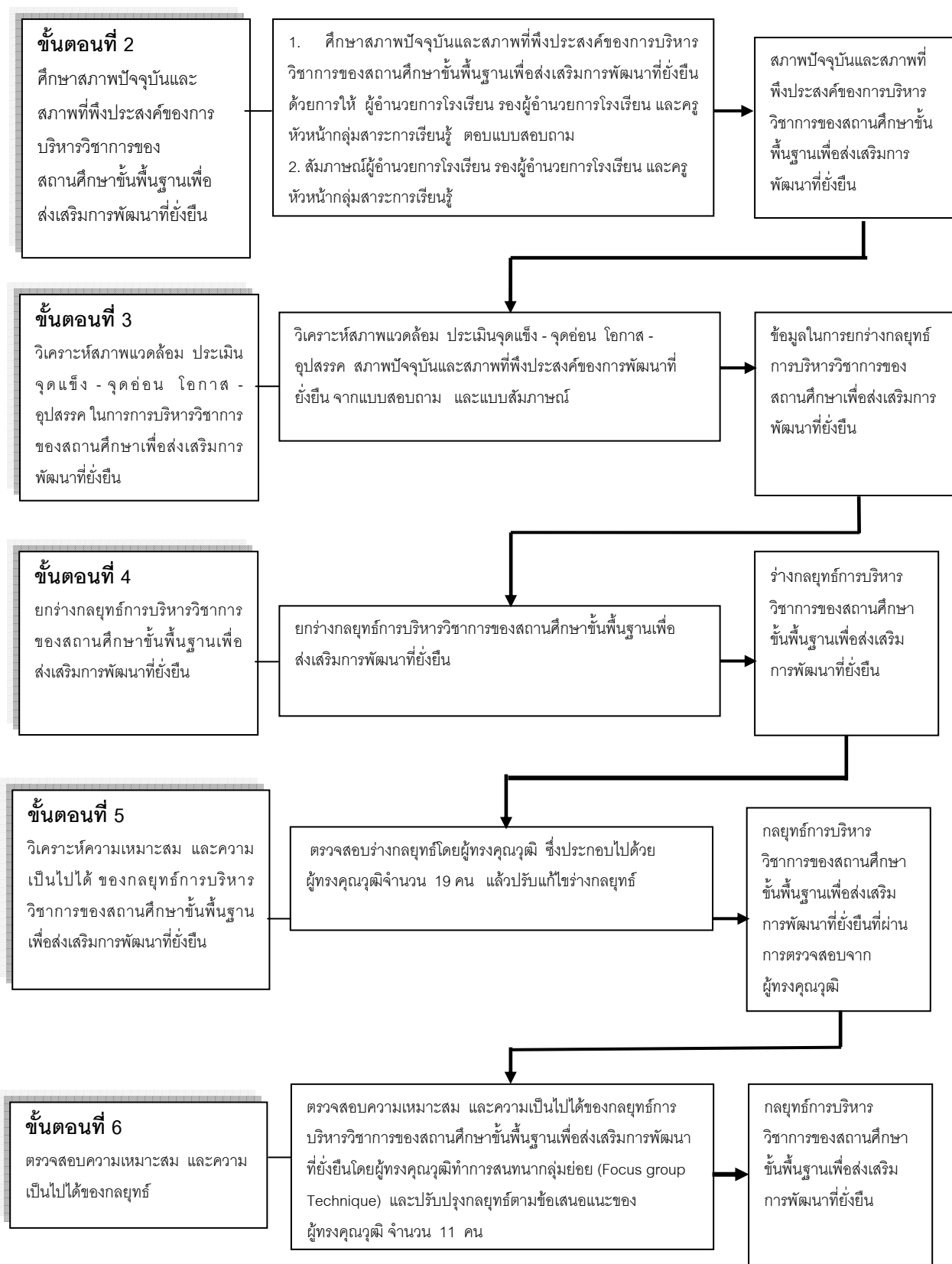
ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษ การบริหารสถานศึกษา การวิจัยและประเมินผล และมีความรู้ ความสามารถและมีผลงานวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 11 คน ทำการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Technique) และปรับปรุงกลยุทธ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผู้วิจัยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 11 ท่าน (ภาคผนวก ข) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษากว่า 5 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน อาจารย์มหาวิทยาลัยหรือผู้มีผลิวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น 11 คน

ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 2) ผู้วิจัยนำกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 2) มานำเสนอเป็นกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

แผนภาพขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 6 ขั้นตอนการวิจัย การดำเนินการ และผลที่ได้รับแต่ละขั้นตอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลในการวิจัย 2 ลักษณะ คือข้อมูลเชิงปริมาณ คือการตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพคือข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอตามลำดับดังนี้

1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการสอบถาม

1.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1.1) ประชากร คือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 31,677 โรงเรียน โดยพิจารณาจากการจัดเป็นกลุ่มจังหวัดทั้งหมด 18 กลุ่มจังหวัด และกรุงเทพมหานคร 1 กลุ่มจังหวัด รวมเป็น 19 กลุ่มจังหวัด แล้วกำหนดให้จังหวัดที่เป็นศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัดเป็นตัวแทนประชากร ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนของจังหวัดศูนย์กลางการปฏิบัติงานกลุ่มจังหวัดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลำดับ ที่	กลุ่ม	จังหวัดสมาชิก	ศูนย์กลาง การปฏิบัติงาน	ประชากร (โรงเรียน)		
				ประถมศึกษา	ขยาย โอกาส	มัธยมศึกษา
1	ภาคกลาง ตอนบน 1	นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี	พระนครศรีอยุธยา	265	102	30
2	ภาคกลาง ตอนบน 2	ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง	ลพบุรี	278	73	25
3	ภาคกลาง ตอนกลาง	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรปราการ สระแก้ว	ฉะเชิงเทรา	219	90	30
4	ภาคกลาง ตอนล่าง 1	กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี	นครปฐม	213	40	29

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กลุ่ม	จังหวัดสมาชิก	ศูนย์กลาง การปฏิบัติงาน	ประชากร (โรงเรียน)		
				ประถมศึกษา	ขยาย โอกาส	มัธยมศึกษา
5	ภาคกลางตอนล่าง 2	ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร	เพชรบุรี	190	46	22
6	ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สุราษฎร์ ธานี	สุราษฎร์ธานี	399	106	45
7	ภาคใต้ฝั่งอันดามัน	กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ระนอง	ภูเก็ต	39	11	7
8	ภาคใต้ชายแดน	นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล	สงขลา	396	78	42
9	ภาคตะวันออก	จันทบุรี ชลบุรี ตราด ระยอง	ชลบุรี	203	69	31
10	ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1	เลย หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี	อุดรธานี	588	224	64
11	ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 2	นครพนม มุกดาหาร สกลนคร	สกลนคร	435	186	45
12	ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง	กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	787	256	84
13	ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง 1	ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์	นครราชสีมา	923	408	54

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กลุ่ม	จังหวัดสมาชิก	ศูนย์กลาง การปฏิบัติงาน	ประชากร (โรงเรียน)		
				ประถมศึกษา	ขยาย โอกาส	มัธยมศึกษา
14	ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง 2	ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี	อุบลราชธานี	814	274	60
15	ภาคเหนือตอนบน 1	เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน	เชียงใหม่	656	231	34
16	ภาคเหนือตอนบน 2	เชียงราย น่าน พะเยา แพร่	เชียงราย	453	160	44
17	ภาคเหนือตอนล่าง 1	ตาก พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์	พิษณุโลก	283	162	39
18	ภาคเหนือตอนล่าง 2	กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี	นครสวรรค์	433	115	38
19	กทม.			16	4	12
รวม				10,960		

1.1.2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำนวน 396 โรง จากกลุ่มประชากรดังกล่าว ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน
(Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1.1.2.1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้พิจารณากำหนดขนาดของ
กลุ่ม ตัวอย่างโดยคำนวณได้จากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973: 398) ที่ระดับความ
เชื่อมั่น 95% (Confidence Interval) โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (e) $\pm 5\%$ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N แทน จำนวนประชากรซึ่งมีจำนวนโรงเรียน 31,677 โรงเรียน

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้ โดยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 5

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

ก) ขนาดประชากรโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานจำนวน 31,677 โรงเรียน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรแล้ว ได้กลุ่มตัวอย่างไม่
น้อยกว่า 396 โรงเรียน

ข) การสุ่มเลือกโรงเรียน ดำเนินการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage
Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร

โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1.2.2) กำหนดสังกัดของสถานศึกษา ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

1.1.2.3) การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
เลือกกลุ่มจังหวัดทั้งหมด 18 กลุ่มจังหวัด และกรุงเทพมหานคร 1 กลุ่มจังหวัด รวมเป็น 19
กลุ่มจังหวัด เพื่อให้การกระจายของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในทุกพื้นที่ของประเทศ

1.1.2.4) การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดสัดส่วน (Quota
Sampling) โดยการพิจารณาอัตราส่วนจำนวนโรงเรียนในแต่ละสังกัดดังนี้

ก) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาได้จำนวน 27 โรงเรียน

ข) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้ จำนวน
274 โรงเรียน

ค) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ขยาย
โอกาสทางการศึกษา) ได้จำนวน 95 โรงเรียน

1.1.3) การกำหนดจำนวนโรงเรียนตามจำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละ
จังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด ครอบคลุมทั้ง 18 กลุ่มจังหวัด และกรุงเทพมหานคร 1
กลุ่มจังหวัด รวมเป็น 19 กลุ่มจังหวัด จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 396 โรงเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลำดับ ที่	กลุ่ม	ศูนย์กลาง การปฏิบัติงาน	กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)		
			ประถมศึกษา	ขยาย โอกาส	มัธยมศึกษา
1	ภาคกลางตอนบน 1	พระนครศรีอยุธยา	10	3	1
2	ภาคกลางตอนบน 2	ลพบุรี	10	2	1
3	ภาคกลางตอนกลาง	ฉะเชิงเทรา	8	3	1
4	ภาคกลางตอนล่าง 1	นครปฐม	8	1	1
5	ภาคกลางตอนล่าง 2	เพชรบุรี	7	1	1
6	ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	สุราษฎร์ธานี	15	3	2
7	ภาคใต้ฝั่งอันดามัน	ภูเก็ต	1	1	1
8	ภาคใต้ชายแดน	สงขลา	15	2	2
9	ภาคตะวันออก	ชลบุรี	8	2	1
10	ภาคตะวันออกเชิงเหนือ ตอนบน 1	อุดรธานี	22	8	3
11	ภาคตะวันออกเชิงเหนือ ตอนบน 2	สกลนคร	16	6	2
12	ภาคตะวันออกเชิงเหนือ ตอนกลาง	ขอนแก่น	29	9	3
13	ภาคตะวันออกเชิงเหนือ ตอนล่าง 1	นครราชสีมา	31	14	2
14	ภาคตะวันออกเชิงเหนือ ตอนล่าง 2	อุบลราชธานี	29	10	2
15	ภาคเหนือตอนบน 1	เชียงใหม่	24	8	1
16	ภาคเหนือตอนบน 2	เชียงราย	17	6	2
17	ภาคเหนือตอนล่าง 1	พิษณุโลก	10	6	1
18	ภาคเหนือตอนล่าง 2	นครสวรรค์	16	4	1
19	กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร	1	1	1
รวม			274	95	27
			396		

2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการสัมมนา

2.1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยพิจารณาการเป็นตัวแทนที่ดีจากโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองและนอกเขตเมืองอย่างละ 1 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตเมืองและนอกเขตเมืองอย่างละ 1 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตเมืองและนอกเขตเมืองอย่างละ 1 โรงเรียน รวมจำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากจากโรงเรียนที่เป็นประชากรทั้งหมด

2.1.1) โรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่

2.1.1.1) โรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 (ประถมศึกษาในเขตเมือง)

2.1.1.2) โรงเรียนชุมชนประชาสรรค์ อำเภอกุตุ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธรเขต 2 (ประถมศึกษานอกเขตเมือง)

2.1.2) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2 โรง

2.1.2.1) โรงเรียนบ้านนาจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 (ขยายโอกาสในเขตเมือง)

2.1.2.2) โรงเรียนท่าเสียวคันลิม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 (ขยายโอกาสนอกเขตเมือง)

2.1.3) โรงเรียนมัธยมศึกษา 2 โรง

2.1.3.1) โรงเรียนบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (มัธยมศึกษาในเขตเมือง)

2.1.3.2) โรงเรียนดงมันพิทยาคม อำเภอน้ำพอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (มัศึกษานอกเขตเมือง)

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในชั้นตอนนี้ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างดังนี้

1) แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ตามกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1.1) กำหนดประเด็นหลักในการสร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.2) จัดทำร่างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและรายการข้อคำถามแต่ละประเด็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (Rating Scale) ใช้คำตอบแบบตอบสนองคู่ (Dual Responses)

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด

รายละเอียดในการสร้างมีเป็นลำดับดังนี้

1) ศึกษาขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ของ สุวิมล ติรภานันท์ (2550) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1) ศึกษาและทบทวนทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการจะสร้างแบบสอบถาม ซึ่งตัวแปรดังกล่าว ได้แก่ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2) กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้านและให้ชัดเจน

2) สร้างแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ใช้คำตอบแบบตอบสนองคู่ (Dual Responses) มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1) ศึกษานิยามเชิงปฏิบัติการของการบริหารวิชาการ ทั้ง 4 ด้านให้ชัดเจน รวมทั้งศึกษานิยามกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบแนวคิดของ Ontario Learning for Sustainability Partnership (OLSP) (1996) และ UNESCO (1997)

2.2) นำรายละเอียดของการพัฒนาที่ยั่งยืนจากกรอบแนวคิดของ The Ontario

Partnership (1996) และ UNESCO (1997) ใน 3 มิติ คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และ มิติด้านสิ่งแวดล้อมมาสร้างเป็นข้อคำถามของแบบสอบถาม

2.3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความครบถ้วนสมบูรณ์และความครอบคลุมของคำถามและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแบบสอบถามให้ดีขึ้น

2.4) ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นว่า มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ที่สอนสาขาวิชาการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 4 ท่าน และอาจารย์มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารวิชาการ จำนวน 2 ท่าน (ภาคผนวก ง) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความครอบคลุมของคำถามและความชัดเจนของการใช้ภาษา การตรวจสอบพิจารณาตามแบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ มีมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินว่าประเด็นต่างๆ ที่พิจารณา มีความเหมาะสมไม่แน่ใจ หรือไม่เหมาะสม และใช้สูตรการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) ของ ตามวิธีของ โรบินเนลลี (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (Hamblenton) (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552 : 242) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาที่ใช้ได้ โดยใช้ค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ดังสูตร

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการตรวจสอบ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1	หมายถึง	เห็นด้วยที่จะให้นำข้อคำถามนี้มาใช้
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจที่จะให้นำข้อคำถามนี้มาใช้
-1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยที่จะให้นำข้อคำถามนี้มาใช้

2.5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการใช้ภาษาและประเด็นการตอบของข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วหาค่าความเที่ยง ด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) สุวิมล ติรกาพันธ์ (2550: 175) ดังนี้

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad \alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ

α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ
k	แทน	จำนวนข้อของคำถามในเครื่องมือ
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
$\sum S_t^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.70 ขึ้นไป จึงยอมรับว่า แบบสอบถามมีความเที่ยง โดยแบบสอบถามนี้ มีค่าพิสัยความเที่ยงเท่ากับ 0.9692 ซึ่งถือว่า แบบสอบถามที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลได้

2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน แบบสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความครบถ้วนสมบูรณ์และความครอบคลุมของคำถามที่มุ่งสัมภาษณ์ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริง

3) แบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ เพื่อสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิถึงความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่าง 1) แบบตรวจสอบความ

เหมาะสมของกลยุทธ์ นี้ผู้วิจัยนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำถามที่มุ่งสอบถาม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัย และนำส่งไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหนังสือแจ้งสถานศึกษาเรื่องขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย

3) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม พร้อมส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และส่วนหนึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยเดินทางไปส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและให้เวลาในการตอบแบบสอบถามเป็นเวลา 1 สัปดาห์ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บด้วยตนเอง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ประสานขอความร่วมมือกับโรงเรียนแต่ละแห่งส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้แนบซองติดดวงตราไปรษณียากรเพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย โดยให้เวลาจนถึงภาคการศึกษาที่ 1 เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,286 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับ ร้อยละ 81.19 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง			รวม (ฉบับ)	อัตราการตอบกลับ			รวม (ฉบับ)	ร้อยละ
	ผอ. 1	รอง ผอ.1	ครู 2		ผอ. 1	รอง ผอ.1	ครู 2		
1. พระนครศรีอยุธยา	14	14	28	56	8	4	30	42	75.00
2. ลพบุรี	13	13	26	52	8	6	26	40	76.92
3. ฉะเชิงเทรา	12	12	24	48	11	5	24	40	83.33
4. นครปฐม	10	10	20	40	7	5	25	37	92.50

ตารางที่ 3 (ต่อ)

จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง			รวม (ฉบับ)	อัตราการตอบกลับ			รวม (ฉบับ)	ร้อยละ
	ผอ. 1	รอง ผอ.1	ครู 2		ผอ. 1	รอง ผอ.1	ครู 2		
5. เพชรบุรี	9	9	18	36	9	6	21	36	100.00
6. สุราษฎร์ธานี	20	20	40	80	7	5	55	67	83.75
7. ภูเก็ต	3	3	6	12	3	3	6	12	100.00
8. สงขลา	19	19	38	76	10	5	52	67	88.15
9. ชลบุรี	11	11	22	44	7	5	28	40	90.90
10. นครราชสีมา	33	33	66	132	31	8	71	110	83.96
11. สกลนคร	24	24	48	96	24	8	64	96	100.00
12. ขอนแก่น	41	41	82	164	37	11	87	135	82.31
13. นครราชสีมา	47	47	94	188	44	9	63	116	61.70
14. อุบลราชธานี	41	41	82	164	41	10	67	118	71.95
15. เชียงใหม่	33	33	66	132	13	15	71	88	66.67
16. เชียงราย	25	25	50	100	14	6	53	73	73.00
17. พิษณุโลก	17	17	34	68	8	4	52	64	94.11
18 นครสวรรค์	21	21	42	84	14	9	59	82	97.61
19.กรุงเทพมหานคร	3	3	6	12	3	3	6	12	100.00
รวม	396	396	792	1,584	299	127	860	1,286	81.19

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ สรุปในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2) ข้อมูลสภาพการบริหารและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยผู้วิจัยแปลความหมายค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้มีเกณฑ์การประเมินไปเทียบกับเกณฑ์ของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 100)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง	สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง	สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง	สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง	สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง	สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากคำถามปลายเปิด ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์

ตอนที่ 3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตอนที่ 4 กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน แบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม

ส่วนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นจำแนกตามผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม จากแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นจำแนกตามผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม จากข้อเสนอแนะ (คำถามปลายเปิด)

รายละเอียดของแต่ละส่วน มีดังนี้
 ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน
 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4 - 6

ตารางที่ 4 ความถี่และร้อยละของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐาน (N = 299)	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	249	83.28
หญิง	50	16.72
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	2	0.67
25 - 29 ปี	9	3.01
30 - 34 ปี	6	2.01
35 - 39 ปี	19	6.35
40 - 44 ปี	35	11.71
45 - 49 ปี	50	16.72
50 - 54 ปี	97	32.44
55 ปีขึ้นไป	81	27.09
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	0.33
ปริญญาตรี	45	15.05
สูงกว่าปริญญาตรี	253	84.62
ประสบการณ์การทำงาน		
5 - 10 ปี	18	6.02
11 - 15 ปี	13	4.35
16 - 20 ปี	43	14.38
21 - 25 ปี	24	8.03

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน (N = 299)	ความถี่	ร้อยละ
26 - 30 ปี	52	17.39
30 ปีขึ้นไป	149	49.83
โรงเรียน		
ประถมศึกษา	187	62.54
ขยายโอกาสทางการศึกษา	88	29.43
มัธยมศึกษา	24	8.03

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 83.28) มีอายุระหว่าง 50-54 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 32.44) รองลงมาคืออายุ 55 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 27.09) 45-49 ปี (ร้อยละ 16.72) 40 - 44 ปี (ร้อยละ 11.71) 35 - 39 ปี (ร้อยละ 6.35) 25 - 29 ปี (ร้อยละ 3.01) และอายุ 30 - 34 ปี (ร้อยละ 2.01) ส่วนช่วงอายุที่น้อยที่สุดคือ ต่ำกว่า 25 ปี (ร้อยละ 0.67) ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษาผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 84.62) รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 15.05) และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุด (ร้อยละ 0.33) ผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากที่สุด 30 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 49.83) รองลงมาคือ 26 - 30 ปี (ร้อยละ 17.39) 16-20 ปี (ร้อยละ 14.38) 21-25 ปี (ร้อยละ 8.03) 5-10 ปี (ร้อยละ 6.02) และประสบการณ์การทำงานที่น้อยที่สุดคือ 11-15 ปี (ร้อยละ 4.35) ตามลำดับ ส่วนสังกัดโรงเรียนของผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุดคือโรงเรียนประถมศึกษา (ร้อยละ 62.54) รองลงมาคือขยายโอกาสทางการศึกษา (ร้อยละ 29.43) และโรงเรียนมัธยมศึกษา (ร้อยละ 8.03) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ความถี่และร้อยละของรองผู้อำนวยการโรงเรียนจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐาน (N = 127)	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	71	55.91
หญิง	56	44.09

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน (N = 299)	ความถี่	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	0	0
25 – 29 ปี	2	1.57
30 – 34 ปี	13	10.24
35 – 39 ปี	12	9.45
40 – 44 ปี	18	14.17
45 – 49 ปี	21	16.54
50 – 54 ปี	27	21.26
55 ปีขึ้นไป	34	26.77
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0
ปริญญาตรี	53	41.73
สูงกว่าปริญญาตรี	74	58.27
ประสบการณ์การทำงาน		
5 - 10 ปี	13	10.24
11 - 15 ปี	20	15.75
16 - 20 ปี	21	16.53
21 - 25 ปี	11	8.67
26 – 30 ปี	12	9.44
30 ปีขึ้นไป	50	39.37
โรงเรียน		
ประถมศึกษา	63	49.61
ขยายโอกาสทางการศึกษา	40	31.49
มัธยมศึกษา	24	18.90

จากตารางที่ 5 พบว่า รองผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 55.91) มีอายุ 55 ปีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 26.77) รองลงมาคืออายุ 50 – 54 ปี (ร้อยละ 21.26) มีอายุ

45 – 49 ปี (ร้อยละ 16.54) มีอายุ 40 – 44 ปี (ร้อยละ 14.17) มีอายุ 30 – 34 ปี (ร้อยละ 10.24) มีอายุ 35 – 39 ปี (ร้อยละ 9.45) และ มีอายุ 25 – 29 ปี (ร้อยละ 1.57) ส่วนช่วงอายุที่ไม่มีรองผู้อำนวยการโรงเรียนเลยคือ ต่ำกว่า 25 ปี (ร้อยละ 0) ตามลำดับ ด้านระดับการศึกษารองผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 58.27) รองลงมาคือระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 41.73) และไม่มีรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 0) รองผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากที่สุด 30 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 39.37) รองลงมาคือมีประสบการณ์ 16-20 ปี (ร้อยละ 16.53) มีประสบการณ์ 11-15 ปี (ร้อยละ 15.75) มีประสบการณ์ 5-10 ปี (ร้อยละ 10.24) มีประสบการณ์ 26 – 30 ปี (ร้อยละ 9.44) และประสบการณ์การทำงานที่น้อยที่สุดคือ 21-25 ปี (ร้อยละ 8.67) ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนที่รองผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนมากสังกัดคือโรงเรียนประถมศึกษา (ร้อยละ 49.61) รองลงมาคือ ขยายโอกาสทางการศึกษา (ร้อยละ 31.49) และโรงเรียนมัธยมศึกษา (ร้อยละ 18.90) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความถี่และร้อยละของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐาน (N = 860)	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	246	28.60
หญิง	614	71.40
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	16	1.86
25 – 29 ปี	50	5.81
30 – 34 ปี	70	8.14
35 – 39 ปี	84	9.77
40 – 44 ปี	96	11.16
45 – 49 ปี	158	18.37
50 – 54 ปี	263	30.58
55 ปีขึ้นไป	123	14.31

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน (N = 860)	ความถี่	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	0.35
ปริญญาตรี	630	73.26
สูงกว่าปริญญาตรี	227	227
ประสบการณ์การทำงาน		
5-10 ปี	138	138
11-15 ปี	94	94
16-20 ปี	127	127
21 - 25 ปี	92	92
26 – 30 ปี	168	168
30 ปีขึ้นไป	241	241
โรงเรียน		
ประถมศึกษา	529	61.51
ขยายโอกาสทางการศึกษา	250	29.07
มัธยมศึกษา	81	9.42

จากตารางที่ 6 พบว่า ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 71.40) มีอายุ 50 – 54 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 30.58) รองลงมาคืออายุ 45 – 49 ปี (ร้อยละ 18.37) มีอายุ 55 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 14.31) มีอายุ 40 – 44 ปี (ร้อยละ 11.16) มีอายุ 35–39 ปี (ร้อยละ 9.77) มีอายุ 30–34 ปี (ร้อยละ 8.14) และมีอายุ 25 – 29 ปี (ร้อยละ 5.81) ส่วนช่วงอายุที่น้อยที่สุดคือ ต่ำกว่า 25 ปี (ร้อยละ 1.86) ตามลำดับ ด้านระดับการศึกษาครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี (ร้อยละ 73.26) รองลงมาคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 26.39) และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 0.35) ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากที่สุด 30 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 28.02) รองลงมาคือมีประสบการณ์ 26 – 30 ปี (ร้อยละ 19.54) มีประสบการณ์ 5-10 ปี (ร้อยละ 16.05) มีประสบการณ์ 16-20 ปี (ร้อยละ 14.77) มี

ประสบการณ์ 11-15 ปี (ร้อยละ 10.93) และประสบการณ์การทำงานที่น้อยที่สุดคือ 21-25 ปี (ร้อยละ 10.69) ตามลำดับ ส่วนสังกัดโรงเรียนที่ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนมากสังกัดโรงเรียนประถมศึกษา (ร้อยละ 61.51) รองลงมาคือ ขยายโอกาสทางการศึกษา (ร้อยละ 29.07) และโรงเรียนมัธยมศึกษา (ร้อยละ 9.42) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นจำแนกตามผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่มจากแบบสอบถาม ดังตารางที่ 7-18

ตารางที่ 7 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร (n = 299)

การพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	3.49	0.77	ปานกลาง	4.47	0.68	มาก	0.28	8
2. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	3.63	0.76	มาก	4.48	0.73	มาก	0.23	
3. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน	3.93	0.80	มาก	4.62	0.56	มากที่สุด	0.17	
4. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	3.88	0.84	มาก	4.59	0.64	มากที่สุด	0.18	
เฉลี่ย	3.73	0.65	มาก	4.54	0.56	มากที่สุด	0.22	

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.93) รองลงมาคือ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.88) และมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.63) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.54) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.62) รองลงมาคือมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.59) และมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.48) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 4.54) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.73)

ค่าดัชนี PNI_{modified} ของความต้องการจำเป็นในประเด็นมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนาอยู่ในลำดับที่ 8 ($PNI_{\text{modified}} = 0.28$)

ตารางที่ 8 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน (n = 299)

การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน		ระดับ	สภาพที่พึงประสงค์		ระดับ	PNI_{modified}	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D		Mean	S.D			
1. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	3.53	0.75	มาก	4.64	2.94	มากที่สุด	0.31	5

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
2. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาและพลังความสามารถในการดำรงชีวิต	3.68	0.79	มาก	4.67	2.94	มากที่สุด	0.26	
3. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ	3.46	0.77	ปานกลาง	4.41	0.73	มาก	0.27	
4. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	3.29	0.84	ปานกลาง	4.32	4.32	มาก	0.31	5
5. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ	3.36	0.90	ปานกลาง	4.36	0.84	มาก	0.29	7
6. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการส่งเสริมพลังอำนาจ และการมีส่วนร่วม	3.53	0.77	มาก	4.31	0.77	มาก	0.22	
7. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม	3.20	0.85	ปานกลาง	4.15	0.85	มาก	0.29	7

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
8. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ของสังคม	3.82	0.83	มาก	4.59	0.60	มากที่สุด	0.20	
9. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายควบคู่กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	3.73	0.77	มาก	4.58	0.65	มากที่สุด	0.22	
10. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี	4.14	0.74	มาก	4.73	0.54	มากที่สุด	0.14	
11. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข	4.08	0.79	มาก	4.68	0.57	มากที่สุด	0.14	
12. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์	3.64	0.76	มาก	4.53	0.68	มากที่สุด	0.24	
13. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย	3.30	0.84	ปานกลาง	4.40	0.75	มาก	0.33	4
14. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ	3.42	0.79	ปานกลาง	4.39	0.81	มาก	0.28	8

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
15. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และ ตระหนักการปฏิบัติตนที่ เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ระดับโลก	3.30	0.91	ปาน กลาง	4.29	0.84	มาก	0.30	6
16. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	4.02	0.77	มาก	4.68	0.63	มาก ที่สุด	0.16	
17. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อการป้องกัน มลภาวะ	3.89	0.77	มาก	4.60	0.69	มาก ที่สุด	0.18	
18. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อการลดของเสีย	3.66	0.81	มาก	4.54	0.67	มาก ที่สุด	0.24	
เฉลี่ย	3.62	0.63	มาก	4.44	0.56	มาก	0.22	

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี (ค่าเฉลี่ย = 4.14) รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข (ค่าเฉลี่ย = 4.08) และ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.02) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.44) โดยมีค่าเฉลี่ย

สูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี (ค่าเฉลี่ย = 4.73) รองลงมาคือการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุขซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.68) และการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาและพลังความสามารถในการดำรงชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 4.67) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.44) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.62)

ค่าดัชนี PNI_{modified} ของความต้องการจำเป็นในประเด็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ สามารถในการรองรับของเสียอยู่ในลำดับที่ 4 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) ลำดับที่ 5 ($PNI_{\text{modified}} = 0.31$) มีสองประเด็นคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ลำดับที่ 6 ($PNI_{\text{modified}} = 0.30$) คือประเด็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาระดับโลก ลำดับที่ 7 ($PNI_{\text{modified}} = 0.29$) มีสองประเด็นคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ และ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม ลำดับที่ 8 ($PNI_{\text{modified}} = 0.28$) คือประเด็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ

ตารางที่ 9 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ
 โรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล (n = 299)

การวัดผลประเมินผล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1.การวัดผลประเมินผลความ ตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของ การพัฒนา	3.20	0.80	ปาน กลาง	4.28	0.77	มาก	0.33	4
2. การวัดผลประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และ การปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริม การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	3.34	0.78	ปาน กลาง	4.39	0.82	มาก	0.31	5
3. การวัดผลประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และ การปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริม การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	3.35	0.79	ปาน กลาง	4.34	0.79	มาก	0.29	7
4. การวัดผลประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และ การปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริม การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	3.62	1.94	มาก	4.42	0.77	มาก	0.22	
เฉลี่ย	3.40	0.80	ปาน กลาง	4.33	0.70	มาก	0.27	

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวัดผล
 ประเมินผล เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.40) เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การวัดผลประเมินผลความรู้ความ
 เข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย
 =3.62) รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของ
 ผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.35) และ การวัดผลประเมินผลความรู้
 ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

(ค่าเฉลี่ย = 3.34) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.33) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.42) รองลงมาคือการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.39) และการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.34) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.33) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.40)

ค่าดัชนี PNI_{modified} ของความต้องการจำเป็นในประเด็นการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา อยู่ในลำดับที่ 4 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) ลำดับที่ 5 ($PNI_{\text{modified}} = 0.31$) คือการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และอยู่ในลำดับที่ 7 ($PNI_{\text{modified}} = 0.29$) คือประเด็นการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

ตารางที่ 10 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (n = 299)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์			PNI_{modified}	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D		
1. การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	2.85	0.98	ปานกลาง	4.13	0.93	มาก	1

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
2. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	2.89	0.93	ปาน กลาง	4.15	0.93	มาก	0.43	2
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	2.91	0.99	ปาน กลาง	4.20	0.91	มาก	0.44	1
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ ยั่งยืน	2.96	0.98	ปาน กลาง	4.18	0.92	มาก	0.41	3
เฉลี่ย	3.07	0.93	ปาน กลาง	4.15	0.87	มาก	0.35	

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 2.96) รองลงมาคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 2.91) และ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 2.89) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.15) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.20) รองลงมาคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.18) และการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.15) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.15) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.07)

ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของความต้องการจำเป็นในประเด็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย และประเด็น การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน อยู่ใน ลำดับที่ 1 ($PNI_{modified} = 0.44$) ลำดับที่ 2 ($PNI_{modified} = 0.43$) คือประเด็นการวิจัยเพื่อพัฒนา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ส่วนลำดับที่ 3 ($PNI_{modified} = 0.41$) คือประเด็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริม การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ตารางที่ 11 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ โรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร (N= 127)

การพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมี ความตระหนักในวิกฤตของการ พัฒนา	3.69	0.84	มาก	4.55	0.61	มากที่สุด	0.23	
2. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมี ทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริม การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	3.92	0.81	มาก	4.66	0.62	มากที่สุด	0.18	
3. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมี ทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริม การพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุข อย่างยั่งยืน	3.87	0.86	มาก	4.73	0.54	มากที่สุด	0.22	

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
4. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	3.98	0.91	มาก	0.74	0.50	มาก	0.19	
เฉลี่ย	3.98	0.91	มาก	4.74	0.50	มาก	0.20	ที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการโรงเรียนด้านการพัฒนาหลักสูตร เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.98) รองลงมาคือมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.92) และมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.87) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.67) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.74) รองลงมาคือมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.73) และมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.66) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการโรงเรียนด้านการพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 4.67) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.87) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ย 0.20

ตารางที่ 12 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ
 โรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน (N= 127)

การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโต ทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	3.66	0.91	มาก	4.60	0.59	มากที่สุด	0.25	
2. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความมี ชีวิตชีวาและพลังความสามารถ ในการดำรงชีวิต	3.81	0.88	มาก	4.65	0.54	มากที่สุด	0.22	
3. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็น ธรรมทางเศรษฐกิจ	3.66	0.95	มาก	4.63	0.55	มากที่สุด	0.26	7
4. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริม ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	3.53	0.88	มาก	4.54	0.61	มากที่สุด	0.28	5
5. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการ แข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ	3.43	0.91	ปาน กลาง	4.51	0.64	มากที่สุด	0.31	3
6. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการ ส่งเสริมพลังอำนาจ และการมี ส่วนร่วม	3.56	0.90	มาก	4.56	0.62	มากที่สุด	0.28	5

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
7. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม	3.37	0.88	ปานกลาง	4.37	0.77	มาก	0.29	4
8. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ของสังคม	3.69	0.91	มาก	4.64	0.62	มากที่สุด	0.25	
9. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายควบคู่กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	3.77	0.86	มาก	4.61	0.65	มาก	0.22	
10. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี	4.01	0.84	มาก	4.72	0.51	มากที่สุด	0.17	
11. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข	4.09	0.67	มาก	4.71	0.71	มากที่สุด	0.15	
12. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์	3.73	0.87	มาก	4.66	0.50	มากที่สุด	0.24	
13. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย	3.55	0.95	มาก	4.48	0.78	มาก	0.26	7

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
14. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ หลากหลายทางชีวภาพ	3.78	0.81	มาก	4.42	0.60	มาก	0.21	
15. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และ ตระหนักการปฏิบัติตนที่ เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ระดับโลก	3.50	0.75	มาก	4.59	0.69	มาก	0.26	7
16. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	3.98	0.75	มาก	4.75	0.49	มากที่สุด	0.19	
17. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อการป้องกัน มลภาวะ	3.95	0.76	มาก	4.67	0.60	มากที่สุด	0.18	
18. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อการลดของเสีย	3.77	0.80	มาก	4.61	0.70	มากที่สุด	0.22	
เฉลี่ย	3.71	0.60	มาก	4.60	0.46	มากที่สุด	0.22	

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ
โรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก
(ค่าเฉลี่ย = 3.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การจัดการ
เรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข (ค่าเฉลี่ย =
4.09) รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อ

ส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี (ค่าเฉลี่ย = 4.01) และ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 3.98) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.60) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือการจัดการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.75) รองลงมาคือการจัดการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี (ค่าเฉลี่ย = 4.72) และการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข (ค่าเฉลี่ย = 4.71) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.60) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.71)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยของด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเท่ากับ 0.22 ส่วนค่าดัชนี PNI_{modified} ของความต้องการจำเป็นในประเด็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ อยู่ในลำดับที่ 3 ($PNI_{\text{modified}} = 0.31$) ลำดับที่ 4 ($PNI_{\text{modified}} = 0.29$) คือประเด็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม ลำดับที่ 5 ($PNI_{\text{modified}} = 0.28$) มีสองประเด็นคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ และ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการส่งเสริมพลังอำนาจ และการมีส่วนร่วม ลำดับที่ 7 ($PNI_{\text{modified}} = 0.26$) มีสามประเด็นคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ สามารถในการรองรับของเสีย และการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาระดับ

ตารางที่ 13 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ
 โรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล (N= 127)

การวัดผลประเมินผล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. การวัดผลประเมินผลความ ตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของ การพัฒนา	3.51	0.82	มาก	4.42	0.69	มาก	0.25	
2. การวัดผลประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และ การปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริม การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	3.44	0.93	ปาน กลาง	4.46	0.69	มาก	0.29	4
3. การวัดผลประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และ การปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริม การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	3.51	0.89	มาก	4.46	0.71	มาก	0.27	6
4. การวัดผลประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และ การปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริม การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	3.52	0.88	มาก	4.54	0.66	มาก ที่สุด	0.28	5
เฉลี่ย	3.49	0.77	ปาน กลาง	4.47	0.64	มาก	0.25	

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการของ
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ
 โรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลางและ
 มากตามลำดับ (ค่าเฉลี่ย = 3.49 และ 4.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของสภาพปัจจุบันของการ
 บริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรอง
 ผู้อำนวยการโรงเรียนด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมี
 ค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการ
 ปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.52) รองลงมาคือ การ

วัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับกับการวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย = 3.51) และการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.44) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.47) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.54) รองลงมาคือการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.46) และการวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย = 4.42) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 4.47) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.49)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยของด้านการวัดผลประเมินผลมีค่าเท่ากับ 0.25 ส่วนค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของความต้องการจำเป็นในประเด็นการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน อยู่ในลำดับที่ 4 ($PNI_{modified} = 0.29$) ลำดับที่ 5 ($PNI_{modified} = 0.29$) คือประเด็นการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ลำดับที่ 6 ($PNI_{modified} = 0.27$) คือประเด็นการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

ตารางที่ 14 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (N= 127)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1.การวิจัยเพื่อประเมินความสำคัญของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่	3.15	0.15	ปานกลาง	4.33	0.83	มาก	0.37	1

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤต ของการพัฒนา								
2. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ ยั่งยืน	3.21	1.06	ปาน กลาง	4.31	0.75	มาก	0.34	2
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	3.20	1.05	ปาน กลาง	4.29	0.78	มาก	0.34	2
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ ยั่งยืน	3.26	1.10	ปาน กลาง	4.29	0.80	มาก	0.31	3
เฉลี่ย	3.21	0.95	ปาน กลาง	4.31	0.75	มาก	0.34	

จากตารางที่ 14 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.21 และ 4.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.26) รองลงมาคือการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.21) และการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.20) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.31) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย = 4.33) รองลงมาคือการวิจัยเพื่อพัฒนา

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.31) และการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.29) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.31) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.21)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยของด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีค่าเท่ากับ 0.34 ส่วนค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของความต้องการจำเป็นในประเด็นการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน อยู่ในลำดับที่ 1 ($PNI_{modified} = 0.37$) ลำดับที่ 2 ($PNI_{modified} = 0.34$) มีเท่ากันสองประเด็นคือ คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ลำดับที่ 3 ($PNI_{modified} = 0.31$) คือการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ตารางที่ 15 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (n=860) ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	3.53	0.86	มาก	4.38	0.74	มาก	0.24	
2. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	3.64	0.87	มาก	4.43	0.68	มาก	0.21	

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
3. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน	3.76	0.91	มาก	4.54	0.63	มากที่สุด	0.20	
4. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	3.76	0.87	มาก	4.54	0.63	มากที่สุด	0.20	
เฉลี่ย	3.67	0.76	มาก	4.47	0.59	มาก	0.21	

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองด้านคือ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนและมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.76) รองลงมาคือมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.64) และมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย = 3.53) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.47) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองด้านคือ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนและมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.54) รองลงมาคือมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.43) และมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย = 4.38) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 4.47) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.67) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ย 0.21

ตารางที่ 16 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระ
การเรียนรู้ (n = 860) ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโต ทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	3.58	0.84	มาก	4.39	0.69	มาก	0.22	
2. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความมี ชีวิตชีวาและพลังความสามารถ ในการดำรงชีวิต	3.67	0.86	มาก	4.45	0.72	มาก	0.21	
3. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็น ธรรมทางเศรษฐกิจ	3.47	0.91	ปาน กลาง	4.37	0.76	มาก	0.25	6
4. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริม ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	3.42	0.90	ปาน กลาง	4.31	0.78	มาก	0.26	5
5. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการ แข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ	3.38	0.95	ปาน กลาง	4.28	0.85	มาก	0.26	
6. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ	3.47	0.85	ปาน กลาง	4.24	0.78	มาก	0.22	

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการ ส่งเสริมพลังอำนาจ และการมี ส่วนร่วม								
7. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อน ขั้นทางสังคม	3.31	0.92	ปาน กลาง	4.15	0.83	มาก	0.25	6
8. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ สมานฉันท์ของสังคม	3.69	0.84	มาก	4.43	0.72	มาก	0.20	
9. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ หลากหลายควบคู่กับอัตลักษณ์ ทางวัฒนธรรม	3.71	0.81	มาก	4.51	0.66	มาก ที่สุด	0.21	
10. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ เป็นอยู่และสุขภาพที่ดี	3.99	0.77	มาก	4.65	0.57	มาก ที่สุด	0.16	
11. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดี มีสุข	3.98	0.79	มาก	4.64	0.60	มาก ที่สุด	0.16	
12. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ สมบูรณ์ของระบบนิเวศน์	3.61	0.87	มาก	4.48	0.69	มาก	0.24	
13. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ	3.33	0.85	ปาน กลาง	4.32	0.80	มาก	0.29	3

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ สามารถในการรองรับของเสีย								
14. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ หลากหลายทางชีวภาพ	3.42	0.88	ปาน กลาง	4.29	0.83	มาก	0.25	6
15. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ ตระหนักการปฏิบัติตนที่ เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ระดับโลก	3.32	0.92	ปาน กลาง	4.13	0.90	มาก	0.24	
16. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	3.92	0.80	มาก	4.59	0.61	มาก ที่สุด	0.17	
17. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อป้องกัน มลภาวะ	3.84	0.79	มาก	4.56	0.64	มาก ที่สุด	0.18	
18. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ การปฏิบัติเพื่อการลดของเสีย	3.68	0.80	มาก	4.46	0.69	มาก	0.21	
เฉลี่ย	3.60	0.64	มาก	4.40	0.57	มาก	0.22	

จากตารางที่ 16 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี (ค่าเฉลี่ย = 3.99)

รองลงมาคือการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข (ค่าเฉลี่ย = 3.98) และการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 3.92) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.40) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี (ค่าเฉลี่ย = 4.65) รองลงมาคือการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข (ค่าเฉลี่ย = 4.64) และการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.59) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.40) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.60)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยของด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเท่ากับ 0.22 ส่วนค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของความต้องการจำเป็นในประเด็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย อยู่ในลำดับที่ 3 ($PNI_{modified} = 0.29$) ลำดับที่ 5 ($PNI_{modified} = 0.26$) คือ ประเด็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ ลำดับที่ 6 ($PNI_{modified} = 0.25$) มีเท่ากันสามประเด็นคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม และการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ

ตารางที่ 17 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่ม
สาระการเรียนรู้ (n =860) ด้านการวัดผลประเมินผล

การวัดผลประเมินผล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. การวัดผลประเมินผลความ ตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของ การพัฒนา	3.33	0.87	ปาน กลาง	4.24	0.79	มาก	0.27	4
2. การวัดผลประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และ การปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริม การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	3.41	0.89	ปาน กลาง	4.30	0.77	มาก	0.26	5
3. การวัดผลประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และ การปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริม การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	3.40	0.89	ปาน กลาง	4.32	0.75	มาก	0.27	4
4. การวัดผลประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และ การปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริม การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	3.45	0.84	ปาน กลาง	4.35	0.71	มาก	0.25	6
เฉลี่ย	3.40	0.79	ปาน กลาง	4.30	0.70	มาก	0.26	

จากตารางที่ 17 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวัดผล
ประเมินผล เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.40) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การวัดผลประเมินผลความรู้ความ
เข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย
= 3.45) รองลงมาคือการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของ
ผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.41) และการวัดผลประเมินผลความรู้
ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย

= 3.40) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.30) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.35) รองลงมาคือการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ (ค่าเฉลี่ย = 4.32) และการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.30) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.30) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.40)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยของด้านการวัดผลประเมินผลมีค่าเท่ากับ 0.26 ส่วนค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของความต้องการจำเป็นในประเด็นการวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับประเด็นการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน อยู่ในลำดับที่ 4 ($PNI_{modified} = 0.27$) ลำดับที่ 5 ($PNI_{modified} = 0.26$) คือประเด็นการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ลำดับที่ 6 ($PNI_{modified} = 0.25$) คือประเด็นการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ตารางที่ 18 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (n = 860) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	3.09	1.05	ปานกลาง	4.13	0.95	มาก	0.33	1

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
2. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ ยั่งยืน	3.09	1.00	ปาน กลาง	4.11	0.95	มาก	0.33	1
3. การวิจัยเพื่อประเมิน ความสำเร็จของหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤต ของการพัฒนา	3.11	1.01	ปาน กลาง	4.12	0.92	มาก	0.32	2
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ ยั่งยืน	3.13	1.00	ปาน กลาง	4.14	0.94	มาก	0.32	2
เฉลี่ย	3.10	0.93	ปาน กลาง	4.12	0.89	มาก	0.32	

จากตารางที่ 18 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.13) รองลงมาคือการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.11) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองด้านคือการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนาและการวิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 3.09) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.12) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.14) รองลงมาคือการวิจัยเพื่อประเมิน

ความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย = 4.13) และการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย = 4.12) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.12) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.10)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยของด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีค่าเท่ากับ 0.32 ส่วนค่าดัชนี PNI_{modified} ของความต้องการจำเป็นในประเด็นการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับประเด็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน อยู่ในลำดับที่ 1 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) ลำดับที่ 2 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$) คือประเด็นการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับประเด็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ส่วนที่ 3 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จากข้อเสนอแนะ (คำถามปลายเปิด)

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 19 - 21

ตารางที่ 19 ความถี่สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน (n= 299)

ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
1. ควรมีเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่ได้มาตรฐาน เพื่อการวัดผลการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	4
2. ควรมีการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน	4
3. ควรจัดส่งเสริมกิจกรรมโครงการด้านสิ่งแวดล้อมเกษตรกรรมที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น โครงการปลูกผักสวนครัว	3
4. ควรมีการวัดผลประเมินผลงานผู้เรียนทุกครั้งเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียน	2

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
5. ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	2
6. ควรปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่ต้องการพัฒนาที่ยั่งยืน	2
7. ควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้เพิ่มเติม	2

จากตารางที่ 19 พบว่า ความถี่สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ประเด็นที่มีความถี่มากที่สุดคือ ความถี่ 4 มีสองประเด็นได้แก่ 1) ควรมึเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่ได้มาตรฐาน เพื่อการวัดผลการเรียนการเรียนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 2) ควรมีการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน รองลงมาคือความถี่ 3 ได้แก่ ควรจัดส่งเสริมกิจกรรมโครงการด้านสิ่งแวดล้อมเกษตรกรรมที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ เช่น โครงการปลูกผักสวนครัว รองลงมาคือความถี่ 2 มีจำนวนเท่ากัน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ควรมีการวัดผลประเมินผลงานผู้เรียนทุกครั้งเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียน 2) ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ควรปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่ต้องการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 4) ควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้เพิ่มเติม

ตารางที่ 20 ความถี่สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการโรงเรียน (n= 127)

ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
1. ควรจัดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	2
2. ควรจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนาเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	1
3. ควรมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง	1
4. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	1

จากตารางที่ 20 พบว่าความถี่ของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการโรงเรียน ประเด็นที่มีความถี่มากที่สุดคือ ความถี่ 2 ได้แก่ ควรจัดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน รองลงมาคือความถี่ 1 มีจำนวนเท่ากัน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ควรจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนาเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและเศรษฐกิจที่ยั่งยืน 2) ควรมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง และ 3) ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตารางที่ 21 ความถี่ของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (n= 860)

ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
1. ควรมีการทำวิจัยหลักสูตรเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นตามที่หลักสูตรกำหนด	3
2. ควรมีพัฒนาหลักสูตรให้ตรงความต้องการของชุมชน	2
3. ควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนที่ต่อเนื่อง	2
4. ควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนตระหนักและมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	2
5. ควรสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมตามโครงการต่าง ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ	2

จากตารางที่ 21 พบว่า จำนวนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ประเด็นที่มีความถี่มากที่สุดคือความถี่ 3 ได้แก่ ควรมีการทำวิจัยหลักสูตรเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นตามที่หลักสูตรกำหนด รองลงมาคือความถี่ 2 มีจำนวนเท่ากัน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ควรมีพัฒนาหลักสูตรให้ตรงความต้องการของชุมชน 2) ควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนที่ต่อเนื่อง 3) ควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนตระหนักและมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ

4) ควรสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมตามโครงการต่าง ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

จากตารางที่ 19-21 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่าประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ ควรมีการทำวิจัยหลักสูตรเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามที่หลักสูตรกำหนด

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในซึ่งเป็นจุดแข็ง และจุดอ่อน ในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสภาพแวดล้อมภายนอกซึ่งเป็นโอกาส และภาวะคุกคามใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณและการเงิน 3) ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ และเทคโนโลยี และ 4) ด้านการบริหารจัดการ นำเสนอการวิเคราะห์ได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม

ส่วนที่ 2 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน

ส่วนที่ 3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน

ส่วนที่ 4 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ดั่งนำเสนอรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม
นำเสนอในตาราง 22-24

ตารางที่ 22 ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียน (N=6)

ข้อมูลพื้นฐาน	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	6	100
หญิง	0	0
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	0	0
31 – 40 ปี	2	33.33
41 – 50 ปี	1	16.67
51 – 60 ปี	3	50.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	0	0
ปริญญาโท	5	83.33
ปริญญาเอก	1	16.67
โรงเรียน		
ประถมศึกษา	2	33.33
ขยายโอกาสทางการศึกษา	2	33.33
มัธยมศึกษา	2	33.33

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้งหมดเป็นเพศชาย (ร้อยละ 100) มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 50.00) รองลงมา มีอายุ 31 – 40 ปี (ร้อยละ 33.33) และ 41-50 ปี (ร้อยละ 16.67) ตามลำดับ ส่วนวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด (ร้อยละ 83.33) และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก (ร้อยละ 16.67) และสังกัดของโรงเรียนมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 33.33)

ตารางที่ 23 ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ตำแหน่ง
รองผู้อำนวยการโรงเรียน (N =3)

ข้อมูลพื้นฐาน	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	100
หญิง	0	0
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	0	0
31 – 40 ปี	1	33.33
41 – 50 ปี	1	33.33
51 – 60 ปี	1	33.33
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	0	0
ปริญญาโท	3	100
ปริญญาเอก	0	0
โรงเรียน		
ประถมศึกษา	1	33.33
ขยายโอกาสทางการศึกษา	1	33.33
มัธยมศึกษา	1	33.33

จากตารางที่ 23 พบว่า รองผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นเพศชายทั้งหมด (ร้อยละ 100) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และ 51-60 ปี เป็นจำนวนที่เท่ากัน (ร้อยละ 33.33) ส่วนวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททั้งหมด (ร้อยละ 100) และสังกัดของโรงเรียนมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 33.33)

ตารางที่ 24 ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ตำแหน่ง
ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (N =12)

ข้อมูลพื้นฐาน	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	4	33.33
หญิง	8	66.67
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	0	0
31 – 40 ปี	4	33.33
41 – 50 ปี	6	50.00
51 – 60 ปี	2	16.67
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	6	50.00
ปริญญาโท	6	50.00
ปริญญาเอก	0	0
โรงเรียน		
ประถมศึกษา	4	33.33
ขยายโอกาสทางการศึกษา	4	33.33
มัธยมศึกษา	4	33.33

จากตารางที่ 24 พบว่า ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นเพศชาย (ร้อยละ 66.67) และเพศหญิง (ร้อยละ 33.33) มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 50.00) รองลงมา มีอายุ 31 – 40 ปี (ร้อยละ 33.33) และอายุ 51 – 60 ปี (ร้อยละ 16.67) ตามลำดับ ส่วนวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโทและปริญญาตรีมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 50.00) และสังกัดของโรงเรียนมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 33.33)

ส่วนที่ 2 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 25-28

ตารางที่ 25 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการ
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์
ผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. มีงบประมาณเพียงพอเนื่องจากโรงเรียนสามารถเก็บค่าใช้จ่ายบางอย่างจากผู้ปกครองได้	5
2. มีวัสดุอุปกรณ์พอเพียงและมีเทคโนโลยีทันสมัย	5
3. มีทรัพยากรในการบริหารเพียงพอ	4
4. บุคลากรมีประสบการณ์ความรู้ความสามารถมีอายุราชการ คุณวุฒิ วิทยุฒิสูง	2
จุดอ่อน	
การดำเนินการตามระเบียบราชการบางครั้งทำให้เกิดความล่าช้า	6
โอกาส	
1. ได้รับการสนับสนุนเอกสารวิชาการ ด้านหลักสูตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3
2. มีวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	2
3. บุคลากรมีโอกาสรับความรู้ความสามารถในเรื่องหลักสูตรมาเสมอ	1
4. เขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรให้ความรู้เรื่องหลักสูตร	1
ภาวะคุกคาม	
1. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบอย่างไม่ทั่วถึง	4
2. ขาดการปรับปรุงหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง	2
3. มาตรฐานการใช้หลักสูตร ไม่มีความชัดเจน แผนงาน ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	1
4. มีการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระค่อนข้างน้อย	1

จากตารางที่ 25 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนด้านการพัฒนาหลักสูตร ประเด็นจุดแข็งที่มีความถี่สูงสุด คือความถี่ 5 เท่ากัน 2 ประเด็นได้แก่ 1) มีงบประมาณเพียงพอเนื่องจากโรงเรียนสามารถเก็บค่าใช้จ่ายบางอย่างจากผู้ปกครองได้ 2) มีวัสดุอุปกรณ์พอเพียงและมีเทคโนโลยีทันสมัย รองลงมา มีความถี่ 4 ได้แก่ มีทรัพยากรในการบริหารเพียงพอและความถี่ 2 ได้แก่ บุคลากรมีประสบการณ์ความรู้ความสามารถมีอายุราชการ คุณวุฒิ วิทยุฒิสูง ส่วนประเด็นจุดอ่อนที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 6 ได้แก่ การดำเนินการตามระเบียบราชการบางครั้งทำให้เกิดความล่าช้า ประเด็นโอกาสที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 3 คือ

ได้รับการสนับสนุนเอกสารวิชาการ ด้านหลักสูตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ความถี่ 2 ได้แก่ มีวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและมีความถี่เท่ากัน 2 ด้านคือ ความถี่ 1 ได้แก่ 1) บุคลากรมีโอกาสรับความรู้ความสามารถในเรื่องหลักสูตรสม่ำเสมอ 2) เขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรให้ความรู้เรื่องหลักสูตร ประเด็นภาวะคุกคามของการพัฒนาหลักสูตรที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 4 ได้แก่ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบอย่างไม่ทั่วถึง รองลงมาคือความถี่ 2 ได้แก่ ขาดการปรับปรุงหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง และมีความถี่เท่ากัน 2 ด้าน คือความถี่ 1 ได้แก่ 1) มาตรฐานการใช้หลักสูตร ไม่มีความชัดเจน แผนงานไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน 2) มีการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระค่อนข้างน้อยตามลำดับ

ตารางที่ 26 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. โรงเรียนสามารถระดมทรัพยากรจากชุมชน	5
2. บุคลากรมีครบตามเกณฑ์ที่กำหนดกับจำนวนนักเรียน	4
3. การมอบหมายงานและจัดครูเข้าชั้นเรียนตามคุณวุฒิและศักยภาพ มีคำสั่งแต่งตั้ง ชัดเจน	4
4. มีวัสดุ/อุปกรณ์ที่ครบ สะดวกเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	2
จุดอ่อน	
1. บุคลากรไม่มีทักษะการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน	2
2. บุคลากรส่วนมากมีอายุมาก รอคอยเกษียณ ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน	1
โอกาส	
1. สามารถสรรหาคูหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรภายนอกโดยการจ้างและประกาศสอบคัดเลือกเอง	3
2. มีอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี	2
3. ได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2
4. มีแหล่งค้นคว้าข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1

ตารางที่ 26 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
ภาวะคุกคาม	
1. ครูที่มีอายุมากแล้ว รอวันเกษียณ การจัดการเรียนการสอนแบบปล่อยปละ ไม่ใส่ใจเท่าที่ควร	3
2. ไม่มีการจัดกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3
3. การจัดการเรียนรู้ ไม่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์	3
4. ขาดแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	1

จากตารางที่ 26 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน ประเด็นจุดแข็งที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 5 ได้แก่ มีงบประมาณพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนหากขาดแคลนในเรื่องใด โรงเรียนสามารถแก้ปัญหาได้โดยการระดมทรัพยากรจากชุมชน รองลงมาคือมีจำนวนความถี่เท่ากันคือความถี่ 4 มี 2 ประเด็น ได้แก่ 1) บุคลากรมีครบตามเกณฑ์ที่กำหนดกับจำนวนนักเรียน ไม่มีปัญหาขาด หรือครูไม่ครบชั้น และ 2) การมอบหมายงานและจัดครูเข้าชั้นเรียนตามคุณวุฒิและศักยภาพ มีคำสั่งแต่งตั้งชัดเจน และลำดับสุดท้ายของจุดแข็งมีความถี่ 2 ได้แก่ มีวัสดุ/อุปกรณ์ที่ครบ สะดวกเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ประเด็นจุดอ่อนพบว่า จำนวนความถี่สูงสุด คือ ความถี่ 2 ได้แก่ บุคลากรอายุมากโดยเฉลี่ย จึงไม่เปิดใจรับเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน รองลงมาคือความถี่ 1 ได้แก่ บุคลากรส่วนมากมีอายุมาก รอเกษียณ ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ประเด็นโอกาสจำนวนความถี่สูงสุดคือ ความถี่ 3 ได้แก่ สามารถสรรหาคูหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรภายนอกโดยการจ้างและประกาศสอบคัดเลือกเอง รองลงมาคือความถี่ 2 ซึ่งเท่ากัน 2 ด้าน ได้แก่ 1) มีอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี 2) ได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ความถี่ 1 ได้แก่ มีแหล่งค้นคว้าข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประเด็นภาวะคุกคามของการจัดการเรียนการสอนมีจำนวนความถี่เท่ากัน 3 ด้าน คือความถี่ 3 ได้แก่ 1) ครูที่มีอายุมากแล้ว รอวันเกษียณ การจัดการเรียนการสอนแบบปล่อยปละ ไม่ใส่ใจเท่าที่ควร 2) ไม่มีการจัดกิจกรรมมุ่ง

ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และ 3) การจัดการเรียนรู้ ไม่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ และความถี่ 1 ได้แก่ ชาติแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ตารางที่ 27 ความถี่จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. มีระบบโครงสร้างการบริหารจัดการงานที่ชัดเจนแบ่งความรับผิดชอบได้ครอบคลุมทุกงาน	4
2. มีวัสดุ/อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนการวัดประเมินการเรียนเป็นอย่างดี	2
3. บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการวัดประเมินผลเป็นอย่างดีมีบุคลากรเพียงพอต่อความต้องการ	1
จุดอ่อน	
1. การไม่ยอมรับกันในความสามารถของบุคคลอื่นส่วนมากยึดด้วยวุฒิเป็นหลัก	4
2. การยึดปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการทำให้การบริหารงานล่าช้า	3
3. ความล่าช้าของการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ/อุปกรณ์และเทคโนโลยี	2
โอกาส	
1. บุคลากรมีความรู้ความสามารถเข้ามารับผิดชอบงานในเรื่องการวัดผลประเมินผล	3
2. จัดสรรงบประมาณในด้านนี้ได้เต็มที่และเพียงพอต่อความต้องการ	2
3. สามารถเลือกวัสดุ/อุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการวัดประเมินผลเช่น โปรแกรมการประมวลผลคะแนน	2
4. เขตพื้นที่ให้ความรู้การสร้างเครื่องมือการวัดผลประเมินผล	1
ภาวะคุกคาม	
1. บุคลากรไม่ยอมรับในความสามารถยังยึดถือด้วยวุฒิเป็นหลัก	1
2. นโยบายเขตการศึกษาไม่มีความชัดเจนในเรื่องการวัดผลประเมินผล	1

จากตารางที่ 27 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ประเด็นจุดแข็งที่มีความถี่สูงสุดคือมีระบบโครงสร้างการบริหารจัดการงานที่ชัดเจนแบ่งความรับผิดชอบได้ครอบคลุมทุกงาน มีความถี่ 4 รองลงมาคือมีระบบ

โครงสร้างการบริหารจัดการงานที่ชัดเจนแบ่งความรับผิดชอบได้ครอบคลุมทุกงาน รองลงมาคือ ความถี่ 2 ได้แก่ มีวัสดุ/อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนการวัดประเมินการเรียนรู้เป็น อย่างดี และความถี่ 1 ได้แก่ บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการวัดประเมินผลเป็นอย่างดีมี บุคลากรเพียงพอต่อความ ประเด็นจุดอ่อนพบว่า ความถี่สูงสุดคือความถี่ 4 ได้แก่ การไม่ยอมรับ กันในความสามารถของบุคคลอื่นส่วนมากยึดด้วยวุฒิเป็นหลัก รองลงมาคือความถี่ 3 ได้แก่ การยึด ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการทำให้การบริหารงานล่าช้า และความถี่ 2 ได้แก่ ความล่าช้า ของการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ/อุปกรณ์และ ประเด็นโอกาสที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 3 ได้แก่ บุคลากรมีความรู้ความสามารถเข้ามารับผิดชอบต่องานในเรื่องการวัดผลประเมินผล รองลงมาคือ ความถี่เท่ากันคือ ความถี่ 2 จำนวน 2 ด้านได้แก่ 1) จัดสรรงบประมาณในด้านนี้ได้อย่างเต็มที่ และเพียงพอต่อความต้องการ 2) สามารถเลือกวัสดุ/อุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการวัดประเมินผล เช่น โปรแกรมการประมวลผลคะแนน และความถี่ 1 ได้แก่ เขตพื้นที่ที่ให้ความรู้การสร้างเครื่องมือ การวัดผลประเมินผล ประเด็นภาวะคุกคามมีจำนวนมากที่สุดเท่ากัน 2 ด้านคือความถี่ 1 ได้แก่ 1) บุคลากรไม่ยอมรับในความสามารถยังยึดถือด้วยวุฒิเป็นหลัก 2) นโยบายเขตการศึกษาไม่มีความ ชัดเจนในเรื่องการวัดผลประเมินผล ตามลำดับ

ตารางที่ 28 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. มีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน	4
2. มีงบประมาณในการวิจัยพอเพียง	2
3. มีวัสดุ/อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการส่งเสริมการวิจัยอย่างพอเพียง	2
จุดอ่อน	
1. บุคลากรส่วนมากขาดความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	5
2. ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้วัสดุ/อุปกรณ์สื่อการสอนประกอบการวิจัย	5
โอกาส	
1. มีโครงสร้างความรับผิดชอบงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน	4
2. มีบุคลากรด้านการวิจัยที่มาจากการจ้าง	2
3. มีงบประมาณด้านการวิจัยพอเพียง	2

ตารางที่ 28 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
4. สามารถเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีได้ตามความเหมาะสมและความต้องการ	2
ภาวะคุกคาม	
1. บุคลากรที่มีวิทยุฒิสูง จะไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของบุคลากรที่มีความสามารถด้านการวิจัยแต่มีวิทยุฒิน้อย	5
2. บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยี	3

จากตารางที่ 28 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าประเด็นจุดแข็ง ที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 4 ได้แก่ มีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน รองลงมามีความถี่เท่ากันคือความถี่ 2 ได้แก่ 1) มีงบประมาณในการวิจัยพอเพียง และ 2) มีวัสดุ/อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการส่งเสริมการวิจัยอย่างพอเพียง ประเด็นจุดอ่อนพบที่มีความถี่สูงสุดที่เท่ากันคือ คือความถี่ 5 ได้แก่ 1) บุคลากรส่วนมากขาดความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 2) ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้วัสดุ/อุปกรณ์สื่อการสอนประกอบการวิจัย ประเด็นโอกาสที่มีจำนวนมากที่สุดคือมีโครงสร้างความรับผิดชอบงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน เป็นความถี่ 4 รองลงมามีความถี่เท่ากัน 3 ด้าน คือ ความถี่ 2 ได้แก่ 1) มีบุคลากรด้านการวิจัยที่มาจากกร้าง 2) มีงบประมาณด้านการวิจัยพอเพียง และ 3) สามารถเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีได้ตามความเหมาะสมและความต้องการ ตามลำดับ ประเด็นภาวะคุกคามมีความถี่สูงสุดคือความถี่ 5 ได้แก่บุคลากรที่มีวิทยุฒิสูง จะไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของบุคลากรที่มีความสามารถด้านการวิจัยแต่มีวิทยุฒิน้อย รองลงมาคือ บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยี ความถี่ 3 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 29-32

ตารางที่ 29 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการ
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์
รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. บุคลากรมีวุฒิภาวะความสามารถและประสบการณ์ด้านการสอนสูง ไม่มีการโยกย้ายไม่ การเปลี่ยนแปลงด้านอัตรากำลัง ทำให้บุคลากรมีเวลาในการพัฒนาผลงานเพื่อมุ่งสู่วิถ ฐานะ	3
2. การบริหารจัดการด้านการเงินมีความคล่องตัวและทั่วถึงตามปริมาณงาน ของหน่วยงานรวมทั้งได้รับการแบ่งเบาจากนโยบายการเรียนฟรีจากรัฐ	2
3. บุคลากรมีความรู้ความสามารถดัดแปลงวัสดุ/อุปกรณ์ให้เป็นสื่อทางเทคโนโลยีและ แนะนำสืบค้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อทางเทคโนโลยีได้ มีสื่อทางโทรทัศน์	2
4. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้โดยง่าย	2
จุดอ่อน	
1. บุคลากรมีจำนวนไม่ครบสาระการเรียนรู้ทำให้ต้องจัดบุคลากรตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งไม่ตรงกับความรู้ความสามารถที่แท้จริงของบุคลากรแต่ละท่าน	2
2. ภาครัฐจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการและสภาพความเป็นจริงทำให้ การบริหารจัดการไม่ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร	2
3. ยึดติดกับตัวผู้บริหาร ขาดการแลกเปลี่ยนความคิดและรับฟังคำแนะนำจากหลาย ๆ บุคคลในองค์กร	2
4. ขาดแคลนการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์จากภาครัฐไม่เพียงพอกับความต้องการและปริมาณ ของผู้เรียน	1
โอกาส	
1. ผู้บริหารและบุคลากร มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและแสดงความคิดเห็นในการ พัฒนาหลักสูตรภายในองค์กร	3
2. บุคลากรมีความพร้อมและโอกาสในการรับการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และเติมตาม ศักยภาพ	3
3. ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรและชุมชนจากการระดมทรัพยากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	2
4. ได้รับการจัดสรรในส่วนนี้เพียงพอ ทั้งจากภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ	2

ตารางที่ 29 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
ภาวะคุกคาม	
1. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษา และไม่เป็นปัจจุบัน	2
2. อุปสรรคในการสืบค้นข้อมูลเพื่อการติดต่อสื่อสารไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นข้อมูลแต่เป็นรุ่นที่มีความเร็วต่ำ	2
3. ผู้บริหารขาดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและปฏิบัติไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทำให้การขับเคลื่อนภาระงานล่าช้า	1
4. ได้รับการจัดสรรด้านการเงินยังไม่เพียงพอกับการดำเนินงานบางกิจกรรม รวมทั้งขาดความรู้และประสบการณ์ในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา	1

จากตารางที่ 29 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ประเด็นจุดแข็งที่มีความถี่สูงสุด คือความถี่ 3 ได้แก่ บุคลากรมีวุฒิภาวะความสามารถและประสบการณ์ด้านการสอนสูง ไม่มีการโยกย้ายไม่การเปลี่ยนแปลงด้านอัตรากำลัง ทำให้บุคลากรมีเวลาในการพัฒนาผลงานเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ะรองลงมาที่มีความถี่เท่ากันคือความถี่ 2 จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การบริหารจัดการมีความคล่องตัวและทั่วถึงตามปริมาณงานของหน่วยงานรวมทั้งได้รับการแบ่งเบาจากนโยบายการเรียนฟรีจากรัฐ 2) บุคลากรมีความรู้ความสามารถดัดแปลงวัสดุ/อุปกรณ์ให้เป็นสื่อทางเทคโนโลยีและแนะนำสืบค้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อทางเทคโนโลยีได้ มีสื่อทางโทรทัศน์ และ 3) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้โดยง่าย ประเด็นจุดอ่อนที่มีความถี่เท่ากันคือความถี่ 2 มี 3 ประเด็น ได้แก่ 1) บุคลากรมีจำนวนไม่ครบสาระการเรียนรู้อาจทำให้ต้องจัดบุคลากรตามสภาพความเป็นจริงซึ่งไม่ตรงกับความรู้ความสามารถที่แท้จริงของบุคลากรแต่ละท่าน 2) ภาครัฐจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการและสภาพความเป็นจริงทำให้การบริหารจัดการไม่ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร และ 3) ยึดติดกับตัวผู้บริหาร ขาดการแลกเปลี่ยนความคิดและรับฟังคำเสนอแนะจากหลายๆ บุคคลในองค์กร รองลงมาได้แก่ ขาดแคลน การจัดสรรจากภาครัฐ

ไม่เพียงพอกับความต้องการและปริมาณของผู้เรียน ความถี่ 1 ประเด็นโอกาสที่มีความถี่เท่ากัน คือ ความถี่ 3 อยู่ 2 ประเด็นได้แก่ 1) ผู้บริหารและบุคลากร มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและ แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรภายในองค์กร และ 2) บุคลากรมีความพร้อมและโอกาส ในการรับการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และเต็มตามศักยภาพ รองลงมาคือ มีความถี่ 2 มี 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐ องค์กรและชุมชนจากการระดมทรัพยากรและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และ 2) ได้รับการจัดสรรในส่วนนี้เพียงพอ ทั้งจากภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ ตามลำดับ ประเด็นภาวะคูกคามมีความถี่สูงสุดเท่ากันคือความถี่ 2 มี 2 ประเด็นคือ 1) การ เปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษา และไม่เป็นปัจจุบัน 2) อุปกรณ์ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อการติดต่อสื่อสารไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นข้อมูลแต่เป็นรุ่นที่มีความเร็วต่ำ รองลงมาคือความถี่เท่ากันคือ ความถี่ 1 มี 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ผู้บริหารขาดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติไม่เป็นไปใน แนวทางเดียวกันทำให้การขับเคลื่อนภาระงานล่าช้า และ 2) ได้รับการจัดสรรด้านการเงินยังไม่ เพียงพอกับการดำเนินงานบางกิจกรรม รวมทั้งขาดความรู้และประสบการณ์ในการนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา ตามลำดับ

ตารางที่ 30 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคูกคามของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคูกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. บุคลากรมีวุฒิภาวะด้านการจัดการเรียนการสอนสูง มีความถนัดและประสบการณ์ในการ จัดการเรียนการสอนในระดับสูง	2
2. บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการใช้ และสามารถแนะนำผู้เรียนให้มีความรู้และ ประสบการณ์ในการใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด	2
3. จัดบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนให้ครบตามหลักสูตร	2
4. สถานศึกษามีความตั้งใจในการดำเนินการตามความจำเป็นก่อนหลังได้ในสถานศึกษา	1
จุดอ่อน	
1. ขาดบุคลากรที่มีคุณวุฒิตรงตามสาระการเรียนรู้ ไม่ได้ใช้ความรู้ ความสามารถในส่วนที่มี ให้เกิดประโยชน์	2
2. งบประมาณไม่เพียงพอกับปริมาณงานและโครงการต่าง ๆ	1

ตารางที่ 30 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
3. วัสดุ/อุปกรณ์ ไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้ความชำนาญ ในการใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์	1
4. ขาดบุคลากรและทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร	1
โอกาส	
1. ได้รับการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ทั้งจากภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	2
2. บุคลากรมีส่วนร่วมและใช้ความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเต็มตามศักยภาพ	1
3. ได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งจากภาครัฐ องค์กรต่าง ๆ สามารถบริหารจัดการตามความจำเป็นและเหมาะสม	1
4. ได้รับจัดสรรบุคลากรได้เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนจัดวางบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานได้ตามความเหมาะสม	1
ภาวะคุกคาม	
1. การปรับเปลี่ยนโยกย้ายบ่อยครั้งทำให้เกิดผลกระทบกับการจัดการเรียนการสอน	3
2. บุคลากรมีคุณวุฒิไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้ และมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน	2
3. มีกิจกรรม โครงการภายนอกมากเกินไป ขาดการบริหารจัดการที่ดีทำให้เกิดประโยชน์จากการลงทุนด้านการศึกษาเท่าที่ควร	2
4. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวผู้เรียน	2

จากตารางที่ 30 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ประเด็นจุดแข็งมีความถี่สูงสุดเท่ากันคือความถี่ 2 จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) บุคลากรมีวุฒิภาวะด้านการจัดการเรียนการสอนสูง มีความถนัดและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในระดับสูง 2) บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการใช้ และสามารถแนะนำผู้เรียนให้มีความรู้และประสบการณ์ในการใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ 3) จัดบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนให้ครบตามหลักสูตร รองลงมาคือความถี่ 1 ได้แก่ ด้านการเงิน สถานศึกษาสามารถตัดสินใจในการดำเนินการตามความจำเป็นก่อนหลังได้ในสถานศึกษา ประเด็นจุดอ่อนที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 2 ได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีคุณวุฒิตรงตามสาระ

การเรียนรู้ ไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถในส่วนที่มีให้เกิดประโยชน์ รองลงมา มีจำนวนความถี่เท่ากัน คือ ความถี่ 1 จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) งบประมาณไม่เพียงพอกับปริมาณงานและโครงการต่าง ๆ 2) ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ ไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ความรู้ความชำนาญในการใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ และ 3) ขาดบุคลากรและทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ประเด็นโอกาสมีความถี่สูงสุดคือความถี่ 2 ได้แก่ ได้รับการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ทั้งจากภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ ตามความเหมาะสม รองลงมา มีจำนวนความถี่เท่ากัน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) บุคลากรมีส่วนร่วมและใช้ความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเต็มตามศักยภาพ 2) ได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งจากภาครัฐ องค์กรต่าง ๆ สามารถบริหารจัดการตามความจำเป็นและเหมาะสมและ 3) ได้รับจัดสรรบุคลากรได้เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนจัดวางบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานได้ตามความเหมาะสม ประเด็นภาวะคุกคาม มีจำนวนความถี่สูงสุดคือความถี่ 3 ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ การสับเปลี่ยนโยกย้ายบ่อยครั้งทำให้เกิดผลกระทบกับการจัดการเรียนการสอน รองลงมา มีความถี่เท่ากันคือความถี่ 2 จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) บุคลากรมีคุณสมบัติไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้ และมีการสับเปลี่ยนโยกย้ายบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน 2) มีกิจกรรมโครงการภายนอกมากเกินไป ขาดการบริหารจัดการที่ดีทำให้เกิดประโยชน์จากการลงทุนด้านการศึกษาเท่าที่ควร และ 3) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวผู้เรียน

ตารางที่ 31 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการ
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์
รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. บุคลากรดำเนินการวัดประเมินได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง สามารถดัดแปลงและประยุกต์ใช้กับรูปแบบการวัดผลใหม่ๆ ได้	1
2. มีงบประมาณเพียงพอเหมาะสมกับการดำเนินงานด้านการวัดผลประเมินผล	1
3. สามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างแบบวัดผลประเมินผลได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง	1
4. ดำเนินการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เรียนทำให้สามารถเปรียบเทียบจุดอ่อน จุดแข็ง ของผู้เรียน สามารถวัดผลประเมินผลในภาพรวมได้ถูกต้องและใกล้เคียงตามสภาพจริง	1

ตารางที่ 31 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดอ่อน	
1. ผู้สอนใช้ดุลยพินิจส่วนตัวในการวัดผล ประเมินผลกับผู้เรียน ซึ่งไม่ตรง ไม่ครอบคลุมความรู้ความสามารถทั้งหมดของผู้เรียน	1
2. วัสดุ/อุปกรณ์ ที่มีไม่เพียงพอกับความต้องการ	1
3. ขาดความต่อเนื่องในการติดตามเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขผลการเรียน	2
4. ขาดงบประมาณในการสร้างแบบวัดผลที่ดีและมีประสิทธิภาพ	1
โอกาส	
1. บุคลากรได้รับการฝึกอบรมตามความสนใจจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ	2
2. มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการเข้ารับการฝึกอบรมตามโอกาสต่าง ๆ	1
3. มีวัสดุ/อุปกรณ์และเทคโนโลยี พอเพียงและสามารถใช้ในการวัดผลประเมินผลได้	1
4. สามารถบริหารจัดการวัดผลประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสอบประจำภาคเรียน การสอบเก็บคะแนน	1
ภาวะคุกคาม	
1. เครื่องมือวัดผลประเมินผลไม่สามารถวัดผู้เรียนได้ตรงตามความสามารถของผู้เรียน	3
2. ครูผู้สอนไม่ได้นำผลการวัดประเมินไปใช้ในการพัฒนาผลการเรียน	2
3. เครื่องมือในการวัดผลประเมินไม่ได้รับการปรับปรุง ให้เป็นปัจจุบัน	1

จากตารางที่ 31 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ประเด็นจุดแข็งมีความถี่สูงสุดคือความถี่ 1 เท่ากันจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) บุคลากรดำเนินการวัดประเมินได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง สามารถดัดแปลงและประยุกต์ใช้กับรูปแบบการวัดผลใหม่ๆ ได้ 2) มีงบประมาณเพียงพอเหมาะสมกับการดำเนินงานด้านการวัดผลประเมินผล 3) สามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างแบบวัดผลประเมินผลได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง 4) ดำเนินการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เรียนทำให้สามารถเปรียบเทียบจุดอ่อน จุดแข็ง ของผู้เรียน สามารถวัดผลประเมินผลในภาพรวมได้ถูกต้องและใกล้เคียงตามสภาพจริง ประเด็นจุดอ่อนมีความถี่สูงสุดคือความถี่ 2 เท่ากัน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ผู้สอนใช้ดุลยพินิจส่วนตัวในการวัดผล ประเมินผลกับผู้เรียน ซึ่งไม่ตรง ไม่ครอบคลุมความรู้

ความสามารถทั้งหมดของผู้เรียน 2) วัสดุ/อุปกรณ์ ที่มีไม่เพียงพอกับความต้องการ และ 3) ขาดความต่อเนื่องในการติดตามเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขผลการเรียน รองลงมาคือ ความถี่ 1 ได้แก่ ขาดงบประมาณในการสร้างแบบวัดผลที่ดีและมีประสิทธิภาพ ประเด็นโอกาสมีความถี่สูงสุดคือความถี่ 2 ได้แก่ บุคลากรได้รับการฝึกอบรมตามความสนใจจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ ฯลฯ รองลงมามีความถี่ 1 เท่ากันจำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการเข้ารับการฝึกอบรมตามโอกาสต่างๆ 2) มีวัสดุ/อุปกรณ์/อุปกรณ์ และเทคโนโลยี พอเพียงและสามารถใช้ในการวัดผลประเมินผลได้ และ 3) สามารถบริหารจัดการการวัดผลประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสอบประจำภาคเรียน การสอบเก็บคะแนน ประเด็นภาวะคุกคามมีความถี่สูงสุดคือความถี่ 3 เครื่องมือวัดผลประเมินผลไม่สามารถวัดผู้เรียนได้ตรงตามความสามารถของผู้เรียน รองลงมาคือความถี่ 2 ได้แก่ ครูผู้สอนไม่นำผลการวัดประเมินไปใช้ในการพัฒนาผลการเรียนและความถี่ 1 เครื่องมือในการวัดผลประเมินไม่ได้รับการปรับปรุง ให้เป็นปัจจุบัน ตามลำดับ

ตารางที่ 32 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการ	2
2. การบริหารจัดการเป็นไปตามการบังคับบัญชาสายงาน ทั้ง 4 งาน	2
3. มีวัสดุและอุปกรณ์ที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลตามเกณฑ์	1
4. มีจำนวนครูพอเพียงกับจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์การจัดชั้นเรียน	1
จุดอ่อน	
1. ครูขาดความกระตือรือร้นในการทำการวิจัย	3
2. ไม่มีงบประมาณในการสนับสนุนครูให้เข้ารับการฝึกอบรมในด้านการศึกษาวิจัย	2
3. เทคโนโลยีสารสนเทศที่จะส่งเสริมการวิจัยไม่เพียงพอ หรือมีแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ขำรุค เสียหาย	1
4. การบริหารจัดการด้านการวิจัยไม่ชัดเจน ไม่มีครูหรือหัวหน้ากลุ่มสาระผู้รับผิดชอบการวิจัยโดยตรง	1
โอกาส	
1. ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมด้านการวิจัยจากหน่วยงานที่ให้การอนุเคราะห์ตามโอกาส	1

ตารางที่ 32 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
2. การระดมทรัพยากรจากผู้ให้การสนับสนุนเพื่อการดำเนินการในเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1
3. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการอื่น	1
4. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินการด้านการวิจัยเป็นอย่างดี	1
ภาวะคุกคาม	
1. บุคลากรมุ่งทำการวิจัยเพื่อการมีวิทยฐานะเท่านั้นไม่ได้มีจุดประสงค์ในการพัฒนาการเรียนการสอน	2
2. วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ได้รับการจัดสรรไม่มีความทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ล้าสมัย	2
3. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินการด้านการวิจัยแต่ขาดทักษะในการถ่ายทอดแก่ครูผู้สอน	2
4. ผู้เข้ารับการอบรมการวิจัยต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด	1

จากตารางที่ 32 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประเด็นจุดแข็งที่มีความถี่สูงสุด คือความถี่ 2 เท่ากัน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ปกครอง 2) การบริหารจัดการเป็นไปตามการบังคับบัญชาสายงาน ทั้ง 4 งานรองลงมาคือความถี่ 1 มีจำนวนเท่ากัน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) มีวัสดุและอุปกรณ์ที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลตามเกณฑ์ และ 2) มีจำนวนครูพอเพียงกับจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์การจัดชั้นเรียน ประเด็นจุดอ่อนมีความถี่สูงสุดคือความถี่ 3 ได้แก่ ครูขาดความกระตือรือร้นในการทำการวิจัย รองลงมาคือความถี่ 2 ได้แก่ ไม่มีงบประมาณในการสนับสนุนครูให้เข้ารับการฝึกอบรมในด้านการวิจัย และความถี่เท่ากันคือความถี่ 1 มี 2 ประเด็น ได้แก่ 1) เทคโนโลยีสารสนเทศที่จะส่งเสริมการวิจัยไม่เพียงพอ หรือมีแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ขาดผู้เชี่ยวชาญ 2) การบริหารจัดการด้านการวิจัยไม่ชัดเจน ไม่มีครูหรือหัวหน้ากลุ่มสาระผู้รับผิดชอบการวิจัยโดยตรง ประเด็นโอกาสมีความถี่เท่ากันทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมด้านการวิจัยจากหน่วยงานที่ให้การอนุเคราะห์ตามโอกาส 2) การระดมทรัพยากรจากผู้ให้การสนับสนุนเพื่อการดำเนินการในเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ

อื่น และ 4) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินการด้านการวิจัยเป็นอย่างดี ประเด็นภาวะคุกคาม มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 2 เท่ากัน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) บุคลากรมุ่งทำการวิจัยเพื่อการมีวิทยฐานะ เท่านั้นไม่ได้มีจุดประสงค์ในการพัฒนาการเรียนการสอน 2) วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ได้รับการจัดสรรไม่มีความทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ล้าสมัย และ 3) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินการด้านการวิจัยแต่ขาดทักษะในการถ่ายทอดแก่ครูผู้สอน รองลงมาคือความถี่ 1 ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรมการวิจัยต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเองทั้งหมดตามลำดับ

ส่วนที่ 4 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 33-36

ตารางที่ 33 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. บุคลากรสามารถนำระบบกรณีทดสอบและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ	12
2. การพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพัฒนาการเรียนรู้อะไรและคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและชุมชน	8
3. การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาผู้บริหารข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรอย่างระบบ	5
4. การส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้อะไรและสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้	5
จุดอ่อน	
1. ครูไม่มีความรู้ในด้านการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน	12
2. การสับเปลี่ยนโยกย้ายผู้บริหารบ่อยครั้งทำให้การดำเนินงานบริหารจัดการขาดความต่อเนื่อง	11
3. ขาดแคลนปัจจัยในการสนับสนุนทางการศึกษา	8

ตารางที่ 33 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
4. ขาดแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติภายในโรงเรียนและขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	6
โอกาส	
1. มีการอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ หลักสูตร และวิธีการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย	12
2. มีระบบสารสนเทศด้านการสื่อสารที่ทันสมัยสามารถให้บริหารได้อย่างทั่วถึง	12
3. มีการวิเคราะห์และประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข	12
4. มีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน	5
ภาวะคุกคาม	
1. ครูไม่มีคุณสมบัติตรงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการสอนทำให้การบริหารจัดการล่าช้า	11
2. ผู้ปกครองมีพื้นฐานแตกต่างกัน ส่งผลถึงการพัฒนาการเรียนของเด็ก	3
3. เอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรมีแต่ไม่เพียงพอ	3
4. เอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรไม่เป็นปัจจุบัน	2

จากตารางที่ 33 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ประเด็นจุดแข็งที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 12 ได้แก่ บุคลากรสามารถนำระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือความถี่ 8 ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพัฒนาการเรียนรู้อะไรและคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและชุมชน และประเด็นที่มีความถี่เท่ากันคือความถี่ 5 จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาผู้บริหารข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรอย่างระบบ และ 2) การส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประเด็นจุดอ่อนความถี่สูงสุดคือความถี่ 12 ได้แก่ ครูไม่มีความรู้ในด้านการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน รองลงมาคือความถี่ 11 ได้แก่ การปรับเปลี่ยนโยกย้ายผู้บริหารบ่อยครั้งทำให้การดำเนินงานบริหารจัดการขาดความต่อเนื่อง รองลงมาคือความถี่ 8 ได้แก่ ขาดแคลนปัจจัยในการสนับสนุนทางการศึกษา และความถี่ 6 ได้แก่ ขาดแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติภายในโรงเรียนและขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ประเด็นโอกาสมีความถี่สูงสุด เท่ากัน 3 ประเด็นคือความถี่ 12 ได้แก่ 1) มีการอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ หลักสูตร และวิธีการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย 2) มีระบบสารสนเทศด้านการสื่อสารที่ทันสมัยสามารถให้บริหารได้อย่างทั่วถึง และ 3) มีการวิเคราะห์และประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข รองลงมา คือความถี่ 5 ได้แก่ มีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน ประเด็นภาวะคุกคาม ที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 11 ได้แก่ ครูไม่มีคุณสมบัติตรงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการสอนทำให้การบริหารจัดการล่าช้ารองลงมา มี 2 ประเด็น ที่มีความถี่เท่ากัน คือความถี่ 3 ได้แก่ 1) ผู้ปกครองมีพื้นฐานแตกต่างกัน ส่งผลถึงการพัฒนาการเรียนของเด็ก 2) เอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรมีแต่ไม่เพียงพอ และความถี่ 2 ได้แก่ เอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรไม่เป็นปัจจุบัน

ตารางที่ 34 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. สถานศึกษามีบุคลากรเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน บุคลากรมีความรู้ความสามารถ	5
2. ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี	4
จุดอ่อน	
1. วัสดุอุปกรณ์มีจำนวนมากแต่นำมาใช้ไม่คุ้มค่าและขาดการดูแล สื่อการสอนที่จัดหามาแล้วครูยังไม่คุ้มค่า	7
2. จำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไปเกินเกณฑ์มาตรฐาน	6
3. ขาดครูบางสาขาวิชา	4
4. การจัดสรรงบประมาณจากทางราชการไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินงาน	4
โอกาส	
1. สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ยั่งยืน	6
2. ผู้สอนมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ทันสมัย สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน	5
3. ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน	4

ตารางที่ 34 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
4. มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ให้บริการได้อย่างทั่วถึง มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อด้านเทคโนโลยีที่เพียงพอเหมาะสม	4
ภาวะคุกคาม	
1. มีนักเรียนเข้าเรียนต่อห้องมากเกินไป การจัดกิจกรรมไม่สะดวกและไม่ทั่วถึง	11
2. ผู้ปกครองย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยมีนักเรียนเข้าออก กลางคัน และทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง	5
3. การติดตามประเมินผลกระบวนการเรียนการสอนในแต่ละปีการศึกษาไม่ต่อเนื่อง	3
4. การประสานความร่วมมือจากคณะครูในการบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระไม่มีเท่าที่ควร	2

จากตารางที่ 34 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่ม สาระการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ประเด็นจุดแข็งที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 5 ได้แก่ สถานศึกษามีบุคลากรเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ รองลงมาคือความถี่ 4 ได้แก่ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ประเด็นจุดอ่อนมีความถี่สูงสุด คือความถี่ 7 ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์มีจำนวนมากแต่นำมาใช้ไม่คุ้มค่าและขาดการดูแล สื่อการสอนที่จัดทำมาแล้วครูยังใช้ไม่คุ้มค่า รองลงมาคือความถี่ 6 ได้แก่ จำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไปเกณฑ์มาตรฐาน มีความถี่ 4 เท่ากันจำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ขาดครูบางสาขาวิชา และ 2) การจัดสรรงบประมาณจากทางราชการไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินงาน ประเด็นโอกาสที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 6 ได้แก่ สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ยั่งยืน รองลงมาคือความถี่ 5 ได้แก่ ผู้สอนมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ทันสมัย สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน รองลงมาคือความถี่ 4 เท่ากัน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 2) มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ให้บริการได้อย่างทั่วถึง มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อด้านเทคโนโลยีที่เพียงพอเหมาะสม ประเด็นภาวะคุกคามมีความถี่สูงสุดคือ ความถี่ 11 ได้แก่ มีนักเรียนเข้าเรียนต่อห้องมากเกินไป การจัดกิจกรรมไม่สะดวกและไม่ทั่วถึงรองลงมาคือความถี่ 5 ได้แก่ ผู้ปกครองย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยมีนักเรียนเข้าออก กลางคัน และทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง รองลงมาคือความถี่ 3 ได้แก่ การติดตามประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน

สอนในแต่ละปีการศึกษาไม่ต่อเนื่อง และ ความถี่ 2 ได้แก่ การประสานความร่วมมือจากคณะครู ในการบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระไม่มีเท่าที่ควร ตามลำดับ

ตารางที่ 35 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการผลประเมินผล

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. มีระบบการบันทึก การรายงานผลและส่งต่อข้อมูลของนักเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน	10
2. มีระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ	8
3. การรายงานการวัดผลการเรียนการสอนการจัดเก็บข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และ รายงานผลทางเว็บไซต์	7
4. ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านการเงินและองค์กรณ์อย่างต่อเนื่อง	6
จุดอ่อน	
1. ครูบางท่านทำรายงานผลการเรียนล่าช้าส่งผลให้ภาพรวมของสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผลไม่เป็นปัจจุบัน	10
2. บุคลากรขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบการวัดผลประเมินผล	9
3. วัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษาที่มีความจำเป็นจำนวนมาก แต่นำมาใช้ไม่คุ้มค่าขาดการดูแล	9
โอกาส	
1. บุคลากรมีโอกาสเข้ารับการอบรมในเรื่องการวัดผลประเมินผล	7
2. ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากผู้ปกครอง และองค์กรณ์	7
3. สามารถระดมทุนเพื่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพียงพอต่อความต้องการ	5
4. การบริหารจัดการที่เอื้อต่อการวัดผลประเมินผลต่อเนื่อง	4
ภาวะคุกคาม	
1. การปรับเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรบ่อยครั้งทำให้การบริหารจัดการขาดความ	4
2. การปฐมนิเทศการวัดผลประเมินผลประจำปี ไม่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	3
3. การประเมินผลการเรียนของนักเรียนไม่มีรูปแบบที่หลากหลาย	3
4. การตรวจสอบการประเมินผลและการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนไม่ต่อเนื่อง	1

จากตารางที่ 35 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการ

ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ประเด็นจุดแข็งที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 10 ได้แก่ มีระบบการบันทึก การรายงานผลและส่งต่อข้อมูลของนักเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน รองลงมาคือความถี่ 8 ได้แก่ มีระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ ความถี่ 7 ได้แก่ การรายงานการวัดผลการเรียนรู้การสอนการจัดเก็บข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และรายงานผลทางเว็บไซต์ ความถี่ 6 ได้แก่ ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านการเงินและองค์กรอื่นอย่างต่อเนื่อง และคือความถี่ ประเด็นจุดอ่อนที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 10 ได้แก่ ครูบางท่านทำรายงานผลการเรียนล่าช้าส่งผลให้ภาพรวมของสถานศึกษาการวัดผลประเมินผลไม่เป็นปัจจุบัน รองลงมาคือความถี่เท่ากัน 2 ข้อคือความถี่ 9 ได้แก่ 1) บุคลากรขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบการวัดผลประเมินผล และ 2) วัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษาที่มีความจำเป็นจำนวนมาก แต่นำมาใช้ไม่คุ้มค่าขาดการดูแล ประเด็นโอกาสที่มีความถี่สูงสุดเท่ากัน 2 ข้อคือความถี่ 7 ได้แก่ 1) บุคลากรได้เข้ารับการอบรมในเรื่องการวัดผลประเมินผล และ 2) ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากผู้ปกครอง และองค์กรอื่น รองลงมาคือความถี่ 5 ได้แก่ สามารถระดมทุนเพื่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพียงพอต่อความต้องการ และลำดับสุดท้ายคือความถี่ 4 ได้แก่ การบริหารจัดการที่เอื้อต่อการวัดผลประเมินผลประเด็นภาวะคุกคามที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 4 ได้แก่ การปรับเปลี่ยนบุคลากรบ่อยครั้งทำให้การบริหารจัดการขาดความต่อเนื่อง รองลงมาคือความถี่ 3 จำนวนเท่ากัน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การปฏิรูมนิเทศการวัดผลประเมินผลประจำปี ไม่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และ 2) การประเมินผลการเรียนของนักเรียนไม่มีรูปแบบที่หลากหลาย และความถี่ 1 ได้แก่ การตรวจสอบการประเมินผลและการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนไม่ต่อเนื่องตามลำดับ

ตารางที่ 36 ความถี่ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดแข็ง	
1. สถานศึกษาจัดอบรมความรู้เรื่องการวิจัยตามวิชาที่ครูสอนเพื่อทำการพัฒนาการวิจัยของครู	9
2. บุคลากรทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นปัจจุบัน	8
3. ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการทำวิจัยโดยเป็นแหล่งข้อมูลให้	7

ตารางที่ 36 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม	ความถี่
จุดอ่อน	
1. ขาดการบริหารจัดการเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร	7
2. บุคลากรขาดความรู้ด้านการวิจัยที่ถูกต้อง	6
3. บุคลากรขาดความรู้ในการทำงานเทคโนโลยีเพื่อสืบค้นข้อมูลมาใช้ประกอบการศึกษาในการวิจัย	6
4. มีงบประมาณที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านการวิจัยน้อย	5
โอกาส	
1. ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุ/อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนพอเพียง	5
2. การบริหารจัดการเพื่อการสืบค้นข้อมูลเพื่อการทำวิจัยในชั้นเรียนมีเพียงพอ	5
3. ครูใช้ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และเพื่อการประกอบการขอมีวิทยฐานะของตนเอง	4
4. มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชน ส่วนราชการอื่น ๆ เอกชน และสถานประกอบการเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการวิจัยและประสบการณ์ทางวิชาการ	3
ภาวะคุกคาม	
1. บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เพื่อนครูได้อย่างไม่เป็นระบบ	12
2. อายุการใช้งานของวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการสืบค้นข้อมูล เกิดการเสื่อมสลายตามกาลเวลาโดยไม่ได้รับการดูแลและซ่อมบำรุง	8
3. ความจำเป็นและข้อจำกัดของแต่ละสถานศึกษาทำให้ไม่สามารถทำการวิจัยได้ผล เช่น เด็กขาดเรียนเพื่อประกอบอาชีพช่วยเหลือผู้ปกครอง	7
4. ครูไม่ได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในด้านการศึกษาต่อ การอบรม สัมมนาและการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง	4

จากตารางที่ 36 พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประเด็นจุดแข็งที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 9 ได้แก่ สถานศึกษาจัดอบรมความรู้เรื่องการวิจัยตามวิชาที่ครูสอนเพื่อทำการพัฒนาการวิจัยของ

ครู รองลงมา มีความถี่ 8 ได้แก่ บุคลากรมีความพยายามที่จะวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และมีความถี่ 7 ได้แก่ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการทำวิจัยโดยเป็นแหล่งข้อมูลให้ ประเด็น จุดอ่อนที่มีความถี่สูงสุดคือความถี่ 7 ได้แก่ ขาดการบริหารจัดการเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร รองลงมา มีความถี่เท่ากับคือความถี่ 6 จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) บุคลากรขาดความรู้ด้านการวิจัยที่ถูกต้อง และ 2) บุคลากรขาดความรู้ในการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อสืบค้นข้อมูลมาใช้ประกอบการศึกษาในการวิจัย และมีความถี่ 5 ได้แก่ มีงบประมาณที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านการวิจัยน้อย ประเด็นโอกาสที่มีความถี่สูงสุด คิดเป็นความถี่เท่ากันคือ จำนวนความถี่ 5 จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุ/อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนพอเพียงและ 2) การบริหารจัดการเพื่อการสืบค้นข้อมูลเพื่อการทำวิจัยในชั้นเรียนมีเพียงพอ รองลงมา มีความถี่ 4 ได้แก่ ครูใช้ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และเพื่อการประกอบการขอมติ วิทยฐานะของตนเอง และมีความถี่ 3 ได้แก่ มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชน ส่วนราชการอื่น ๆ เอกชน และสถานประกอบการเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการวิจัยและประสบการณ์ทางวิชาการ ประเด็นภาวะคุกคามมีความถี่สูงสุด คือ ความถี่ 12 ได้แก่ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เพื่อนครูได้อย่างไม่เป็นระบบ รองลงมา มีความถี่ 8 ได้แก่ อายุการใช้งานของวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการสืบค้นข้อมูล เกิดการเสื่อมสลายตามกาลเวลาโดยไม่ได้รับการดูแลและซ่อมบำรุง มีความถี่ 7 ได้แก่ ความจำเป็นและข้อจำกัดของแต่ละสถานศึกษาทำให้ไม่สามารถทำการวิจัยได้ผล เช่น เด็กขาดเรียนเพื่อประกอบอาชีพช่วยเหลือผู้ปกครอง และความถี่ 4 ได้แก่ ครูไม่ได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในด้านการศึกษาต่อ การอบรม สัมมนาและการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้วิจัยนำเสนอการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยวิเคราะห์จากสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

ส่วนที่ 2 โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis) ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

รายละเอียดของแต่ละส่วน มีดังนี้

ส่วนที่ 1 จุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จากแบบสอบถาม มาแปลความหมายตัวแปรที่การวัดเป็นมาตรประมาณค่าแบบ Likert ชนิด 5 ระดับและมีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1 – 5 คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็น 5 ระดับคือ

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.49	ระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	ระดับน้อย
2.50 – 3.49	ระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	ระดับมาก
4.50 – 5.00	ระดับมากที่สุด

ผู้วิจัยนำเสนอสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังแสดงในตารางที่ 37-41

ตารางที่ 37 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ แยกเป็นรายด้าน (n = 1,286)

การบริหารวิชาการ	สภาพที่พึงประสงค์	
	Mean	ระดับ
1. การพัฒนาหลักสูตร	4.51	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนการสอน	4.44	มาก
3. การวัดผลประเมินผล	4.33	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.16	มาก
เฉลี่ย	4.40	มาก

จากตารางที่ 37 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ แยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 4.51)

ตารางที่ 38 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (n = 1,286)

การพัฒนาหลักสูตร	สภาพที่พึงประสงค์	
	Mean	ระดับ
1. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	4.42	มาก
2. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	4.46	มาก
3. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน	4.58	มากที่สุด
4. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	4.57	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 38 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรเมื่อพิจารณาจากภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.58) รองลงมาคือมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.57) และมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.56) ตามลำดับ

ตารางที่ 39 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน (n = 1,286)

การจัดการเรียนการสอน	สภาพที่พึงประสงค์	
	Mean	ระดับ
1. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	4.43	มาก
2. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาและพลังความสามารถในการดำรงชีวิต	4.48	มาก
3. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ	4.40	มาก
4. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	4.34	มาก
5. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ	4.32	มาก
6. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการส่งเสริมพลังอำนาจ และการมีส่วนร่วม	4.29	มาก
7. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนชั้นทางสังคม	4.17	มาก

ตารางที่ 39 (ต่อ)

การบริหารวิชาการ	สภาพที่พึงประสงค์	
	Mean	ระดับ
8. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ของสังคม	4.49	มาก
9. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายควบคู่กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	4.53	มากที่สุด
10. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี	4.68	มากที่สุด
11. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข	4.66	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์	4.51	มากที่สุด
13. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย	4.35	มาก
14. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ	4.34	มาก
15. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาระดับโลก	4.19	มาก
16. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	4.63	มากที่สุด
17. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการป้องกันมลภาวะ	4.58	มากที่สุด
18. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการลดของเสียความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการลดของเสีย	4.49	มาก
รวม	4.44	มาก

จากตารางที่ 39 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนเมื่อพิจารณาจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.44) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี (ค่าเฉลี่ย = 4.68) รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข (ค่าเฉลี่ย = 4.66) และการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.63) ตามลำดับ

ตารางที่ 40 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล (n = 1,286)

การวัดผลประเมินผล	สภาพที่พึงประสงค์	
	Mean	ระดับ
1. การวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา	4.27	มาก
2. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	4.31	มาก
3. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	4.34	มาก
4. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	4.39	มาก
รวม	4.33	มาก

จากตารางที่ 40 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลเมื่อพิจารณาจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.33) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของ

ผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย=4.39) รองลงมาคือการวัดผลประเมินผล ความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.34) และการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจการวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.31) ตามลำดับ

ตารางที่ 41 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (n = 1,286)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	สภาพที่พึงประสงค์	
	Mean	ระดับ
1. การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	4.15	มาก
2. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	4.14	มาก
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	4.15	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	4.17	มาก
รวม	4.16	มาก

จากตารางที่ 41 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อพิจารณาจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.16) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.17) รองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองด้าน คือการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนาและการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่

ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.15) และการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.14) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 4.51) 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.44) และ 3) การวัดผลประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 4.33)

ส่วนที่ 2 โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis) ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 42- 45

ตารางที่ 42 โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของ

ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
ด้านการพัฒนาหลักสูตร

โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threat)
1. มีเอกสารวิชาการ ด้านหลักสูตรที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบไม่ทั่วถึง
2. สามารถเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	2. การปรับปรุงหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรใหม่ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
3. บุคลากรมีความพร้อมและโอกาสในการรับการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และเต็มตามศักยภาพ	3. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษาและไม่เป็นปัจจุบัน
4. มีการอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ หลักสูตร และวิธีการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย	4. ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรทำให้การบริหารจัดการล่าช้า

ตารางที่ 43 โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน

โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threat)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่วนราชการในชุมชนสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี 2. สามารถระดมทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. มีการปรับปรุง พัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ทันสมัย สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน 4. มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ให้บริการได้อย่างทั่วถึง มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อด้านเทคโนโลยีที่เพียงพอเหมาะสม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองค่อนข้างน้อย 2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีน้อย 3. บุคลากรมีคุณวุฒิไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้ และมีการสับเปลี่ยนโยกย้ายบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน 4. มีการประสานความร่วมมือจากคณะครูในการบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 44 โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล

โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threat)
<ol style="list-style-type: none"> 1. บุคลากรได้รับการฝึกอบรมตามความสนใจจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2. ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากผู้ปกครอง และองค์กรอื่น 3. มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพียงพอต่อความต้องการ 4. การบริหารจัดการที่เอื้อต่อการวัดผลประเมินผล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูผู้สอนไม่นำผลการวัดประเมินไปใช้ในการพัฒนาผลการเรียน 2. การปรับเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรบ่อยครั้งทำให้การบริหารจัดการขาดความต่อเนื่อง 3. การปฐมนิเทศการวัดผลประเมินผลประจำปีไม่ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 4. การประเมินผลการเรียนของนักเรียนไม่มีรูปแบบที่หลากหลาย

ตารางที่ 45 โอกาส ภาวะคุกคาม ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threat)
1. สถานศึกษาส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมด้านการวิจัยจากหน่วยงานที่ให้การอนุเคราะห์ตามโอกาส 2. การระดมทรัพยากรจากผู้ให้การสนับสนุนเพื่อการดำเนินการในเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3. ครูสร้างผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และเพื่อการประกอบการขอมัติวิทยฐานะของตนเอง 4. มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชน ส่วนราชการอื่น ๆ เอกชน และสถานประกอบการเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทักษะทางวิชาชีพและประสบการณ์ทางวิชาการ	1. บุคลากรมุ่งทำการวิจัยเพื่อการมีวิทยฐานะเท่านั้น ไม่ได้มีจุดประสงค์ในการพัฒนาการเรียนการสอน 2. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินการด้านการวิจัย แต่ขาดทักษะในการถ่ายทอดแก่ครูผู้สอน 3. ครูไม่ได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในด้าน การศึกษาต่อ การอบรม สัมมนาและการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง 4. ขาดการสำรวจความต้องการของท้องถิ่นในการวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตอนที่ 4 กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้วิจัยนำเสนอกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่วนที่ 2 การจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม

ส่วนที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยวิธี SWOT Matrix (ฉบับร่างที่ 1)

ส่วนที่ 4 การตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1)

ส่วนที่ 5 การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

รายละเอียดของแต่ละส่วน มีดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ 4 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งแต่ละด้านมีข้อย่อยดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4 ประเด็น ด้านการจัดการเรียนการสอน 18 ประเด็น ด้านการวัดผลประเมินผล 4 ประเด็น และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 ประเด็น รวมทั้งหมด 30 ประเด็น เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับที่การตอบสนองรายคู่ (dual response) มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ ในส่วนที่เป็นข้อมูลสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและส่วนที่เป็นข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนวณค่าดัชนี PNI_{modified} เพื่อระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) จากสูตร $PNI_{modified} = (I - D) / D$ และกำหนดให้ค่าดัชนี PNI_{modified} ที่มีค่ามากกว่าค่าดัชนี PNI_{modified} เฉลี่ยของความต้องการจำเป็นในแต่ละกลุ่มผู้ระบุความต้องการจำเป็นเป็นค่าที่แสดงถึงความต้องการจำเป็นต้องพัฒนา และเรียงลำดับความสำคัญตามประเด็นความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการเปรียบเทียบค่าดัชนี PNI_{modified} จากมากไปหาน้อย ซึ่งดัชนี PNI_{modified} ที่มีค่ามากแปลว่า มีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความสนใจพัฒนามากกว่าดัชนี PNI_{modified} ที่มีค่าน้อยกว่าและกำหนดให้ต้องมีผู้ให้ข้อมูลอย่างน้อย 1 กลุ่มระบุว่า มีความต้องการจำเป็นพัฒนาผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 46 – 47

ตารางที่ 46 สรุปความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ประเด็นความต้องการจำเป็น	สรุปจากมุมมองของผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 3 กลุ่ม	
	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
ก. การพัฒนาหลักสูตร	0.21	
1. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	0.25	
2. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	0.21	
3. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน	0.20	
4. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	0.19	
ข. การจัดการเรียนการสอน	0.22	
5. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	0.26	7
6. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาและพลังความสามารถในการดำรงชีวิต	0.23	
7. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ	0.26	7
8. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	0.28	5
9. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ	0.28	5
10. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการส่งเสริมพลังอำนาจ และการมีส่วนร่วม	0.24	
11. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม	0.28	5

ตารางที่ 46 (ต่อ)

ประเด็นความต้องการจำเป็น	สรุปจากมุมมองของผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 3 กลุ่ม	
	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
12. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ของสังคม	0.22	
13. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความหลากหลายควบคู่กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	0.22	
14. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี	0.16	
15. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข	0.15	
16. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์	0.24	
17. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย	0.29	4
18. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ	0.25	
19. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนัก การปฏิบัติตนที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในระดับโลก	0.27	6
20. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	0.17	
21. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อการป้องกันมลภาวะ	0.18	
22. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อการลดของเสีย	0.22	
ค. การวัดผลประเมินผล	0.27	
23. การวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา	0.28	5
24. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติ ของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	0.29	4

ตารางที่ 46 (ต่อ)

ประเด็นความต้องการจำเป็น	สรุปจากมุมมองของผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 3 กลุ่ม	
	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
25. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติ ของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	0.28	5
26. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติ ของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	0.25	
ง. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	0.34	
27. การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการ สอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	0.38	1
28. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการ พัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	0.37	2
29. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการ พัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	0.37	2
30. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการ พัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	0.35	3
ค่าความต้องการจำเป็นเฉลี่ย	0.25	

หมายเหตุ ค่าดัชนี PNI_{modified} ที่เป็นตัวหนาหมายถึง ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็น

จากตารางที่ 46 พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียน รอง
ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีลำดับความสำคัญของความ
ต้องการจำเป็นเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของ
หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา ลำดับที่ 2
มี 2 ประเด็น คือ 1)การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนา
เศรษฐกิจที่ยั่งยืน 2) การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนา
สังคมที่ยั่งยืน ลำดับที่ 3 คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริม
การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ลำดับที่ 4 มี 2 ประเด็น คือ 1) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมี

ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ สามารถในการรองรับของเสีย 2) การวัดผล ประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนา เศรษฐกิจที่ยั่งยืน ลำดับที่ 5 มี 5 ประเด็น คือ 1)การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความ เข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ 2) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ 3) การจัดการ เรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม 4) การวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนาและ 5) การวัดผล ประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ ยั่งยืน ลำดับที่ 6 คือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักการ ปฏิบัติตนที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในระดับโลกและลำดับ 7 มี 2 ประเด็นคือ 1)การจัดการ เรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ ยั่งยืน 2) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 2 การจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้น พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ผู้วิจัยทำการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม มาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ โดยนำค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูงสุดลบด้วยค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำสุด นำระยะห่างที่ได้มาจัดกลุ่มค่า ดัชนี $PNI_{modified}$ เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ปานกลาง และกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ ดังแสดงในตารางที่ 47

ตารางที่ 47 การจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามมุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียน

ประเด็นความต้องการจำเป็น	สรุปจากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม	
	PNI _{modified}	ผลการจัดกลุ่ม
1. การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	0.38	สูง
2. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	0.36	สูง
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	0.36	สูง
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	0.34	สูง
5. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย	0.29	ปานกลาง
6. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	0.29	ปานกลาง
7. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	0.28	ปานกลาง
8. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ	0.28	ปานกลาง
9. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม	0.28	ปานกลาง
10. การวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา	0.28	ปานกลาง
11. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	0.28	ปานกลาง
12. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาระดับโลก	0.27	ปานกลาง
13. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	0.26	ปานกลาง
14. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ	0.26	ปานกลาง

ตารางที่ 47 (ต่อ)

ประเด็นความต้องการจำเป็น	สรุปจากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม	
	PNI _{modified}	ผลการจัดกลุ่ม
15. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	0.25	ปานกลาง
16. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ	0.25	ปานกลาง
17. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติ ของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	0.25	ปานกลาง
18. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมการส่งเสริมพลังอำนาจ และการมีส่วนร่วม	0.24	ปานกลาง
19. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์	0.24	ปานกลาง
20. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาและพลังความสามารถในการดำรงชีวิต	0.23	ต่ำ
21. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ของสังคม	0.22	ต่ำ
22. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความหลากหลายควบคู่กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	0.22	ต่ำ
23. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อการลดของเสีย	0.22	ต่ำ
24. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนา เศรษฐกิจที่ยั่งยืน	0.20	ต่ำ
25. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนา สังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน	0.19	ต่ำ
26. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนา คุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	0.19	ต่ำ
27. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อการป้องกันมลภาวะ	0.18	ต่ำ
28. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	0.17	ต่ำ

ตารางที่ 47 (ต่อ)

ประเด็นความต้องการจำเป็น	สรุปจากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม	
	PNI _{modified}	ผลการจัดกลุ่ม
29. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี	0.15	ต่ำ
30. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข	0.15	ต่ำ

จากตารางที่ 47 การจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง จะมีค่าดัชนี PNI_{modified} อยู่ในช่วง 0.33–0.38 โดยมีประเด็นความต้องการจำเป็น 4 ประเด็นคือ 1) การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา 2) การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ปานกลาง จะมีค่าดัชนี PNI_{modified} อยู่ในช่วง 0.24 – 0.32 โดยมีประเด็นความต้องการจำเป็น 15 ประเด็น คือ 1) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย 2) การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน 3) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ 4) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ 5) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม 6) การวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา 7) การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 8) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในระดับโลก 9) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความ

เข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน 10) การจัดการเรียนการสอนให้
 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ 11) มี
 วัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา 12) การจัดการเรียนการสอนให้
 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ 13) การวัดผล
 ประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนา
 สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน 14) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อ
 ส่งเสริมการส่งเสริมพลังอำนาจ และการมีส่วนร่วม 15) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้
 ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์ และกลุ่มที่มีค่าดัชนี
 $PNI_{modified}$ ต่ำ จะมีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ อยู่ในช่วง 0.15 – 0.23 โดยมีประเด็นความต้องการจำเป็น
 11 ประเด็นคือ 1) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อ
 ส่งเสริมความมีชีวิตชีวาและพลังความสามารถในการดำรงชีวิต 2) การจัดการเรียนการสอนให้
 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของสังคม 3) การจัดการ
 เรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายควบคู่
 กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 4) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการ
 ปฏิบัติเพื่อการลดของเสีย 5) มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนา
 เศรษฐกิจที่ยั่งยืน 6) มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้
 อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน 7) มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนา
 คุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน 8) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ
 การปฏิบัติเพื่อการป้องกันมลภาวะ 9) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ
 การปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 10) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้
 ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี และ 11) การจัดการเรียนการ
 สอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข

ส่วนที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริม
 การพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยนำผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของ
 การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมอง
 ของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่มซึ่งพิจารณาจากกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$
 ปานกลางและกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ โดยกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง เป็นจุดอ่อนของ
 ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่

ที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะขาด / ลดจุดอ่อน สำหรับที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ปานกลาง และที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จะเป็นจุดแข็ง ของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนา ที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะเสริม จุดแข็ง แล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 48

ตารางที่ 48 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนา ที่ยั่งยืนจากการประเมินความต้องการจำเป็น

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
<p>การจัดการเรียนการสอน</p> <p>1. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความ เข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข (PNI = 0.15)</p> <p>2. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความ เข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และ สุขภาพที่ดี (PNI = 0.15)</p> <p>3. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความ เข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (PNI = 0.17)</p> <p>4. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความ เข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการป้องกันมลภาวะ (PNI = 0.18)</p> <p>5. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความ เข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ สังคม (PNI = 0.22)</p> <p>6. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความ เข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลาย ควบคู่กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (PNI = 0.22)</p> <p>7. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความ เข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการลดของเสีย (PNI = 0.22)</p>	<p>การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>1. การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักใน วิกฤตของการพัฒนา (PNI = 0.38)</p> <p>2. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (PNI = 0.36)</p> <p>3. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (PNI = 0.36)</p> <p>4. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (PNI = 0.34)</p>

ตารางที่ 48 (ต่อ)

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
8. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาและพลังความสามารถในการดำรงชีวิต (PNI = 0.23)	
9. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์ (PNI = 0.24)	
10. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการส่งเสริมพลังอำนาจ และการมีส่วนร่วม (PNI = 0.24)	
11. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ (PNI = 0.25)	
12. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ (PNI = 0.26)	
13. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (PNI = 0.26)	
14. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในระดับโลก (PNI = 0.27)	
15. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม (PNI = 0.28)	
16. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ (PNI = 0.28)	
17. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ (PNI = 0.28)	

ตารางที่ 48 (ต่อ)

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
<p>18. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย (PNI = 0.29)</p> <p>การพัฒนาหลักสูตร</p> <p>19. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน (PNI = 0.19)</p> <p>20. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (PNI = 0.19)</p> <p>21. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (PNI = 0.20)</p> <p>22. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา (PNI = 0.25)</p> <p>การวัดผลประเมินผล</p> <p>23. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (PNI = 0.25)</p> <p>24. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (PNI = 0.28)</p> <p>25. การวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา (PNI = 0.28)</p> <p>26. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (PNI = 0.29)</p>	

จากตารางที่ 48 พบว่า จุดแข็งของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม มี 3 ด้าน 26 ประเด็น และจุดอ่อนของ

การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม มี 1 ด้าน 4 ประเด็น

2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยวิเคราะห์ โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังแสดงในตารางที่ 49

ตาราง 49 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
<p>การพัฒนาหลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีเอกสารวิชาการ ด้านหลักสูตรที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. เชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3. บุคลากรมีความพร้อมและมีโอกาสในการรับการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และเต็มตามศักยภาพ 4. มีการจัดอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ หลักสูตร และวิธีการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย 	<p>การพัฒนาหลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบไม่ทั่วถึง 2. การปรับปรุงหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรใหม่ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 3. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษา และไม่เป็นปัจจุบัน 4. ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรทำให้การบริหารจัดการล่าช้า
<p>การจัดการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี 2. ได้รับการสนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. มีการปรับปรุง พัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ทันสมัย สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน 4. มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ให้บริการได้อย่างทั่วถึง มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อด้านเทคโนโลยีที่เพียงพอเหมาะสม 	<p>การจัดการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เอื้อให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนไม่ 3. บุคลากรมีคุณวุฒิไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้ และมีการสับเปลี่ยนโยกย้ายบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน 4. มีการประสานความร่วมมือจากคณะครูในการบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย

ตาราง 49 (ต่อ)

โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
<p>การวัดผลประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บุคลากรได้รับการฝึกอบรมตามความสนใจจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2. ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากผู้ปกครอง และองค์กรอื่น 3. มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพียงพอต่อความต้องการ 4. การบริหารจัดการที่เอื้อต่อการวัดผลประเมินผล <p>การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูใช้ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และเพื่อการประกอบการขอมีวิทยฐานะของตนเอง 2. การระดมทรัพยากรจากผู้ให้การสนับสนุนเพื่อการดำเนินการในเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3. ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมด้านการวิจัยจากหน่วยงานที่ให้การอนุเคราะห์ตามโอกาส 4. มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชน ส่วนราชการอื่น ๆ เอกชน และสถานประกอบการ เพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการวิจัย 	<p>การวัดผลประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูผู้สอนไม่ได้นำผลการวัดประเมินไปใช้ในการพัฒนาผลการเรียน 2. การปรับเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรบ่อยครั้งทำให้การบริหารจัดการขาดความต่อเนื่อง 3. การปฐมนิเทศการวัดผลประเมินผลประจำปีไม่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทำให้บุคลากรไม่เข้าใจทำงานล่าช้า 4. การประเมินผลการเรียนของนักเรียนไม่มีรูปแบบที่หลากหลาย <p>การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บุคลากรมุ่งทำการวิจัยเพื่อการมีวิทยฐานะเท่านั้น ไม่ได้มีจุดประสงค์ในการพัฒนาการเรียนการสอน 2. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินการด้านการวิจัยแต่ขาดทักษะในการถ่ายทอดแก่ครูผู้สอน 3. ครูไม่ได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในด้านการศึกษาต่อ การอบรม สัมมนาและการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง 4. ขาดการสำรวจความต้องการของท้องถิ่นในการวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

3) การวิเคราะห์ SWOT Analysis นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก มาจัดทำ SWOT Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และการจัดทำ SWOT Matrix ในการวิจัยครั้งนี้ทำตามขั้นตอนของ พงุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2542) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1) จุดแข็ง (Strength = S) วิเคราะห์จากการประเมินความต้องการจำเป็นที่มี

ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จะเป็นจุดแข็งของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะเสริมจุดแข็ง

3.2) จุดอ่อน (W = Weaknesses) วิเคราะห์จากการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูงเป็นจุดอ่อนของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะขจัด / ลดจุดอ่อน

3.3) โอกาส (O = Opportunities) ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis) ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยหาแนวทางส่งเสริมให้เกิดโอกาส

3.4) ภาวะคุกคาม (T = Threats) ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis) ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยหลีกเลี่ยงแนวทางที่จะก่อให้เกิดภาวะคุกคาม

โดยจัดทำเป็นตาราง SWOT Matrix ด้วยการจับคู่ ดังนี้

1) จับคู่จุดแข็ง- โอกาส (SO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อให้ได้รับโอกาสมากที่สุดหรือเรียกว่ากลยุทธ์เพื่อขยายงานและสร้างความเจริญเติบโต (Stars)

2) จับคู่จุดแข็ง- ภาวะคุกคาม (ST) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค หรือเรียกว่า กลยุทธ์รักษาเสถียรภาพ ชะลอ ปรับปรุง พัฒนสมรรถนะภายในเพื่อรอโอกาสที่เหมาะสมในการดำเนินกิจการให้เจริญเติบโตต่อไป (cash cows)

3) จับคู่จุดอ่อน- โอกาส (WO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ เป็นกลยุทธ์ลดจุดอ่อน หรือกลยุทธ์ส่งเสริม ปรับปรุง เร่งรัดเพื่อสร้างโอกาสในการขยายงานหรือสร้างความเจริญเติบโตในอนาคต (question marks)

4) จับคู่จุดอ่อน- ภาวะคุกคาม (WT) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ โดยเป็นกลยุทธ์ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค หรือเรียกว่ากลยุทธ์ตัดทอน ยุบเลิก ควบกิจการ (dogs)

ดังเสนอในตารางที่ 50

ตารางที่ 50 การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ SO

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ (SO)
<p>การจัดการเรียนการสอน</p> <p>1. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข</p> <p>2. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็น อยู่และสุขภาพที่ดี</p> <p>3. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>4. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการป้องกันมลภาวะ</p> <p>5. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ของสังคม</p> <p>6. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายควบคู่กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม</p> <p>7. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการลดของเสีย</p> <p>8. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาและพลังความสามารถในการดำรงชีวิต</p>	<p>1. มีสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี</p> <p>2. ได้รับการสนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3. มีการปรับปรุง พัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ทันสมัยสอดคล้องความต้องการของผู้เรียน</p> <p>4. มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัยให้บริการได้อย่างทั่วถึง มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อด้านเทคโนโลยีที่เพียงพอเหมาะสม</p>	<p>1. สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>2. ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>3. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง</p> <p>4. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ที่ทันสมัย</p>

ตารางที่ 50 (ต่อ)

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ (SO)
<p>9. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์</p> <p>10. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการส่งเสริมพลังอำนาจ และการมีส่วนร่วม</p> <p>11. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>12. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ</p> <p>13. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน</p> <p>14. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาระดับโลก</p> <p>15. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนชั้นทางสังคม</p> <p>16. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ</p> <p>17. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ</p>		

ตารางที่ 50 (ต่อ)

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ (SO)
18. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย		
การพัฒนาหลักสูตร 19. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน 20. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน 21. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน 22. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	การพัฒนาหลักสูตร 1. มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบน้อย 2. มีการปรับปรุงหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นค่อนข้างน้อย 3. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษาและไม่เป็นปัจจุบัน 4. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรทำให้การบริหารจัดการล่าช้า	5 ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 6 สนับสนุนให้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 7 สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองด้านการจัดทำหลักสูตรเพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 8 ส่งเสริมการจัดอบรมเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ครูได้ทราบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตร
การวัดผลประเมินผล 23. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน 24. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 25. การวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา	การวัดผลประเมินผล 1. บุคลากรได้รับการฝึกอบรมตามความสนใจจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2. ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากผู้ปกครอง และองค์กรอื่น 3. มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพียงพอต่อความต้องการ 4. การบริหารจัดการที่เอื้อต่อการวัดผลประเมินผล	9. ส่งเสริมความร่วมมือให้หน่วยงานภายนอกจัดการฝึกอบรมด้านการวัดผลประเมินผลในเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน 10. สนับสนุนการวัดผลประเมินผลในเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้เหมาะสม 11. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัยมาใช้ในกระบวนการวัดผลประเมินผลในเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตารางที่ 50 (ต่อ)

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ (SO)
26. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน		12. ส่งเสริมการดำเนินการเรื่องการวัดผลประเมินผลผู้เรียนเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ตรงตามสภาพจริง

จากตารางที่ 50 พบว่า การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ SO ได้ร่างกลยุทธ์ด้านการจัดการเรียนการสอน 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) สนับสนุนให้ใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 4) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ที่ทันสมัย

ได้ร่างกลยุทธ์ด้านการพัฒนาหลักสูตรสำหรับกลยุทธ์ SO 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) สนับสนุนให้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองด้านการจัดทำหลักสูตรเพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) ส่งเสริมการจัดอบรมเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ครูได้ทราบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตร

ได้ร่างกลยุทธ์ด้านการวัดผลประเมินผลสำหรับกลยุทธ์ SO 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมความร่วมมือให้หน่วยงานภายนอกจัดการฝึกอบรมด้านการวัดผลประเมินผลในเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) สนับสนุนการวัดผลประเมินผลในเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้เหมาะสม 3) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในกระบวนการวัดผลประเมินผลในเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 4) ส่งเสริมการดำเนินการเรื่องการวัดผลประเมินผลผู้เรียนเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ตรงตามสภาพจริง

ตารางที่ 51 การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ ST

จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	กลยุทธ์ (ST)
<p>การจัดการเรียนการสอน</p> <p>1. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข</p> <p>2. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี</p> <p>3. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>4. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการป้องกันมลภาวะ</p> <p>5. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของสังคม</p> <p>6. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายควบคู่กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม</p> <p>7. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการลดของเสีย</p> <p>8. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาและพลังความสามารถในการดำรงชีวิต</p> <p>9. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์</p>	<p>1. มีการจัดกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองค่อนข้างน้อย</p> <p>2. ขาดแหล่งเรียนรู้ในชุมชน</p> <p>3. บุคลากรมีคุณวุฒิไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้ และมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>4. มีการประสานความร่วมมือจากคณะครูในการบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย</p>	<p>1. กำหนดการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>2. กำหนดให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นนโยบายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>3. กำหนดนโยบายให้จัดบุคลากรให้ตรงกับคุณวุฒิและกำหนดกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ชัดเจน</p> <p>4. กำหนดภาระงานให้คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 51 (ต่อ)

จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	กลยุทธ์ (ST)
<p>10. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการ ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการส่งเสริมพลัง อำนาจ และการมีส่วนร่วม</p> <p>11. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการ ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลาย ทางชีวภาพ</p> <p>12. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการ ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรม ทางเศรษฐกิจ</p> <p>13. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการ ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโตทาง เศรษฐกิจที่ยั่งยืน</p> <p>14. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และ ตระหนักการปฏิบัติตนที่เหมาะสม เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในระดับโลก</p> <p>15. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมี ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อ ส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม</p> <p>16. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการ ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่ กับความร่วมมือ</p> <p>17. การจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการ ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทาง เศรษฐกิจ</p>		

ตารางที่ 51 (ต่อ)

จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	กลยุทธ์ (ST)
<p>17. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ</p> <p>18. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย</p>		
<p>การพัฒนาหลักสูตร</p> <p>19. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนที่ยั่งยืน</p> <p>20. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน</p> <p>21. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน</p> <p>21. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน</p> <p>22. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา</p>	<p>1. มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบน้อย</p> <p>2. มีการปรับปรุงหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นค่อนข้างน้อย</p> <p>3. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษาและไม่เป็นปัจจุบัน</p> <p>4. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรทำให้การบริหารจัดการล่าช้า</p>	<p>5. กำหนดการประชาสัมพันธ์การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบ</p> <p>6. พัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีการสำรวจความต้องการของท้องถิ่นก่อนการจัดทำ</p> <p>7. กำหนดกรอบระยะเวลาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีกรอบระยะเวลาการใช้หลักสูตรให้ชัดเจน</p> <p>8. ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p>
<p>การวัดผลประเมินผล</p> <p>23. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน</p>	<p>1. ครูผู้สอนไม่ได้นำผลการวัดประเมินไปใช้ในการพัฒนาผลการเรียน</p>	<p>9. กำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนนำผลการวัดประเมินไปใช้ในการพัฒนาผลการเรียน</p>

ตารางที่ 51 (ต่อ)

จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	กลยุทธ์ (ST)
24. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	2. การปรับเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรบ่อยครั้งทำให้การบริหารจัดการขาดความต่อเนื่อง 3. ไม่มีการปฐมนิเทศการวัดผลประเมินผลประจำปี ทำให้บุคลากรไม่เข้าใจทำงานล่าช้า	10. กำหนดกรอบระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนให้มีระยะเวลาที่เหมาะสม 11. กำหนดนโยบายให้มีการปฐมนิเทศเรื่องการวัดผลประเมินผลประจำปีให้คณะครูทราบก่อนเปิดภาคเรียน
25. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา	4. การประเมินผลการเรียนของนักเรียนไม่มีรูปแบบที่หลากหลาย	12. พัฒนารูปแบบการประเมินผล การเรียนของนักเรียนด้วยรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย
26. การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน		

จากตารางที่ 51 พบว่า การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ ST ได้ร่างกลยุทธ์หลักด้านการจัดการเรียนการสอน 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กำหนดการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) กำหนดให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นนโยบายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) กำหนดนโยบายให้จัดบุคลากรให้ตรงกับคุณสมบัติและกำหนดกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ชัดเจน และ 4) กำหนดภาระงานให้คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

ได้ร่างกลยุทธ์หลักด้านการพัฒนาหลักสูตรสำหรับกลยุทธ์ ST 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กำหนดการประชาสัมพันธ์การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบ 2) พัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีการสำรวจความต้องการของท้องถิ่นก่อนการจัดทำ 3) กำหนดกรอบระยะเวลาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีกรอบระยะเวลาการใช้หลักสูตรให้ชัดเจน และ 4) ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ได้ร่างกลยุทธ์หลักด้านการวัดผลประเมินผลสำหรับกลยุทธ์ ST 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนนำผลการวัดประเมินไปใช้ในการพัฒนาผลการเรียน 2) กำหนดกรอบระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนให้มีระยะเวลาที่เหมาะสม 3) กำหนดนโยบายให้มีการ

ปฐมนิเทศเรื่องการวัดผลประเมินผลประจำปีให้คณะครูทราบก่อนเปิดภาคเรียน และ 4) พัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนของนักเรียนด้วยรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย

ตารางที่ 52 การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ WO

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ (WO)
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 1. การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	1. ครูมีผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และเพื่อการประกอบการขอมีวิทยฐานะของตนเอง	1. สนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยที่ได้จากประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อการขอมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น
2. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	2. การระดมทรัพยากรจากผู้ให้การสนับสนุนเพื่อการดำเนินการในเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2. สนับสนุนให้มีเครือข่ายการวิจัยพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	3. ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมด้านการวิจัยจากหน่วยงานที่ให้การอนุเคราะห์ตามโอกาส	3. สนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมด้านการวิจัยพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	4. มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนส่วนราชการอื่นๆ เอกชน และสถานประกอบการ เพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการวิจัย	4. ส่งเสริมให้มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

จากตารางที่ 52 พบว่า การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ WO ได้ร่างกลยุทธ์หลักด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) สนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยที่ได้จากประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อการขอมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น 2) สนับสนุนให้มีเครือข่ายการวิจัยพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมด้านการวิจัยพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง และ 4) ส่งเสริมให้มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ตารางที่ 53 การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ WT

จุดอ่อน (W)	ภาวะคุกคาม (T)	กลยุทธ์ (WT)
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 1. การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	1. บุคลากรมุ่งทำการวิจัยเพื่อการมีวิทยฐานะเท่านั้นไม่ได้มีจุดประสงค์ในการพัฒนาการเรียนการสอน	1. ส่งเสริมให้ครูนำปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนมาทำการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
2. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	2. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินการด้านการวิจัยแต่ขาดทักษะในการถ่ายทอดแก่ครูผู้สอน	2. พัฒนาระบบการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	3. ครูไม่ได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในด้านการศึกษาต่อ การอบรม สัมมนาและการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง	3. สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	4. ขาดการสำรวจความต้องการของท้องถิ่นในการวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน	4. ส่งเสริมโครงการความร่วมมือวิจัยที่เน้นความต้องการของท้องถิ่นในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

จากตารางที่ 53 การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับ กลยุทธ์ WT ได้ร่างกลยุทธ์หลักด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมให้ครูนำปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนมาทำการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียน

การสอน 2) พัฒนาระบบการจัดการจัดอบรมพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ในรูปแบบการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 3) สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนและ 4) ส่งเสริมโครงการความร่วมมือวิจัยที่เน้นความต้องการของท้องถิ่นในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ SWOT Matrix จากตารางที่ 50 -53 โดยนำจุดแข็งมาวิเคราะห์แล้วนำเสนอกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รอง เพื่อมาเสริมจุดแข็ง และนำจุดอ่อนมาวิเคราะห์แล้วนำเสนอกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รอง เพื่อมาลด/ขจัดจุดอ่อน ดังแสดงในตารางที่ 54

ตารางที่ 54 กลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รองสำหรับการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1)

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง
1. กลยุทธ์พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	1.1 กลยุทธ์ระดมทุนสนับสนุนวิจัยของครูและนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน 1.2 กลยุทธ์จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัยของครูและนักเรียน 1.3 กลยุทธ์เสริมสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของการวิจัยเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน
2. กลยุทธ์วัดผลประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน	2.1 กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาการวัดผลประเมินผลด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน 2.2 กลยุทธ์วัดผลประเมินผลงานโดยใช้ตัวชี้วัดผลงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. กลยุทธ์ปรับการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.1 กลยุทธ์ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้เรียน 3.2 กลยุทธ์วิเคราะห์เจาะลึกข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 3.3 กลยุทธ์แสวงหาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการพัฒนาพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. กลยุทธ์เปลี่ยนกระบวนการทัศน์หลักสูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.1 กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน

ตารางที่ 54 (ต่อ)

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง
	4.2 กลยุทธ์พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 4.3 กลยุทธ์กระชับความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร

จากตารางที่ 54 พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการจัดกลุ่มร่างกลยุทธ์หลักและร่างกลยุทธ์รองสามารถกำหนดเป็นร่างกลยุทธ์หลักได้ 4 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) กลยุทธ์พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบด้วยกลยุทธ์รอง 3 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์ระดมทุนสนับสนุนวิจัยของครูและนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน (2) กลยุทธ์จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัยของครูและนักเรียน และ (3) กลยุทธ์เสริมสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของการวิจัยเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน 2) กลยุทธ์วัดผลประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาการวัดผลประเมินผลด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (2) กลยุทธ์วัดผลประเมินผลงานโดยใช้ตัวชี้วัดผลงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) กลยุทธ์ปรับการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบด้วย กลยุทธ์รอง 3 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้เรียน (2) กลยุทธ์วิเคราะห์เจาะลึกข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (3) กลยุทธ์แสวงหาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการพัฒนาพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 4) กลยุทธ์เปลี่ยนกระบวนทัศน์หลักสูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีกลยุทธ์รอง 3 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน (2) กลยุทธ์พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ (3) กลยุทธ์กระชับความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร

ส่วนที่ 4 การตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) ผู้วิจัยตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน 2 วิธี ตามลำดับดังนี้

วิธีที่ 1 การตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผู้วิจัย นำกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) ไปให้จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 19 ท่าน (ภาคผนวก ฉ) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษากำหนดจำนวน 8 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 5 ท่าน อาจารย์มหาวิทยาลัยหรือผู้มีผลวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 6 ท่าน โดยใช้วิธีส่งเอกสารทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และดำเนินการส่งเอกสารด้วยตนเองผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังแสดงในตารางที่ 55

ตารางที่ 55 ความถี่และร้อยละของการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รองของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (n=19)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	กลยุทธ์หลัก				กลยุทธ์รอง			
	เหมาะสม	คิดเป็นร้อยละ	ปรับปรุง	คิดเป็นร้อยละ	เหมาะสม	คิดเป็นร้อยละ	ปรับปรุง	คิดเป็นร้อยละ
1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา	8	42.10	0	0	7	36.84	1	5.26
2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา	5	26.32	0	0	4	21.06	1	5.26
3. อาจารย์มหาวิทยาลัยหรือผู้มีผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	6	31.58	0	0	5	26.32	1	5.26
รวม	19	100.00	0	0	14	84.22	4	15.78

จากตารางที่ 55 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 19 คน มีความคิดเห็นว่างยุทธ์หลักมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนกลยุทธ์รอง ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่วนใหญ่

มีความคิดเห็นว่า กลยุทธ์รองมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 84.22 มีเพียงร้อยละ 15.78 มีความคิดเห็นว่าการกลยุทธ์รองมีส่วนที่ควรปรับปรุง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1. กลยุทธ์หลัก มีความเหมาะสม แต่ควรปรับการใช้คำให้สื่อความหมายมากขึ้นและรวมกลยุทธ์หลักบางประเด็นเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นกลยุทธ์หลักที่จะนำไปสู่การปฏิบัติตามกลยุทธ์รองได้อย่างเป็นรูปธรรม และเหมาะที่จะนำมาใช้ในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรพิจารณาการเขียนใน 2 ระดับคือ

1.1 ระดับผลที่เกิดต่อผู้เรียน มุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงในตัวเรียนและครอบคลุมสมรรถนะทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

1.2 ระดับสถานศึกษา มุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาในด้านการบริหารวิชาการ ครอบคลุมทั้งด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครู และการพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้

2. กลยุทธ์รองบางกลยุทธ์ ต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ เช่น “กลยุทธ์จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัยของครูและนักเรียน” ควรขยายความให้ชัดเจนว่าแลกเปลี่ยนระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หรือแลกเปลี่ยนระหว่างครูกับครูหรือแลกเปลี่ยนระหว่างครูกับนักเรียน การเขียนกลยุทธ์รองควรนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ และให้มีลักษณะหลากหลาย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับสมรรถนะของผู้เรียน สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและบริบทของท้องถิ่น

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไปใช้ในการแก้ไขปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 2)

วิธีที่ 2 การสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผู้วิจัยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 11 คน (ภาคผนวก ฉ) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยหรือผู้มีผลวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 11 คน

ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 2) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1. กลยุทธ์หลักควรพิจารณาคือกลยุทธ์จะต้องเป็นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติการสร้างวัฒนธรรมในการวิจัย การมีจิตวิจัย และการมีเครือข่ายการเรียนรู้รวมทั้งเตรียมฐานระบบข้อมูลการเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งสามารถผลิตผลงานวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่ความต้องการของโรงเรียนและชุมชนได้
2. กลยุทธ์รองต้องคำนึงถึงท้องถิ่นและชุมชนในสภาพที่จะปฏิบัติได้จริงต้องเน้นย้ำให้การบริหารวิชาการ เป็นแบบบูรณาการทั้งหลักสูตร การสอน การวัดผลประเมินผล ต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน
3. ควรมีกลยุทธ์ระดับแนวทางปฏิบัติหรือวิธีดำเนินการเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ปฏิบัติจริงได้นำไปใช้ได้ตามสภาพบริบทของตน

ส่วนที่ 5 กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ฉบับสมบูรณ์กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ฉบับสมบูรณ์ มีรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 56

ตารางที่ 56 กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รองและวิธีดำเนินการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
1) กลยุทธ์พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	1.1) กลยุทธ์ระดมทุนสนับสนุนวิจัยของครูและนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน	1.1.1) รณรงค์ให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันปฐมนิเทศ เปิดภาคเรียน เป็นต้น 1.1.2) จัดตั้งชมรมศิษย์เก่าเพื่อรับการสนับสนุนทุนการวิจัยประจำปีในงานประเพณีของโรงเรียน
	1.2) กลยุทธ์จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัยของครูและนักเรียน	1.2.1) จัดให้ครูนำเสนอผลงานวิจัยประจำภาคเรียนโดยกำหนดให้นำเสนอผลงานวิจัยเป็นงานประจำภาคเรียน ภาคเรียนละ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ตารางที่ 56 (ต่อ)

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
		<p>1.2.2) จัดให้นักเรียนได้นำเสนอผลงาน วิจัยในรายวิชาที่เรียนโดยกำหนด ให้นำเสนอภาคเรียนละ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในลักษณะโครงการประจำภาคเรียน</p>
2) กลยุทธ์วัดผลประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน	<p>1.3) กลยุทธ์เสริมสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของการวิจัยเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>2.1) กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาการวัดผลประเมินผลด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>2.2) กลยุทธ์วัดผลประเมินผลงานโดยใช้ตัวชี้วัดผลงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>	<p>1.3.1) จัดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียในสถานศึกษา เช่น กรรมการสถานศึกษาหรือส่วนราชการในชุมชนได้มีผลงานวิจัยร่วมกันตามวาระ</p> <p>1.3.2) จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานในชุมชนในเรื่องการวิจัยสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น</p> <p>2.1.1) พัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนของนักเรียนด้วยรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย เช่น การนำคะแนนการกระบวน การปฏิบัติงานมาพิจารณาร่วมกับผลสำเร็จขั้นสุดท้าย</p> <p>2.1.2) กำหนดให้มีแผนงานการวัดผลประเมินผลในชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบันและกระทำโดยสม่ำเสมอ</p> <p>2.2.1) กำหนดให้มีการวัดผลประเมินผลการเรียนโดยตัวชี้วัดใน 3 มิติของ OLSF</p> <p>2.2.2) กำหนดให้นำตัวชี้วัดในการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเกณฑ์ของการผ่านการประเมินของกิจกรรมการเรียนการสอน</p>

ตารางที่ 56 (ต่อ)

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
3) กลยุทธ์ปรับการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.1) กลยุทธ์ปรับการเรียนเปลี่ยน การสอนเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถ ในการพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้เรียน	3.1.1) สนับสนุนให้จัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยเปิด โอกาสผู้เรียนให้เป็นผู้กำหนดหัวข้อการ เรียนรู้ด้วยตัวเองภายใต้คำแนะนำของ ผู้สอน 3.1.2) กำหนดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ ปฏิบัติจริงโดยคำแนะนำของผู้สอน
	3.2) กลยุทธ์วิเคราะห์เจาะลึก ข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการ จัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.2.1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนโดยใช้แหล่งข้อมูลที่มี อยู่อย่างคุ้มค่าโดยการวิเคราะห์ แหล่งข้อมูลสารสนเทศอย่างชัดเจน 3.2.2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ บริโภคข้อมูลข่าวสารอย่างชาญ ฉลาด
	3.3) กลยุทธ์แสวงหาความคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรมในการ พัฒนาพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม	3.3.1) จัดกิจกรรมการใช้สิ่งของใน ชีวิตประจำวันที่ไม่ทำลายธรรมชาติ เช่น การใช้ถุงผ้า และ กิจกรรมการ เดินในโรงเรียนแทนการใช้ ยานพาหนะ 3.3.2) กำหนดมาตรการใช้ สาธารณูปโภคโดยกำหนดเวลา เช่น ให้เปิดพัดลมได้ในช่วงเวลาใด
4) กลยุทธ์เปลี่ยนกระบวนการหลัก สูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.1) กลยุทธ์วิจัยและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน	4.1.1) พัฒนาการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาโดยสำรวจความ ต้องการของชุมชน 4.1.2) มีแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการ จัดการระบบและการพัฒนา หลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้อง กับอัตลักษณ์ของชุมชน

ตารางที่ 56 (ต่อ)

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
	4.2) กลยุทธ์พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.2.1) ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองด้านการจัดการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4.2.2) ส่งเสริมให้บุคลากรได้กำหนดสาระที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา
	4.3) กลยุทธ์กระชับความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร	4.3.1) สนับสนุนให้กลุ่มโรงเรียนมีการจัดตั้งเครือข่ายแลกเปลี่ยนผลงานวิจัยระหว่างโรงเรียน 4.3.2) สนับสนุนให้มีการเชิญวิทยากรในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ในเรื่องหลักสูตร

จากตารางที่ 56 กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน มี 4 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์รอง และ 22 วิธีดำเนินการ กลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบด้วยกลยุทธ์รอง 3 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์ระดมทุนสนับสนุนวิจัยของครูและนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน (2) กลยุทธ์จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัยของครูและนักเรียน และ (3) กลยุทธ์เสริมสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของการวิจัยเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน 2) กลยุทธ์วัดผลประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาการวัดผลประเมินผลด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (2) กลยุทธ์วัดผลประเมินผลงานโดยใช้ตัวชี้วัดผลงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) กลยุทธ์ปรับการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบด้วยกลยุทธ์รอง 3 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้เรียน (2) กลยุทธ์วิเคราะห์เจาะลึกข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

(3) กลยุทธ์แสวงหาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการพัฒนาพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 4) กลยุทธ์เปลี่ยนกระบวนทัศน์หลักสูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีกลยุทธ์รอง 3 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน (2) กลยุทธ์พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ (3) กลยุทธ์กระชับความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาหลักสูตร

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 31,677 โรงเรียน โดยพิจารณาจากการจัดเป็นกลุ่มจังหวัดทั้งหมด 18 กลุ่มจังหวัด และกรุงเทพมหานคร 1 กลุ่มจังหวัด รวมเป็น 19 กลุ่มจังหวัด

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดโดยคำนวณจากสูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973: 398) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวน 396 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน 299 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 127 คน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 860 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 1,286 คน

การวิจัยนี้ใช้เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบตรวจสอบร่างกลยุทธ์

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

สรุปผลการวิจัย

1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังตารางที่ 57

ตารางที่ 57 ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความสำคัญของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

การบริหารวิชาการ	สภาพ	สภาพที่พึง	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	ปัจจุบัน	ประสงค์		
	Mean	Mean		
1. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.07	4.16	0.34	1
2. การวัดผลประเมินผล	3.42	4.33	0.27	2
3. การจัดการเรียนการสอน	3.64	4.44	0.22	3
4. การพัฒนาหลักสูตร	3.76	4.51	0.21	4
รวม	3.47	4.36	0.25	

จากตารางที่ 57 พบว่าค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน เรียงตามลำดับความสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มเป็นดังนี้ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) การวัดผลประเมินผล 3) การจัดการเรียนการสอน และ 4) การพัฒนาหลักสูตร

2) กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) วัดผลประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) ปรับการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 4) เปลี่ยนกระบวนทัศน์หลักสูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลยุทธ์หลักแต่ละกลยุทธ์ มีกลยุทธ์รอง ดังนี้

- 1) กลยุทธ์พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มี 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่
  - 1.1) กลยุทธ์ระดมทุนสนับสนุนวิจัยของครูและนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 1.2) กลยุทธ์จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัยของครูและนักเรียน
  - 1.3) กลยุทธ์เสริมสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของการวิจัยเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน

- 2) กลยุทธ์วัดผลประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน มี 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่
  - 2.1) กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาการวัดผลประเมินผลด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 2.2) กลยุทธ์วัดผลประเมินผลงานโดยใช้ตัวชี้วัดผลงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3) กลยุทธ์ปรับการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มี 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่
  - 3.1) กลยุทธ์ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้เรียน
  - 3.2) กลยุทธ์วิเคราะห์เจาะลึกข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 3.3) กลยุทธ์แสวงหาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการพัฒนาพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 4) กลยุทธ์เปลี่ยนกระบวนการทัศน์หลักสูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มี 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่
  - 4.1) กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน
  - 4.2) กลยุทธ์พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
  - 4.3) กลยุทธ์กระชับความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อปรับปรุงหลักสูตร

อภิปรายผลการวิจัย

1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

มีประเด็นที่จะอภิปรายดังนี้

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สอดคล้องกันคือเป็นลำดับที่ 1

แสดงให้เห็นว่าการบริหารการวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ความสำคัญด้านการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นต้องกำหนดหลักสูตรเป็นอันดับแรกเพื่อเป็นเข็มทิศเป็นแนวทางให้โรงเรียนได้ปฏิบัติด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสังคมอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและ

การปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา อันถือเป็นแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวคิดของ OLSP Ontario Learning for Sustainability Partnership (OLSP) (1996) ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูรีลักษณะน์ พิมพัทธ์ และคงศักดิ์ ธาตุทอง (2552) ได้ทำการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน (Sustainable School) ในรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย จากการศึกษพบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรที่เน้นการสอดแทรกเรื่องสิ่งแวดล้อมในทุกรายวิชา (Integrated Curriculum) มีการพัฒนาหลักการและแผนการดำเนินงานที่มาจากส่วนกลางระดับประเทศ ที่เรียกว่าโครงการโรงเรียนนำร่องสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของออสเตรเลีย (Australian Sustainable School Initiative : AuSS) โดยแต่ละรัฐสามารถนำโครงการจากส่วนกลางไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในท้องถิ่นของตน และสอดคล้องกับ เกสรี แจ่มสกุล (2551) ได้ศึกษาการนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย โรงเรียนเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียนการสอน 2) ด้านวัดผลและประเมินผล 3) ด้านนิเทศการศึกษา 4) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวง ศึกษาธิการ (2550) ได้เสนอแนวทางการบริหารวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารซึ่งต้องมีหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวถึงหลักการในการบริหารวิชาการไว้ว่าประกอบไปด้วยหลักแห่งประสิทธิภาพ การศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด และหลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) ซึ่งได้ผลผลิตตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียนนักศึกษา มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ และการจัดการได้

ส่วนการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น จากผลการสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม พบว่ามีความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองตอบหลักสูตรแกนกลางของประเทศและยังเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมของ

โรงเรียนได้เองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรคือให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ (2555) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของระบบการศึกษาไทย โดยเฉพาะผลกระทบของการมีกลไกความรับผิดชอบและการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักเรียนประการหนึ่งคือความมีอิสระในการบริหารจัดการ (autonomy) ของโรงเรียนในด้านหลักสูตร ซึ่งแสดงถึงความมีอิสระด้านวิชาการ (substantive autonomy) และงบประมาณ ซึ่งแสดงถึงความมีอิสระด้านการดำเนินการ (procedural autonomy) ก็จะส่งผลให้สถานศึกษานั้นสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ Adilogun, A. A. และ Oliscaemeka Blessing U (2011: 552-557) ได้ศึกษาอิทธิพลของบรรยากาศโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลิตภาพของครูเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนพบว่าบรรยากาศโรงเรียนที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อสมรรถนะทางวิชาการและผลิตภาพของครูโดยค่าเฉลี่ยของบรรยากาศโรงเรียนสมรรถนะทางวิชาการและผลิตภาพของครูมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การศึกษาของโสมฉาย บุญญานันต์ (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมการปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม: การวิจัยพหุเทศะกรณีเพื่อการออกแบบและประเมินโครงการ ผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต้องมีองค์ประกอบหลักข้อหนึ่งได้แก่มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย มีการบูรณาการเนื้อหาวิชา และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาด้วยตนเอง และจากการศึกษาของนินาวาลย์ ปานากาเซ็ง แมงกาจี (2551) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สร้างขึ้นจากองค์ประกอบที่เกิดจากกลุ่มตัวแปรที่มีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนให้มีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบที่เกิดจาก การสร้างความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรและความสามารถของโรงเรียนองค์ประกอบหนึ่ง ได้แก่การจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนดำรงชีวิตอย่างสันติสุข ครูและบุคลากรสายสนับสนุนการสอนมืออาชีพ การดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของสถานศึกษา และการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ส่วนการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการวัดผลประเมินผลนั้นจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม พบว่ามีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 ซึ่งการมีลำดับความสำคัญจากการประเมินความต้องการจำเป็นตามลำดับดังนี้ คือ 1) การวัดผล

ประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน 2) การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 3) การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และ 4) การวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนในวิกฤตของการพัฒนา ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นอกจากสถานศึกษาจะต้องกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศแล้ว สถานศึกษายังต้องมีการวัดผลประเมินผลการดำเนินการดังกล่าวเพื่อเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของการจัดการศึกษาไว้ด้วย เพื่อเป็นการเตรียมรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจากผลกระทบของสถานการณ์ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้นได้ จากการใช้ข้อมูลดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของสมาน อัครวุฒิ (2551) ได้เสนอแนวทางในการนำการบริหารวิชาการไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพอสรุปได้ว่าการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน และการประเมินผลหลักสูตร เป็นอีกภาระงานหนึ่งที่สำคัญในการบริหารวิชาการ เพราะการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอน และเป็นกระบวนการในการป้อนกลับข้อมูลที่สำคัญในการบริหารวิชาการ ส่วนการประเมินหลักสูตรนั้นเป็นกิจกรรมเพื่อกำกับติดตามและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย การศึกษาของชาติ นโยบาย และความจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสีย สอดคล้องกับ จามจุรี จำเมือง (2552: 76) ได้กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาไว้ว่า ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงานพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

นอกจากนี้การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม พบว่ามีความสำคัญเป็นลำดับที่ 4 ซึ่งมีประเด็นควรสนใจดังนี้ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน 2) การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และ 4) การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา แสดงให้เห็นว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นทักษะที่จำเป็นที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องปฏิบัติและถือเป็นภาระงานดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการไว้ในกฎกระทรวงไว้ประการหนึ่งว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สอดคล้องกับ

การศึกษาของ Robert Klein (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ของผู้บริหารในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนแนวคิดริเริ่มใหม่ในนครนิวยอร์ก ผลการศึกษาพบว่า มุมมองและแนวคิดของผู้บริหารในการเริ่มต้นการออกแบบโรงเรียนอธิบายถึงความร่วมมือของบุคลากรโดยเปรียบเทียบตั้งแต่พันธกิจ วัตถุประสงค์ ความคาดหวังของหน่วยงาน ที่สามารถศึกษาได้จากโครงการวิจัยของโรงเรียน นอกจากนี้ วิลพร วงศ์ฤทธิ (2547) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน พบว่าครูใช้กระบวนการวิจัยโดยจัดกิจกรรมแก้ปัญหาหรือพัฒนาเป็นขั้นตอน และนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับ อรุณณี พรพงศ์ (2547) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน พบว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูศึกษาหาความรู้ในการทำวิจัยโดยเข้าอบรม ปรีक्षाกับเพื่อนครู และศึกษาจากตำรา เอกสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยทำวิจัยเกี่ยวกับการปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาแนวคิด เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ เผยแพร่ผลงานวิจัยโดยการจัดนิทรรศการ สร้างเครือข่ายเพื่อนครูนักวิจัย และเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยของตน นอกจากนี้ สงสุข ไพละอ (2547) ได้ศึกษาผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาความรู้และกระบวนการทำงานของครูประถมศึกษา : การผสมวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมากมีความรู้ในภาพรวม และความรู้ในแต่ละด้านสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนน้อย ครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมากมีระดับการปฏิบัติในกระบวนการทำงานและกระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการชั้นเรียนในภาพรวม และในแต่ละขั้นตอนสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนน้อยและการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูทำให้เกิดกระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีระบบมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ครูเกิดการสร้างลักษณะนิสัยการทำงานอย่างมีระบบ อันก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาความรู้ของครู สอดคล้องกับ ศรัณยพงศ์ บุญเต็ม (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนโดยวิธีแก้ปัญหาเชิงระบบแบบหน้าเดียวของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบแนวทางแก้ไขการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูว่า รูปแบบรายงานการวิจัยควรพัฒนาให้เอื้อต่อการทำวิจัยของครูภายในเวลาจำกัด ปรับปรุงเป็นแบบย่อ เป็นการเขียนรายงานวิจัยชั้นเรียนแบบหน้าเดียว มีหัวข้อย่อยที่เป็นปลายปิดบ้างเพื่อความสะดวกแก่ครู จะช่วยลดเวลาการทำงานของคุณ ช่วยให้คุณมีกำลังใจมากขึ้น ใช้เวลาในการเขียนน้อยลงมีเวลาที่จะไปทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น

2) กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน มีประเด็นที่จะอภิปรายดังนี้

2.1) กลยุทธ์พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มี 3 กลยุทธ์รอง มีกลยุทธ์รองสำคัญ และโดดเด่นคือกลยุทธ์เสริมสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของการวิจัยเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะการมีเครือข่ายทางด้านการวิจัยจะเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่กว้างขวางในวงวิชาการเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมนักวิจัยและเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายให้กว้างขวางยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบทศนกรรมการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย ของคณะครุศาสตร์มหาวิทาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ พบว่ากลยุทธ์การพัฒนาระบบทศนกรรมการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์มหาวิทาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก ประการหนึ่งที่สำคัญคือ กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายการศึกษาปฐมวัย นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้เสนอว่าการบริหารวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่างๆ ข้อหนึ่งคือ มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ DESD (UNESCO, 2005 อ้างถึงใน พุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2553: 78) มีจุดมุ่งหมายข้อหนึ่งคือ สนับสนุนการประสานงาน การสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสอดคล้องกับ ยูเนสโก (2006) ได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญสำหรับทศวรรษสหประชาชาติว่าด้วยการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการระดมสื่อสารมวลชนในการเป็นภาคีหรือพันธมิตรในการสื่อสารสนเทศที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน และเสริม สร้างความร่วมมือของพันธมิตรและเครือข่ายเพื่อรวมพลังในการสร้างสรรค์โลกให้น่าอยู่สำหรับอนุชนรุ่นหลัง นอกจากนี้อรุณณี พรพงศ์ (2547) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน พบว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูศึกษาหาความรู้ในการทำวิจัยโดยเข้าอบรม ปรึกษากับเพื่อนครู และศึกษาจากตำรา เอกสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยทำวิจัยเกี่ยวกับการปัญหาการเรียนรู้อของผู้เรียน และการพัฒนาแนวคิด เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ เผยแพร่ผลงานวิจัยโดยการจัดนิทรรศการ สร้างเครือข่ายเพื่อนครูนักวิจัย และเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยของตน และ เทวิล ศรีสองเมือง (2551) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น

ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย 2) บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) กำหนดกรอบการประสานงานและความร่วมมือของสมาชิกเครือข่าย (2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเครือข่าย (3) กำหนดภารกิจหรืองานที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันทำ (4) กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย (5) กำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับเครือข่าย และ (6) กำหนดปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย สอดคล้องกับ อภิญา แก้วชื่น (2549) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืนมีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประการหนึ่งคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

2.2) กลยุทธ์วัดผลประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน มีกลยุทธ์รองที่สำคัญและโดดเด่นคือ กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาการวัดผลประเมินผลด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะการดำเนินการจัดการเรียนการสอนใดๆ จำเป็นต้องมีพัฒนาการวัดผลประเมินผลเพื่อเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของการปฏิบัติงานนั้น ๆ และยังเป็นข้อมูลในการนำผลการวัดผลประเมินผลเพื่อการวางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในอนาคตได้อีก สอดคล้องกับ บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ (2550) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้เพื่อเสริม สร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะด้านการเตรียมการสอนและการวางแผนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษาครูเกี่ยวกับสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครูทั้ง 3 ด้าน นอกจากนี้ Garcia, Jairo H. (2010) ได้ศึกษาการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของมหาวิทยาลัยคอสตาริกา : ความสัมพันธ์ระหว่างลาตินอเมริกาและแคริบเบียน พบว่า การประเมินผลการจัดการศึกษาอาจนำมาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในอนาคตที่จะดำเนินการวัดผลประเมินผลความยั่งยืนในสถาบันการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ ผลการวิจัยนี้อาจกระตุ้นให้นักวิชาการสร้างทฤษฎีใหม่และสมมติฐานจากข้อมูลที่ค้นพบในการวิจัย

2.3) กลยุทธ์ปรับการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีกลยุทธ์รองที่สำคัญและโดดเด่นคือกลยุทธ์วิเคราะห์เจาะลึกข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองสภาพสังคมในปัจจุบันครูผู้สอนต้องมีกรวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาเป็นสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน ความหลากหลายและ

ความใหม่และทันต่อเหตุการณ์ของข้อมูลจะสามารถสร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียนได้อย่างดี ทั้งนี้ ครูผู้สอนต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นมาใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Dess และ Miller (1993: 9-15) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ว่าเป็นพื้นฐานของ กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์อันประกอบด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนภายใน (Internal Strengths และ Weaknesses) เพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถควบคุมได้ภายในองค์กรซึ่งทำให้มี ลักษณะดีและไม่ดีซึ่งรวมถึงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบคอมพิวเตอร์ การมีจุดแข็ง หรือจุดอ่อนเกิดขึ้นนั้นองค์กรสามารถใช้จุดแข็งกำหนดเป็นกลยุทธ์และในขณะเดียวกันก็ปรับปรุง จุดอ่อน และจุดแข็งจะต้องเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้น ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ วิไลพร วงศ์ฤทธิ์ (2547) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าครูมีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ครูศึกษาค้นคว้าวิธีการใหม่ๆ โดยจัดทำสื่อด้วยตนเองให้ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้อรุณณี พรพงศ์ (2547) ได้ศึกษาการปฏิบัติงาน วิชาการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ครูจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีโดยผลิตขึ้นเองบางส่วน และซื้อด้วยงบประมาณของโรงเรียน โดยใช้สื่อฯ ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สารการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งสอดคล้อง กับพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียน มีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้วยการ ปรับปรุง พัฒนา เทคนิควิธีสอน และการผลิต คิดค้น เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ มีการประเมินการใช้สื่อโดยพิจารณาจากการปฏิบัติและผลที่เกิดกับผู้เรียน

2.4) กลยุทธ์เปลี่ยนกระบวนการทัศน์หลักสูตร เนื่องจากหลักสูตรเป็นเสมือนเข็มทิศที่จะชี้ทิศทางการจัดการศึกษาให้เป็นในทิศทางที่ต้องการ หากสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการ ทัศน์การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมได้แล้วก็เป็นแนวทางแห่งความสำเร็จแรกที่จะนำไปสู่การเป็น สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ซึ่งกลยุทธ์หลักนี้มีกลยุทธ์รองที่สำคัญคือกลยุทธ์ วิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติมา ไกรพิรพรรณ (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร พุทธศาสตร์ พื้นบ้านสู่การสร้างจิตวิทยาศาสตร์โดย การมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีชุมชนบ้าน คีร์วง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตร์ พื้นบ้านโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยการผสมผสานแนวคิดทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์และปรัชญาการศึกษาสำหรับท้องถิ่นเพื่อสร้างจิตวิทยาศาสตร์สำหรับผู้เรียน และ ประเมินคุณภาพของหลักสูตรพุทธศาสตร์พื้นบ้านที่พัฒนาขึ้น ผลการศึกษาพบว่า หลังการ

ทดลองใช้หลักสูตรพหุศาสตรบัณฑิต ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย ของคะแนนจิตวิทยาศาสตร์ สูงกว่าก่อน การเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การพัฒนาหลักสูตรพหุศาสตรบัณฑิตได้แก่ 1) ความคุ้นเคยกับชาวบ้านในชุมชนบ้านคีรีวง และครูในโรงเรียน 2) ชาวบ้านสนใจในความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมีความ ต้องการถ่ายทอดความรู้ท้องถิ่น รวมทั้งจิตสำนึกในการอนุรักษ์การใช้ประโยชน์จากพรรณไม้ใน ชุมชนอย่างยั่งยืนให้กับลูกหลานในชุมชนบ้านคีรีวง 3) การที่ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนา หลักสูตรวิทยาศาสตร์ที่สร้างจิตวิทยาศาสตร์และมีความเชื่อมโยงกับท้องถิ่น 4) การที่ครูสามารถ นำข้อมูล/ความรู้/หลักสูตร/แผนการสอนไปปรับใช้ และการทำผลงานวิชาการ นอกจากนี้ อังค์วรา วงษ์รักษา (2549) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาและจัดลำดับ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินภายนอก สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า แนวทางใน การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่เหมาะสมด้านผู้เรียนคือครูควรมีความเข้าใจในหลักสูตรให้ ชัดเจนและมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อสร้างความสนใจให้กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมี 2 ส่วนคือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการพัฒนาการวิจัยเพื่อประเมินความ สำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา จากผลการวิจัย พบว่าการประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็นตามค่าดัชนี $PNI_{modified}$ พบว่า ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของการบริหารวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในประเด็นมีการพัฒนาการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนามีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.38$) ซึ่งถือเป็นความสำคัญจำเป็นในระดับสูง ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้ดำเนินการในด้านนี้เป็น ลำดับแรก ๆ ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เช่น ส่งเสริมให้ครูนำปัญหาที่เกิดจาก

การจัดการเรียนการสอนมาทำการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมด้านการวิจัย พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

1.2) ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีการพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

จากผลการวิจัย พบว่าการประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่าดัชนี $PNI_{modified}$ พบว่า ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเด็นมีการพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.36$) ซึ่งถือเป็นความสำคัญจำเป็นในระดับสูง ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้ดำเนินการในด้านนี้เป็นลำดับแรกๆ ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เช่น พัฒนาระบบการจําจํายัดพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ในรูปแบบการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งเสริมโครงการความร่วมมือวิจัยที่เน้นความต้องการของท้องถิ่นในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.3) ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

จากผลการวิจัย พบว่าการประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่าดัชนี $PNI_{modified}$ พบว่า ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเด็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ($PNI_{modified} = 0.36$) ซึ่งถือเป็นความสำคัญจำเป็นในระดับสูง ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้ดำเนินการในด้านนี้เป็นลำดับแรกๆ ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เช่น สนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยที่ได้จากประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อการขอมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

1.4) ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

จากผลการวิจัย พบว่าการประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่าดัชนี PNI_{modified} พบว่า ค่าดัชนี PNI_{modified} ของการบริหารวิชาการของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเด็นมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ($PNI_{\text{modified}} = 0.34$) ซึ่งถือเป็นความสำคัญจำเป็นในระดับสูง ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้ดำเนินการในด้านนี้เป็นลำดับแรก ๆ ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เช่น สนับสนุนให้มีเครือข่ายการวิจัยพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1) ควรทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนากการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นจัดลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนี PNI_{modified} ของการบริหารวิชาการของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเด็นมีการพัฒนาการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนามีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{\text{modified}} = 0.38$) ซึ่งอยู่ในความจำเป็นระดับสูง ดังนั้นเพื่อให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนได้มีการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลนั้นควรมีการพัฒนารูปแบบการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นลำดับต่อไป

2.2) ควรทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนี PNI_{modified} ของการบริหารวิชาการของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเด็นมีการพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$) ซึ่งอยู่ในความจำเป็นระดับสูง ดังนั้นเพื่อให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อ

เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนได้มีการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลจึงควรมีการพัฒนา รูปแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนเป็นลำดับต่อไป

2.3) ควรทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของการบริหารวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเด็นมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.36$) ซึ่งอยู่ใน ความจำเป็นระดับสูง ดังนั้นเพื่อให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้าง การพัฒนาที่ยั่งยืนได้มีการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลจึงควรมีการพัฒนารูปแบบการ พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน เป็นลำดับต่อไป

2.4) ควรทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของการบริหารวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเด็นมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.34$) ซึ่งอยู่ใน ความจำเป็นระดับสูง ดังนั้นเพื่อให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้าง การพัฒนาที่ยั่งยืนได้มีการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลจึงควรมีการพัฒนารูปแบบการ พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนเป็นลำดับต่อไป

2.5) ควรทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์พัฒนารูปแบบการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จ ของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัด หน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย และสถานศึกษาเอกชน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์ ซึ่งกำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสภาพและบริบท ที่คล้ายคลึงกันทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม ภูมิประเทศ จึงควรมีการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดอื่น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
ทิพย์พับลิเคชั่น.

กิตติมา ปรีดีดีลิก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร :
อักษรบัณฑิต.

กิตติมา ไกรพิรพรรณ. (2550). การพัฒนาหลักสูตรพหุศาสตรบัณฑิตบ้านสู่การสร้างจิต
วิทยาศาสตร์โดย การมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีชุมชนบ้านศิรวัง อำเภอลานสกา
จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ
สอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. การพัฒนาที่ยั่งยืน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://elearning.spu.ac.th/content/gsc141_a/lesson15.html [18 กรกฎาคม 2552].

เกษรี แจ่มสกุล. (2551). การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน
กลุ่มเครือข่าย โรงเรียนเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). The Grad News จัดหมายข่าวสำหรับ
นิสิตบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (กรกฎาคม- สิงหาคม)
: บทนำ.

คมศร วงษ์รักษา. (2540). การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัด
เรียงลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการ
จำเป็น. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จามจรี จำเมือง. (2552). คู่มือเตรียมสอบผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา.
กรุงเทพฯ : เจริญดีมั่นคง.

จิรศักดิ์ สุรังคพิพรรธน์. (2554). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.
กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปริญานุช พิบูลสรวาฐ. (2553). **ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- จรีลักษณ์ พิมพ์รส และคงศักดิ์ ธาตุทอง. (2552). **การศึกษารูปแบบการดำเนินงานของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน (Sustainable School) ในรัฐวิสาหกิจเรียประเทศออสเตรเลีย**. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนกนาถ กัปตพล. (2550). **การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (2544). **มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. **ธรรมาภิบาลกับการพัฒนาที่ยั่งยืน**. [ออนไลน์]. (2541). แหล่งที่มา : <http://isc.ru.ac.th/data/ED0001125.doc> [2552, กรกฎาคม 18].
- ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์. (2555). “ผลกระทบของการสร้างความรับผิดชอบทางการศึกษาต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนไทย”, **เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการประจำปี 2554 ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย**.
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กระทรวง. **การพัฒนาที่ยั่งยืน**. [ออนไลน์]. (2545). แหล่งที่มา : <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php> [10 ธันวาคม 2553].
- เทวิล ศรีสองเมือง. (2551). **การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2546). **เทคนิคการวิเคราะห์นโยบาย**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2546) . **การวางแผนกลยุทธ์**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงทอง จันทรางศุ. สกศ. ระดมกินชงมาร์คส์ใหม่ปฏิรูปการศึกษา. **เดลินิวส์** (11 กุมภาพันธ์ 2553) : 23.
- นินาวาลย์ ปานากาเซ็ง แมงกาจิ. (2551). **การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- ประกาศ ปานเจียง. ปฏิรูปการศึกษาต้องปฏิรูปอุดมก่อน. **มติชน** (6 กุมภาพันธ์ 2554) : 7.
- ประเวศ วะสี. (2547). **การพัฒนาต้องเอาวัฒนธรรมเป็นตัวตั้ง**. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2537). การพัฒนาแบบยั่งยืน ใน **วิถีวิทยาสังคมไทยวิถีใหม่แห่งการพัฒนา**, หน้า 2-4. กรุงเทพมหานคร : เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ .
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2552). **การพัฒนาที่ยั่งยืน**. พิมพ์ครั้งที่ 10 : บริษัท สหธรรมมิก.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2542). **การวางแผนกลยุทธ์เป็นทีม**. เอกสารประกอบการอบรม การวางแผนกลยุทธ์.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2553). **การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : พื้นฐาน การศึกษาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ไทยสัมพันธ์.
- พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. (2553) . **การจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร การสร้าง ข้อได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน**. นนทบุรี : ธิงค์ บียอนด์ บุ๊คส์ .
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. **ภูเขาซึ่งขวางกั้นการพัฒนาที่ยั่งยืน**. [ออนไลน์]. (2549). แหล่งที่มา : <http://www.buildboard.com/viewtopic.php/1406/5126/49786/0/> [18 กรกฎาคม 2552].
- ไพโรจน์ ชูช่วย. (2532). **การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546). **โรงเรียนนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สงขลา : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ. (2549). **การวางแผนกลยุทธ์ : ศิลปะแห่งการกำหนดแผน องค์กรสู่ความเป็นเลิศ**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- วิชัย เสวกงาม. (2552). **การพัฒนากระบวนการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการซิกซ์ซิกมาและการประเมินความต้องการจำเป็น แบบสมบูรณ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วินิจ เกตุขำ. (2546). "การบริหารงานวิชาการ". **เอกสารประกอบการสอนการบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิไลพร วงศ์ฤทธิ์. (2547). **การปฏิบัติงานวิชาการของครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ บุญเรือง. **การจัดการนวัตกรรมและสารสนเทศ**. [ออนไลน์]. (2554). แหล่งที่มา : <http://portal.in.th/inno-roj/pages/1223/> . [2 กุมภาพันธ์ 2554].
- วิศนี ศิลตระกูล. (2541). **การพัฒนารูปแบบการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตและสังคมตามแนวคิดการพัฒนายั่งยืนในเขตอุตสาหกรรม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรัณยพงศ์ บุญเต็ม. (2554). **การพัฒนารูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนโดยวิธีแก้ปัญหาเชิงระบบแบบหน้าเดียวของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. **การประเมินความต้องการจำเป็นของหลักสูตร**. *วารสารรามคำแหง*, ปีที่ 24, ฉบับที่ 1 (ม.ค.- มี.ค. 2550) :174-193 .
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์. (2553). **การพัฒนากระบวนการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร.
- ศึกษาธิการ. กระทรวง. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศึกษาธิการ. กระทรวง. **กฎกระทรวงศึกษาธิการ**. [ออนไลน์]. (2550). แหล่งที่มา : <http://kormor.obec.go.th/kod/kod074.pdf> . [2 ธันวาคม 2553].
- ศูนย์ปฏิรูปการศึกษา. (2544). **ปฏิรูปการศึกษา : ก้าวอย่างมั่นใจ** . กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). **การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม.

- สมาน อัครภูมิ. (2551). **การบริหารการศึกษาสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 3. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซต.
- สิ่งแวดล้อมไทย, สถาบัน. **คิด มอง คาดการณ์เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนใน**
บริบทไทย. [ออนไลน์]. (2550). แหล่งที่มา : http://www.unesco.org/education/efa/ed_for_all/background/jomtien_declaration.shtml . [18 กรกฎาคม 2552].
- ส่งสุข ไพละอ. (2547). **ผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาความรู้**
และกระบวนการทำงานของครูประถมศึกษา : การผสมวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและ
เชิงคุณภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ นาวิการ. (2544). **การบริหารและพฤติกรรมองค์การ.** กรุงเทพมหานคร : ผู้จัดการ.
- สุพานี สถุขภูวนิช. (2553). **การบริหารเชิงกลยุทธ์ : แนวคิด และทฤษฎี.** พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิมล ว่องวานิช.(2548). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.** กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช.(2550). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.** พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : ธรรมดา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545) .**แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545 –**
2559 .กรุงเทพ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **สมรรถภาพการศึกษาไทยในเวทีโลก**
พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). **เอกสารประกอบการ**
ประชุมประจำปี 2546 การพัฒนาที่ยั่งยืน : การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ
ประเทศ : 2 ปีแห่งการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร.
- อภิญา แก้วชื่น. (2549). **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมา**
ภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรุณดี พรพงศ์. (2547). **การปฏิบัติงานวิชาการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วม**
โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษและการพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางเขน.
- อังค์วรา วงษ์รักษา. (2549). **การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมราวรรณ ทิวถนอม. **ดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย : มิติใหม่ของการพัฒนาประเทศ, วารสารเศรษฐกิจและสังคม**. (กรกฎาคม-สิงหาคม 2548): 49-54.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). **หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ เอส ดี เพรส.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). **การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำภา บุญช่วย. (2537). **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.

ภาษาอังกฤษ

- A. C. Michalos et al.(2010). **Knowledge, Attitudes and Behaviours. Concerning Education for Sustainable Development :Two Exploratory Studies**. Knowledge, Attitudes and Behaviours.
- Adeogun A. A. (2011). **Influence of School Climate on Students' Achievement and Teachers' Productivity for Sustainable Development . US-China Education Review v8 n4 p552-557 Apr 2011.**
- Ashley Williams (2010). **Environmental Education and Education for Sustainability Projects: Inspiring and Facilitating Implementation.**
- Cassell ,John A. & Nelson ,Thomas (2010). **Visions Lost and Dreams Forgotten: Environmental Education, Systems Thinking, and Possible Futures in American Public Schools. Teacher Education Quarterly, v37 n4 p179-197.**
- Certo, S.C. and Peter, J.P.(1991) **Strategic Management : Concept and Applications**. Singapore : McGraw-Hill.
- Dess, G and Miller, A. (1993) . **Strategic Management . Singapore : McGraw-Hill.**

- Jairo H. Garcia. (2010). **Assessment of education for sustainable development in universities in Costa Rica: Implications for Latin America and the Caribbean.** A dissertation Doctor of Education in Educational Technology. Pepperdine University : Copyright ProQuest, UMI Dissertations 2010.
- Johnson, G. Scholes, K. (1997). **Exploring corporate strategy : Text and Case.** London : Prentice Hall.
- Kaufman, R. and English, F.W (1979). **Needs assessment concept and application.** New York : Educational Technology.
- Lilley, Debra and Lofthouse, Vicky. (2010). Teaching Ethics for Design for Sustainable Behaviour: A Pilot Study. *Design and Technology Education*, v15 n2 p55-68.
- Michael E. Porter. (1980) . **Competitive Strategy.** Macmillan.
- Mintzberg, H.(1994) .**The Rise and Fall of Strategic Planning.** New York : Prentice Hall.
- Ontario Learning for Sustainability Partnership (OLSP). (1996). **Learning for Sustainability : Essential Outcomes and Classroom Learning Strategies.** Toronto : OLSP.
- Pizzey, J. (1992). **Sustainable Development Concept : an Economic Analysis.** Washington D.C. : World Bank.
- Redclift, Michael. (1994). Sustainable Development: Economic and the Environment. In M.Schmidt, Laurel “ Stirring Up Justice” **Educational Leadership.** May 2009, pp 32-37.
- Robert Klein. (2010). **The Principals’ Perspective of Sustainable Partnerships in New York City’s New School Initiative.** A dissertation of Doctorate of Philosophy in the Steinhardt School of Culture, Education, and Human Development New York University.
- Taro Yamane. (1973) . **Statistic : An Introductive Analysis.** 3rd ed. New York : Harper and Row.
- UNESCO. (2005). **Working Paper : Asia- Pacific Regional Strategy for Education for Sustainable Development.** 2nd ed. Bangkok : UNESCO Bangkok.

- UNESCO. (2006). UN Decade of Education for Sustainable Development 2005-2014 Asia-Pacific Region. Retrived [Online]. Available from : [http // www.unesco.org/education/desd\(ED- 2006/WS/52\)](http://www.unesco.org/education/desd(ED-2006/WS/52)), [2007, October 3]
- UNESCO. (1997). **Education for a Sustainable Future. : A Transdisciplinary Vision for Concerned Action.** Thessaloniki: UNESO & The Government o Greece.
- Wheelen, T.L. and Hunger, D.J.(1995). **Strategic Management and Business Policy.** 5th ed. New York : Addison Wesley.
- Witkin, B.R. & Altschuld, J.W.(1995). **Planning and conducting needs assessment : a practical guide.** Thousands Oaks, CA : Sage.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

*****

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษ ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง แนวทางเชิงรุกในการบริหารวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 ในแบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตร
- 2) การจัดการเรียนการสอน
- 3) การวัดผลประเมินผล
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางยุพา เวียงกมล เวียงกมล อัดโดดต
 นิสิตหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษ
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ใน ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน
 ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
2. อายุ น้อยกว่า 25 ปี 25 – 29 ปี 30 – 34 ปี
 35 – 39 ปี 40 – 44 ปี 45 – 49 ปี
 50 – 54 ปี 55 ปี ขึ้นไป
3. เพศ ชาย หญิง
4. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
5. ประสบการณ์การทำงาน
 5-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี
 21-25 ปี 26 – 30 ปี 30 ปีขึ้นไป
6. โรงเรียน ประถมศึกษา ขยายโอกาส
 มัธยมศึกษา

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนายั่งยืน

คำชี้แจง ✓ ขอให้ท่านพิจารณาข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกาเครื่องหมายลงในช่อง “สภาพที่เป็นจริง” และ “สภาพที่พึงประสงค์”

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง “สภาพที่เป็นจริง”

ระดับ 5 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง “สภาพที่พึงประสงค์”

ระดับ 5 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับน้อยที่สุด

ประเด็น	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
25. มีการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน										
26. มีการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน										
ง. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา										
27. มีการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา										
28. มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน										
29. มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน										
30. มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน										

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1 กิจกรรมการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาที่ยั่งยืนที่โรงเรียนทำได้แล้ว มีดังนี้

.....

.....

.....

3.2 กิจกรรมการบริหารวิชาการที่โรงเรียนควรปรับปรุงและทำเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมีดังนี้

.....

.....

.....

ขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. กลยุทธ์การบริหารวิชาการ หมายถึง แนวทางเชิงรุกในการบริหารวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย
  - 1) การพัฒนาหลักสูตร
  - 2) การจัดการเรียนการสอน
  - 3) การวัดผลประเมินผล
  - 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
  - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเด็นการสัมภาษณ์ทั้งหมด 4 ประเด็น
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยใน ภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์มา ณ โอกาสนี้

นางยุพา เวียงกมล เวียงกมล อัดโดดดร
นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์**คำชี้แจง** โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง และเติมข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ _____
2. เพศ ชาย หญิง
3. อายุ _____ ปี
4. สถานภาพ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน
 ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
5. วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี สาขา _____
 ปริญญาโท สาขา _____
 ปริญญาเอก สาขา _____

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

1.1 จุดแข็ง จุดอ่อน ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัจจัยภายนอก	จุดอ่อน	จุดแข็ง
1.บุคลากร	....	....
2.การเงิน	....	....
3. วัสดุ/อุปกรณ์และ เทคโนโลยี	....	....
4. การบริหารจัดการ	....	....

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.1 จุดแข็ง จุดอ่อน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัจจัยภายนอก	จุดอ่อน	จุดแข็ง
1.บุคลากร	....	....
2.การเงิน	....	....
3. วัสดุ/อุปกรณ์และ เทคโนโลยี	....	....
4. การบริหารจัดการ	....	....

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล

1.1 จุดแข็ง จุดอ่อน ในการวัดผล ประเมินผล เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัจจัยภายนอก	จุดอ่อน	จุดแข็ง
1.บุคลากร	....	....
2.การเงิน	....	....
3. วัสดุ/อุปกรณ์และ เทคโนโลยี	....	....
4. การบริหารจัดการ	....	....

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.1 จุดแข็ง จุดอ่อน ในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัจจัยภายนอก	จุดอ่อน	จุดแข็ง
1.บุคลากร	....	....
2.การเงิน	....	....
3. วัสดุ/อุปกรณ์และเทคโนโลยี	....	....
4. การบริหารจัดการ	....	....

**แบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน
(ฉบับร่างที่ 1)**

ผู้ทรงคุณวุฒิ .....

กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1) เป็นการกำหนดกลยุทธ์โดยการจัดลำดับการประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มาวิเคราะห์เป็นสภาพแวดล้อมภายใน แล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหาเป็นสภาพแวดล้อมภายนอก ดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ 4 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งแต่ละด้านมีข้อย่อยดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4 ประเด็น ด้านการจัดการเรียนการสอน 18 ประเด็น ด้านการวัดผลประเมินผล 4 ประเด็น และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 ประเด็น รวมทั้งหมด 30 ประเด็น เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับที่มีการตอบสนองรายการคู่ (dual response) มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อ ในส่วนที่เป็นข้อมูลสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และส่วนที่เป็นข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนวณค่าดัชนี PNI_{modified} เพื่อระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) จากสูตร $PNI_{modified} = (I - D) / D$ และกำหนดให้ค่าดัชนี PNI_{modified} ที่มีค่ามากกว่าค่าดัชนี PNI_{modified} เฉลี่ยของความต้องการจำเป็นในแต่ละกลุ่มผู้ระบุความต้องการจำเป็น เป็นค่าที่แสดงถึงความต้องการจำเป็นต้องพัฒนา และเรียงลำดับความสำคัญตามประเด็นความต้องการ

จำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการเปรียบเทียบค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย ซึ่งดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่ามากแปลว่า มีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความสนใจพัฒนามากกว่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่าน้อยกว่าและกำหนดให้ต้องมีผู้ให้ข้อมูลอย่างน้อย 1 กลุ่มระบุว่า มีความต้องการจำเป็นพัฒนาผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

ส่วนที่ 2 การจัดกลุ่มความต้องการจำเป็น ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม มาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ โดยนำค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูงสุดลบด้วยค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำสุด นำระยะห่างที่ได้มาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ปานกลาง และกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ

ส่วนที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1)

1) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยนำผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่มซึ่งพิจารณาจากกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ปานกลางและกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ โดยกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง เป็นจุดอ่อนของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะขจัด/ลดจุดอ่อน สำหรับที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ปานกลาง และที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จะเป็นจุดแข็งของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะเสริมจุดแข็ง แล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1)

2) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยวิเคราะห์ โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3) การวิเคราะห์ SWOT Analysis นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก มาจัดทำ SWOT Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และการจัดทำ SWOT Matrix ในการวิจัยครั้งนี้ทำตามขั้นตอนของ พงุทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2542) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1) จุดแข็ง (Strength = S) วิเคราะห์จากการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จะเป็นจุดแข็งของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะเสริมจุดแข็ง

3.2) จุดอ่อน (W = Weaknesses) วิเคราะห์จากการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง เป็นจุดอ่อนของความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะขจัด / ลดจุดอ่อน

3.3) โอกาส (O = Opportunities) ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis) ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยหาแนวทางส่งเสริมให้เกิดโอกาส

3.4) ภาวะคุกคาม (T= Threats) ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis) ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยหลีกเลี่ยงแนวทางที่จะก่อให้เกิดภาวะคุกคาม

โดยจัดทำเป็นตาราง SWOT Matrix ด้วยการจับคู่ ดังนี้

1) จับคู่จุดแข็ง- โอกาส (SO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อให้ได้รับโอกาสมากที่สุด หรือเรียกว่า กลยุทธ์เพื่อขยายงานและสร้างความเจริญเติบโต (Stars)

2) จับคู่จุดแข็ง- ภาวะคุกคาม (ST) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค หรือเรียกว่า กลยุทธ์รักษาเสถียรภาพ ชะลอปรับปรุง พัฒนาสมรรถนะภายในเพื่อรอโอกาสที่เหมาะสมในการดำเนินกิจการให้เจริญเติบโตต่อไป (cash cows)

3) จับคู่จุดอ่อน- โอกาส (WO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็นกลยุทธ์ลดจุดอ่อน หรือกลยุทธ์ส่งเสริม ปรับปรุง เร่งรัดเพื่อสร้างโอกาสในการขยายงานหรือสร้างความเจริญเติบโตในอนาคต (question marks)

4) จับคู่จุดอ่อน- ภาวะคุกคาม กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ โดย

เป็นกลยุทธ์ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรคหรือเรียกว่ากลยุทธ์ตัดทอนยุบเลิกความบกพร่อง (dogs)
 ดังแสดงในตาราง

ตาราง กลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รองของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับร่างที่ 1)

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง
1. กลยุทธ์พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	1.1 กลยุทธ์ระดมทุนสนับสนุนวิจัยของครูและนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน 1.2 กลยุทธ์จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัยของครูและนักเรียน 1.3 กลยุทธ์เสริมสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของการวิจัยเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน
2. กลยุทธ์วัดผลประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน	2.1 กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาการวัดผลประเมินผลด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน 2.2 กลยุทธ์วัดผลประเมินผลงานโดยใช้ตัวชี้วัดผลงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. กลยุทธ์ปรับการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.1 กลยุทธ์ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้เรียน 3.2 กลยุทธ์วิเคราะห์เจาะลึกข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 3.3 กลยุทธ์แสวงหาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการพัฒนาพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. กลยุทธ์เปลี่ยนกระบวนการหลักสูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.1 กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน 4.2 กลยุทธ์พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 4.3 กลยุทธ์กระชับความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อปรับปรุงหลักสูตร

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/54- 2844

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กรกฎาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางยุพา เวียงกมล อัดโดดดร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่าง
การดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และ อาจารย์

ดร. เพ็ญอรุณ ปรีดีดิลก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ
เครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82681-2 ต่อ 612
ที่ ศธ 0512.6(2771)/54-3244 วันที่ สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์

ด้วยนางยุพา เวียงกมล อัดโตดดร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่าง
การดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และ อาจารย์
ดร. เพ็ญอรุณ ปรีดีดิลก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ
เครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรວດดังกล่าวเพื่อ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)
รองคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน
โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ฝ่ายวิชาการหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/54-2845

วันที่ กรกฎาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

ด้วยนางยุพา เวียงกมล อัดโตดดร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่าง
การดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และ อาจารย์
ดร. เพ็ญอรุณ ปรีดีติลล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ
เครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจดังกล่าวเพื่อ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/54-2848

วันที่ กรกฎาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถพล อนันตวรสกุล

ด้วยนางยุพา เวียงกมล อัดโตดดร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่าง
การดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และ อาจารย์
ดร. เพ็ญอรุณ ปรีดีติลล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ
เครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจดังกล่าวเพื่อ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/54-3143

วันที่ สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.พรทิพย์ อันทิวโรทัย

ด้วยนางยุพา เวียงกมล อัดโตดดร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่าง
การดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และ อาจารย์
ดร. เพ็ญอรุณ ปรีดีดิลก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ
เครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจดังกล่าวเพื่อ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตน์อุบล)

รองคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/54-2847

วันที่ กรกฎาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อุบลวรรณ หงษ์วิทยาการ

ด้วยนางยุพา เวียงกมล อัดโตดดร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่าง
การดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และ อาจารย์
ดร. เพ็ญอรุณ ปรีดีดิลก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ
เครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจดังกล่าวเพื่อ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/54- 2843

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กรกฎาคม 2554

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางยุพา เวียงกมล อัดโดดดร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่าง
การดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และ อาจารย์ ดร.
เพ็ญอรุณ ปรีดีดีลิก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูล
และทดลองใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหาร
วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน กับผู้บริหาร และบุคลากรใน
สถานศึกษาของท่าน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัย
และทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนกุล)

รองคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ภาคผนวก ค
ผลการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

**ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็น
สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน**

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (N=6)			
	เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	IOC
ก. การพัฒนาหลักสูตร				
1. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในวิกฤตของการพัฒนา	4	2	0	0.66
2. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	5	1	0	0.83
3. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน	5	1	0	0.83
4. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	5	1	0	0.83
ข. การจัดการเรียนการสอน				
5. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	6	0	0	1.00
6. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาทางเศรษฐกิจ	4	2	0	0.66
7. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ	6	0	0	1.00
8. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	6	0	0	1.00
9. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการแข่งขันควบคู่กับความร่วมมือ	6	0	0	1.00
10. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการส่งเสริมพลังอำนาจ และการมีส่วนร่วม	5	1	0	0.83

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (N=6)			
	เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	IOC
11. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเลื่อนขั้นทางสังคม	5	1	0	0.83
12. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ของสังคม	5	1	0	0.83
13. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายควบคู่กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	6	0	0	1.00
14. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี	5	1	0	0.83
15. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข	6	0	0	1.00
16. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์	6	0	0	1.00
17. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรองรับของเสีย	5	1	0	0.83
18. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ	5	1	0	0.83
19. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาระดับโลก	6	0	0	1.00
20. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์	6	0	0	1.00
21. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการป้องกันมลภาวะ	6	0	0	1.00
22. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อการลดของเสีย	6	0	0	1.00

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (N=6)			
	เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	IOC
ค.การวัดผลประเมินผล				
23.การวัดผลประเมินผลความตระหนักของผู้เรียนใน วิกฤตของการพัฒนา	5	1	0	0.83
24.การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การ วิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการ พัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	5	1	0	0.83
25.การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การ วิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการ พัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	5	1	0	0.83
26.การวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจ การ วิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการ พัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	5	1	0	0.83
ง. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา				
27.การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักใน วิกฤตของการพัฒนา	5	1	0	0.83
28.การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการ สอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	5	1	0	0.83
29.การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการ สอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน	6	0	0	1.00
30.การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการ สอนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	6	0	0	1.00
สรุป				0.89

สรุปในภาพรวมทั้งหมดของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามความ
คิดเห็นสำหรับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย พบว่า ค่า IOC ได้ 0.8 ขึ้นไป จึงถือว่า แบบสอบถามมี
ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้

ภาคผนวก ง
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมีอวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ ผู้อำนวยการหลักสูตรดุขฎฐิปัตถศาสตร์ สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร.พรทิพย์ อันทิวโรทัย สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์ ดร.อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถพล อนันตวรสกุล สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างการสัมภาษณ์

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างการสัมภาษณ์

1. โรงเรียนบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 (มัธยมศึกษาในเขตเมือง)
2. โรงเรียนดงมันพิทยาคม อำเภอน้ำพอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 (มัธยมศึกษานอกเขตเมือง)
3. โรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 (ประถมศึกษาในเขตเมือง)
4. โรงเรียนชุมชนประชาสวรรค์ อำเภอกุดชุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 2 (ประถมศึกษานอกเขตเมือง)
5. โรงเรียนบ้านนาจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 3 (ขยายโอกาสในเขตเมือง)
6. โรงเรียนท่าเสี้ยวคันลิม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 3 (ขยายโอกาสนอกเขตเมือง)

ภาคผนวก จ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ (19 คน)

ผู้อำนวยการโรงเรียน

1. ดร.ธงชาติ วงษ์สุวรรณ โรงเรียนบางกะปิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 2
2. นายกล้าศักดิ์ จิตต์สงวน โรงเรียนดอนเมืองจตุรจินดา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
3. ดร. ดำรง ศรีอร่าม โรงเรียนบ้านซอยสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
4. ผอ.ดร.มยุรีย์ แพร์หลาย โรงเรียนวัดชุมทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอ่างทอง เขต 1
5. ดร.ภาวดี คำมา โรงเรียนบ้านห้วยโตก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเลย เขต 1

ผู้บริหารการศึกษา 8 คน

1. ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. ดร.พิษณุ ตูลสุข รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
3. นายสมยศ ศิริบรรณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร
4. ดร.พจน์ เจริญสันเทียะ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 1
5. ดร.สมเกียรติ ชิดโฉง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3
6. ดร.ธีรภัทร์ ประสมสุข รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
7. ดร.สุวิทย์ มุกดาภิรมย์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำพูน เขต 1
8. ดร.สุรชาติ มานิตย์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

นักวิชาการ 6 คน

1. พระธรรมโกศาจารย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
(ศ.ดร.ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
2. รองศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ
รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ
คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถพล อนันตวรสกุล
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
6. ดร.ปัญญา แก้วกียูร
ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ช
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ผู้อำนวยการโรงเรียน

1. นายกล้าศักดิ์ จิตต์สงวน	โรงเรียนดอนเมืองจตุรจินดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
2. ดร. ดำรง ศรีอร่าม	โรงเรียนบ้านซอยสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
3. ดร. มยุรีย์ แพ้วหลาย	โรงเรียนวัดชุมทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทอง เขต 1

ผู้บริหารการศึกษา 8 คน

1. นายสมยศ ศิริบรรณ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ดร. สมเกียรติ ชิดไธสง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3
3. ดร. ธีรภัทร์ ประสมสุข	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
4. ดร. สุวิทย์ มุกดาภิรมย์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 1
5. ดร. สุรชาติ มานิตย์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

นักวิชาการ 3 คน

1. รองศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร. สุमितร์ สุวรรณ	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถพล อนันตวรสกุล

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางยุพา เวียงกมล อัดโดดดร เกิดวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2514 ที่อำเภอ
กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรคนที่ 8 ในจำนวนพี่น้อง 8 คน ของนายแสวง เวียงกมล
และนางกำมา เวียงกมล สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขา
ประถมศึกษา ในโครงการครูทายาทรุ่นที่ 4 จากวิทยาลัยครูเลย ในปี พ.ศ. 2537 สำเร็จ
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ในปีพ.ศ. 2542 เข้าศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการ
จัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี
การศึกษา 2552 ปัจจุบันรับราชการครู ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนพิพัฒน์
ราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1